نومرو ٤ — كانون اول ١٣٢٤

فیاتی ٥ غروش

رسملی کتاب

سیاسی ، ادبی ، فنی ، فلسفی ،
اجتماعی مجموعهٔ مصوره‌در

خواجه تحسین افندی مرحوم

یکی سیلی رومانمز
بیله‌بیلرجکلری
محرری
صبری ضیا

خصوصی
فوطوغرافلرمز :
موسیو آ. آپوللون و کنعان بك

اداره‌خانه‌سی :
یکی پوسته‌خانه آرقه‌سنده
٢ نومرولی دائرهٔ مخصوصه

بو نسخه‌مزده :

محمد جاوید بك | حریت شرقیسی | احمد راسم بك

نائل استفاده اولمق
ایسترمیسکز ؟
محیطی اوقویکز

مصور
محیط
سیاسی، ادبی، فلسفی، هفته‌لق غزته

کوکلکزی اکلندیرمك
ایسترمیسکز ؟
محیطی اوقویکز

نسخه‌سی ۲ غروش «۹ نومرولی نسخه‌سی نشر اولندی» نسخه‌سی ۲ غروش

ادارەخانه‌مز معرفتیله نشر ایدیلن «مصور محیط» رساله‌سی یکی بر دورهٔ تکمله کیرییور . کیتدکجه کسب اهمیت ایده‌جك اولان تعدیلات واصلاحات مادیه . شبهه‌مز سوکیلی قاره وقارئه‌لرینك نظر دقت ورغبتنی جلب ایلیه‌جکدر . بوندن ماعدا «مصور محیط» شیمدیدن کندیسنه اوپله جدی بر خط حرکت چیزمشدرکه — لزومسز بر تواضعی بر طرف ایده‌رك سویلیه‌بیلیرز — تاریخ مطبوعاتمزده ثابت بر ایز بیراقاجقدر .

مشهور ادبا و شعرامزك معاونت تحریریه‌سنی تأمین ایتمش اولان مصور محیط دیکر طرفندن‌ده حامد واکرملری ، خالد ضیا وتوفیق فکرتلری تعقیب ایدن نسلك اك ممتاز واك امیدبخش ذکالرینی طانیته‌رق اونلرك تشکل وتکاملنی تقدیر ایتدیره‌جك و بویله‌جه استقبال أدبیمزك بر منشا مهمی اولمغه حصر مساعی ایلیه‌جکدر . یورولماز ومعند بر جهد وغیرت نتیجه‌سی اوله‌رق «محیط» مزی ایستدیکمز مرتبه‌یه چیقارر ، اونی ، وروودی صبرسزلقله بکلدن معزز بر دوست کبی سودیره‌بیلیرسه‌ك بزم ایچون نه بیوك سعادت !

متنوع واستفاده‌بخش ، لطیف وجاذب اولماسنه دقت ایتدیکمز عمومی پروغرامنی نشر ایتمکله اکتفا ایده‌رز :

بند سیاسی : محمود صادق ، اسماعیل حقی ، اسماعیل مشتاق .
مضبوطات : (احوال ووقایع حاضره‌یه دائر) : قولاغی دلیك .
مشهور سیمالر : عزت ملیح .
منظوم ومنثور شعرلر : عبدالحق حامد ، رجائی زاده اکرم ، توفیق فکرت ، جناب شهاب‌الدین ، سلیمان نظیف ، فائق عالی ، ع . ناجی ، راتف نجدت ، نون ، محمد سعدی ، حمدالله صبحی ، امین بلند ، احمد هاشم .

مصاحبهٔ ادبیه ، تتبعات أدبیه ، کوچوك حکایه‌لر : عشاقی زاده خالد ضیا ، جناب شهاب‌الدین ، سامی پاشا زاده سزائی ، حسین جاهد ، احمد حکمت ، محمد رؤف ، سلیمان فهمی ، عزت ملیح ، سرور جمال ، احمد صمیم ، احمد هاشم ، حمدالله صبحی ، فائق صبری .

مقالهٔ عسکریه : یکه‌جی زاده عزت فؤاد پاشا ، احمد مختار پاشا ، محمد رشدی پاشا ، عثمان شناقی ، احمد رفیق .

بیوك باشلر — کوردکوز
قارقاتورلر — نوری
فنون — سلیمان نعمان پاشا ، صالح ذکی ، باقتریولوغ عثمان نوری
مقالهٔ اقتصادیه — محمد جاوید
علوم — محمود اسعد ، موسی کاظم ، احمد شعیب
اسپور — سلیم سری
پاریس مکتوبلری — صالح بك کوزجی

158

بیکر

بك اوغلنده دوغری یولده فرانسه سفارتخانه‌سی قارشوسنده نومرو : ۳۷۰

Maison BAKER — Pèra

چوق یشا انکلیزلر

قوربان بایرامی ایچون بیکر مغازه‌سنده ارکك و قیز چوجقلر ایچون حاضر البسه‌لر جلب ایتمش بو ایش ایچون تکیه‌ده ۵۰۰ نومرولو مغازه‌ده ارکك چوجقلر و ارککلر ایچون بك اوغلنده طوغری یولده ۳۷۰ نومرولو مغازه‌ده قیز وارکك چوجقلر ایچون حاضر ومجدد البسه‌لر انکلیز امتعه‌سی اوله‌رق جلب ایدلشدر .

افادهٔ مخصوصه

هر آیك اون بشنده نشر ایدیله‌جکی بیان ایدیلن مجموعه‌مز هر نسخه‌سنك تاریخ انتشارنده ایکی اوچ کون تأخره اوغرایه اوغرایه بو دردنجی نومروسیله اون بش اون آلتی کون دوچار تأخر اولمش اولیور. قارئلرمز امین اولسونلرکه مجموعه‌مزك کوننده نشر ایدلمسی ایچون المزدن کلدیکی قدر غیرت ایدیورز. بو سعیه رغماً مملکتمزده هر درلو وسائط طبعیه‌نك هنوز تکمل ایتمه‌مش اولمسی یوزندن طبیعتیله بو تأخر میدانه کلیور. بویله بویوك ومتنوع باخصوص چوق رسملی بر مجموعه‌نك نه زحمت و فداکارلقلرله میدانه کله‌جکنی اوزون اوزادی‌یه ایضاحه بیلمم لزوم وارمیدر؟ یالکز شونکله افتخار ایدرزکه هر نسخه‌مزده یکی بر تکمل، یکی بر خطوهٔ ترقی کوسترمکده‌یز. بعدما نسخه‌لرمزك هر آی ابتداسنده نشر ایدیله‌بیلمسی ایچون دها زیاده فداکارانه بذل غیرت ایده‌جکز. امید ایدرم‌که کله‌جك نسخه‌مزی وقتده قارئلرمزه تقدیمه موفق اولورز.

مخابرات علنیه

ازمیرده فاطمه خانم افندی‌یه:

خانملرمزکده ریاضت جسمانیه‌یه اولان احتیاجلرینی بیلدیکمزدن آرزو بیوریلان مقالاتی رسملی کتابه صره‌سیله درج ایده‌جکز ذات عفیفانه‌لرینه کنجه بویکزی، یاشکزی، ثقلت بدنیه‌کزی و کوکسکزك بر اوموزدن دیکرینه قدر اولان مسافه‌سنی بیلدیرمه‌کز لازمدر.

استانبول تربیهٔ بدنیه مکتبی مدیریتی

استانبولده رضا پاشا یوقوشنده معلم سلیم سری بکك تربیهٔ بدنیه مکتبی

صحی بر ژیمناستیکه احتیاجی اولانلرله اسقریم وبوقس یاپمق، کورك چکمك، نشان آتمق آرزو ایدنلر مکتب مذکوره ایستدکلری ساعتده دوام ایده‌بیلیرلر.

خارجدن واقع اوله‌جق هر دورلو استیضاحاته مکتب مجاناً جواب وتفصیلات ویریر.

نومرو: ٤ | كانون اول ١٣٢٤ | جلد: ١

سر محرری:
فائق صبری

ادارەخانەسی: یکی پوستەخانە جوارندە اسکی ضبطیە سوقاغندە ٢ نومرولی دائرۀ مخصوصە
امور ادارە ایچون مدیرە، امور تحریریە ایچون سرمحررە مراجعت اولنور.

رسملی کتاب

مدیری:
عبیداللە اسعد

RESSIMLI KITAB
REVUE MENSUELLE
Rédacteur en chef:
FAIK SABRI BEY
Bureaux: Rue Eski-Zaptié
Près la nouvelle Poste No. 2
Constantinople
Prix: 5 Piastres.

مؤسسلری: فائق صبری، عبیداللە اسعد

هر آی نشر اولنور ادبی، سیاسی، فنی، فلسفی واجتماعی مجموعۀ مصورەدر.

Photo: Apollon — فوطو: آپولون

مجلس مبعوثان دائرەسی

Le parlement

مجلس مبوثان عثمانی

برنجی اجتماعندن بعض خاطرات

اوتوز سنه‌لك خاطراتی شمدی تازه‌لمك نه قدر مشكل اولیور. اوتوز سنه اول كنجلك آوانتك اك هوسكارانه آمالیله میدان مساعی‌یه چیقمش اولدیغم زمان بو دولت ومملكت ایچون نه اهمیتلی ، و خامتلی بر وقت ایدی. او زمان مملكتمز خلق علوم و معارف جدیده‌یی واسع برمقیاسده اكتسابه حاضرلانیر ایكن بردن بره دولت وملتك باشنه برطاقم مصائب وبلایا كلمش. هرسك اختلالی كبی برغائلهٔ مدهشه بنای دولتی صارسه‌جق صورتده تأثیر كوستر‌مشیدی. رجال دولت بوغائله‌یی برطرف ایتمك ایچون اوغراشیرلر ایكن اوته‌دن صرب وقره طاغ محاربه‌لری ظهور ایتمش، اوروپا روسیه‌نك تحریك وتشویقیله دولت عثمانیه‌دن اصلاحات اساسیه اجراسی طلبیله بر قونفرانس عقدی اسبابنی حاضرلامشدی. دولت ورطهٔ اضمحلاله یاقلاشمش دیمك ایدی. وقتیله رشیدپاشانك دول معظمه‌یی بزه توجهكار ایتمك اوزره اتخاذ ایلدیكی مسلك دائره‌سنده حركتله دول معظمه‌یی تأمین ایده‌جك، اوروپا افكار عمومیه‌سنی لهمزه چویره‌جك بر تدبیر مهمه توسل ایتمك لازم كلیوردی. بوراسنی تقدیر ایدن رجال بنام عثمانیه‌نك سر افرازی مدحت پاشا هنوز تحت عثمانی‌یه چیقمش اولان سلطان عبدالحمید خانی اقناع ایله قانون اساسی‌یی اعلان ایتدیرمش ، اوچ آی صكرده مجلس مبوثان عثمانی‌یی كشاده موفق اولمشیدی. برنجی مجلس مبموثان ایچون محل اجتماع اولمق اوزره شمدیكی دائره تهیه ایدلمش، ۱۲۹٤ سنه‌سی مارتنك برنجی پنجشنبه كونی مجلسك رسم كشادی اجرا اولنمشدی .

مجلس آنجق ایكی آی قدر مذاكراتده دوام ایتمشیدی كه بر مدتدن بری وقوعندن قورقیلان روسیه محاربهٔ مدهشه‌سی آچیلدی. او زمان استانبولده باب سرعسكری نامنه نیم رسمی اولمق اوزره یاریسی تركجه ویاریسی فرانسزجه اوله‌رق نشر ایدلمكده اولان «حقیقت» غزته‌سی هیئت تحریریه‌سنده بولندیغم جهتله طبیعی روسیه‌نك تمایلات حربجویانه‌سنه دائر دائما معلومات آله‌بیلیور، احوالك نهایت بیوك بر حرب ایله نتیجه‌لنه‌جكنه جمله ایله برابر بزده انتظار ایدیور ایدك. غالبا نیسانك برنجی كونی ایدی. یارین او بر كون روسیه‌نك اعلان حرب ایده‌جكی حوادثی آلندی. بویله بر حادثه‌نك مجلس مبعوثانه تبلیغنده حاضر بولنمق اوزره جمعه ایرتسی كونی وقوع بولان اجتماعه كیتمش بو كون بنه غزته‌جیلره تخصیص قلنان اوطه‌ده اوطورمشیدم.

اوزمانكی مجلس مبعوثان دائره‌سی شمدیكندن بك فرقلی دكلدی. یالكز مبعوثانك مقداری شمدیكنك بر مثلی قدر آز ایدی . بونلرده

آرایه مراجعتله دکل ولایات مجالس اداره‌سندن سچیله‌رك استانبوله کوندرلمشلردی .

قانون اساسینك تأمین ایلدیکی حیات حریتکارانه ایچنده یشامغه یکی آلشمش اولان مملکتمزك اطراف مختلفه‌سندن استانبوله کلن مبعوثان ایچنده مبعوثلق وظیفهٔ مهمه‌سی نه اولدیغنی تقدیر ایدن ارباب اقتدار مفقود دکلدی. کرك استانبول وکرك ولایات مبعوثلری آراسنده هر شیئی ایی دوشونور و ایی سوز سویلر بر چوق ارباب همت وار ایدی . مجلس مبعوثانده‌کی مطبوعات اوطه‌سنه کیتدکجه شو محترم مبعوثانك مباحثه‌لرینی نصل برذوق مخصوص ایله دکلدیکم الآن خاطرمده‌در .

او زمان مجلس مبعوثانده بر مطبوعات قانونی مذاکره‌سی جریان ایتمشدی . بو قانون ایله مطبوعاتك حقوق حریتی تحدید ایدلمك ایستنیوردی . استانبول مبعوثلرندن استارجیلر کتخداسی مرحوم احمد افندی ایله دیکر بعض مبعوثانك حقوق مطبوعاتی محافظهً ایراد ایتدکلری نطقلر نه قدر مؤثر ایدی ؟ مع‌مافیه بو نطقلرك مؤثریتی ایله برابرینه ، لسان مطبوعاتی ممکن مرتبه تقیید ایده‌جك بر قانون نشر اولنمشیدی . حتی بونك نشرندن بر قاچ کون صکره چیقان « خیال » غزته‌سنه ، قصاب طودوری افندی اللری ، قوللری ، باجاقلری زنجیرلرله باغلی بر انسان رسمی درج ایدرك زیرینه :

« مطبوعات قانون دائره‌سنده سربستدر »

جملهٔ قانونیه‌سنی بر طرز بدیع تلمیحکارانه ایله درج ایتمشیدی . اشته دها او زمان لسان مطبوعاته اورولمق ایستنن وصکره‌دن بزی اوتوز اوچ سنه نتیجهٔ اضطرابنده ازن استبدادمدهشك ایلك تأثیراتی بویله‌جه باشلامشیدی .

افکار عمومیه لسان مطبوعات اوزرینه اوریلان زنجیر تضییقدن بلکده شکایت ایده‌بیلیردی . فقط بردن بره طوپ کله‌سی کبی مملکتك باشنه پاتلایان روسیه محاربه‌سی او کبی احواله میدان براقدی . هرکسك فکرو نظری یالکز احوال حربیه‌یه معطوف اولوب قالدی . مع‌مافیه روسیه طرفندن دولتمزه اعلان حرب اجرا ایدلدیکی و بو کیفیت مجلس مبعوثان عثمانی‌یه تبلیغ اولندیغی کون اونودولمیه‌جق خاطره‌لر براقمش بر یوم هول انکیز اولدیغندن او کون مجلس مبعوثانده جریان ایتمش اولان وقوعات حقنده بالذات وقوع بولان مشهوداتمی شوراده یازمغه لزوم کوردم :

مجلس مبعوثانده غزته‌جیلره مخصوص اوطه‌ده بولنیوردم . بر از صکره رئیس احمد وفیق پاشا مرحوم معلوم اولان موازنه‌لی آدیملریله مجلس قپوسندن ایچری کیروب مقامنه اوطوردی . مؤخراً مبعوثلرده کلدی . مذاکره باشلار باشلامز وفیق پاشا النده بولنان برکاغدی کاتبلردن بریسنه ارائه ایله اوقومسنی امر ایتدی. بو کاغد بر تلغرافنامه ایمش . شمدیکی خارجیه ناظری توفیق پاشا او زمان پترسبورغ سفارتی مستشاری اولدیغندن روسیه دولتی دولت عثمانیه‌یه اعلان حرب ایتمش اولدیغنی توفیق پاشایه تبلیغ ایتمش ، کندیسنك پساپورطلرینی ویره‌رك لهستان طریقیله روسیه‌یی ترك ایتمکه مجبور

اولمشیدی . اشته توفیق پاشا تلغرافنامه‌سنده بو جهتی یازمشیدی .

تلغرافنامه اوقوندیغی زمان کرك مبعوثانك و کرك مذاکراتی دکله‌مك اوزره کلمش اولانلرك سیمالرنده پیدا اولان علائم اندیشه تصویر ایدیله‌میه‌جك صورتده ایدی . مع مافیه مبعوثان اظهار متانتدن کری طورمدیلر . اولا استانبول مبعوثلرندن حسن فهمی افندی (شورای دولت رئیسی حسن فهمی پاشا حضرتلریدر) قیام ایله (الحق یعلی ویعلی علیه) سرنامه‌سیله بر نطق وطنپرورانه ایراد ایدرك او زمانه قدر کرك روسیه و کرك اوروپا دولتلریله جریان ایتمش اولان مذاکرات سیاسیه‌یی خلاصةً ذکر ایلدکدن صکره دشمن اعلان حرب ایدنجه بتون عثمانلیلره توجه ایدن وظیفهٔ مهمهٔ وطنیه‌نك نه قدر بیوك اوله‌جغنی و مدافعهٔ حقوق دولت ایچون جمله‌نك نصل فداکارلق کوستره‌جکنی بلیغانه تصویر ایلدیکی زمان آلقشلره نهایت اولنه‌مشیدی. حسن فهمی پاشادن صکره روم، ارمنی، قاتولیك ، سوریه‌لی مبعوثلرده آیری آیری نطقلر ایرادیله شان دولتی و حقوق ملتی محافظه ایچون اقتضا ایدرسه جمله عثمانلیلرك بره قدر میدان محاربه‌ده اوغراشه‌جقلرینی درمیان ایلدکلرندن بونلرده آلقشلره مظهر اولدیلر . اوصره‌ده مجلس مبعوثان اعضاسی میاننده اویله بر غلیان افکار حاصل اولمشیدی که بونك تأثیریله بزم کبی سیرجیلرده غیرت وطنیه شرفندن حصه‌دار اوله‌رق مجلسده غایت پارلاق بر ادا ایله ایراد ایدلمش بر نطق بلا اختیار آلقشلامش ایدك . بز بو حرکتده بولنور بولنمز رئیس مجلس احمد وفیق پاشا درحال زیلی چالدی . ایراد نطق ایدن مبعوثی صوصدیردی سیرجیلرك بولندیغی محلی الیله اشارت ایلدیکی صره‌ده :

— خارجدن بورایه کلنلرك ایراد اولنان نطقلری وسویلنن سوزلری تقدیره دائر برشی یاپملری مخالف اصولدر . آلقشلریکز بر دها تکرر ایده‌جك اولورسه دیشاری چیقارلەجقکز مقرردر دیدی .

*
* *

روسیه اعلان حرب ایلمشدی ، آناطولی روم ایلی حدودلرنی روس عسکری طرف طرف کچمشیدی. آرتق محاربه اون کوندن بری کمال شدتله دوام ایدییوردی . دیرکن ارضروم ایلریسنده حدودده کائن (اردهان) قلعه‌سنك روسلر طرفندن ضبط اولنوب اللی قطعه طوپ ایله عسکرك ید ضبط دشمنه کچدیکی خبری آلندی. بو حادثه اوزرینه مجلس مبعوثانجه نه جریان ایده‌جکنی آکلامق اوزره مجلس مبعوثانه کتمشیدم. غزته‌جیلره مخصوص اولان موقعده بولنیوردم . بردن بره آیاصوفیه میدانندن طوغری بر غریو مدهش ایشیدلدی. هر کس پنجره‌لره قوشدیلر. غزته محرر و مخبرلری‌ده بولندیغمز یرده آیاصوفیه میداننه ناظر اولان پنجره‌یه قوشدق. میدانك سراپا بیاض صارقلیلر ایله طولدیغنی کوردك . بونلرك بر چوغی مجلس مبعوثانك دمیر قپوسنه طایانمشلر «ایچری‌یه کیره‌جکز» دیه اصرار ایدیورلر، عسکرلر قپولری محافظه ایدیور . تهلکه‌لی بر حال . همان مذاکراتی دکلمکدن فارغ اولدم.

آشاغی ایندم . دائره‌نك دیكر بر قپوسندن دیشاری‌یه چیقدم. طلبهٔ علوم آوازلری چیقدیغی قدر باغیریورلردی. « محاربه‌نك ابتداسنده بر حمله‌ده قلعه‌لرمز تسلیم اولنورسه حالمز نه اوله‌جقدر ؟ مطلقا مجلس مبعوثانه كیروب شكایتمزی سویلیه‌جكز » دیورلردی. احمد وفیق پاشا مبعوثاندن ایكی ذاتی مأمور ایلدی . بونلر اشاغی‌یه اینديلر. طلبهٔ علومه :

— بورایه بویله جماعتله كلمك اوله‌مز. مجلس مبعوثان شكایت دكلیه‌بیلیر . فقط ایچكزدن سوز آكلار اوچ درت كشی كلسون . شكایتكز نه ایسه دكلنیر دیدی . طلبهٔ علوم بوتكلیفی قبول ایتدیلر . انتخاب ایلدكلری اوچ كشی مجلس مبعوثانه كیدوب بو جم غفیرك نه مقصدله اورایه كلدیكنی سویلدیلر وفیق پاشا بونلرك شكایتلری حقلی اولدیغنی بیان ایله برابر بو بابده مجلس مبعوثانك یاپه‌بیله‌جكی شی آنجق كیفیتی صدراعظم پاشا ووكلای سائره‌یه بیان ایله آرزو وجه ایله بعدما قلعه‌لرك محافظه‌سی وعسكرك حسن سوق واداره‌سی تأمین ایده‌جك تدابیرك سریعاً اتخاذینی توصیه‌دن عبارت اوله‌جغنی درمیان ایله مجلسه كلن طلبه بونلری آشاغیده كیلره بیان واعلان ایدنجه هپسی بر آغزدن :

— اویله ایسه یارینه قدر بكلرز. یارین فاتح جامعنده برلشه‌لم .

دیه باغیردیلر . لكن طرف حكومتدن او آقشامدن اعتباراً ادارهٔ عرفیه‌نك اعلان ایدلمسی بونلرك بعدما برلشه‌بیلمسنه مانع اولمشدر .

سلانیكلی توفیق

مرحوم خواجه تحسين افندى

ايچون

اونوتلماز شعرلر :

مرثيه

اكمليت‌ده محو اولوب يتمش ،
بوده ، يارب ! نه‌در ، جانميدر ؟

شو بيوك كاشانك آلتنده
يكينير بر غريب ايدى يالكز ،
اقربى نصيب ايدى . مظلوم ،
خسته‌لنش طبيب ايدى ، مرحوم !
قبهٔ برشابك آلتنده .

او قدر آشناى هيئت ايدى ،
كه ياشاردى سماده ، يرده دكل ؛
كوكده‌ده طالب حقيقت ايدى ،
اشتغالاتى ساده يرده دكل .

كوكده‌كى هيئتى دكل آنجق ،
يرده‌ده هيئتى سوردى او ذات ،
يعنى جميق سوردى عمان ،
كه عمومه بونى مرور زمان
مطلقا بر كون ايليوب اثبات ،
يادى بر ياد سرمدى اوله‌جق .

يالكز فقرده دكل ، حق
او مباحثده‌ده يكانه ايدى ؛
ثروتى بر كتابخانه ايدى :
قرينه بر دليل بى‌همتا .

متعدد لسانه واقف ايدى ،
مجلس آرا ونيك خصلت ايدى ،
مترصد ، حكيم ، عالم ايدى ،
كنز عرفان وكان حكمت ايدى ،
بلكه بر عالم معارف ايدى .
فيلسوف واديب و شاعر ايدى ،
نه صورلسه ، جوابه قادر ايدى .

بو كمالات ايله ، چوق اولمشدر
قورو اكسكه طويدينى دملر !
وارى كرات ايله يوق اولمشدر ،
آنى صويمشدى بعض مجرملر .

كرم طبعى اقتضاسندن ،
اسف ايتمز بوكا ، ديمزده فنا ،
دير ايدى : — مالمى ايدن تاراج
بلكه بندن زياده‌در محتاج . —
عفو ايله كوستريردى استغنا ،
بر ستم كورسه آشناسندن .

مستفيد ايلمك ايچون غيرى ،
كوردم ، ايلردى تفسنى اضرار ،
ينه كوردم‌ده ، سويلرم تكرار :
اولمدى كيمسه‌نك آكا خيرى .

بلكه حالا زياده‌در بردن
آنى تفرتله ياد ايدن ، هيهات !
اونودوب ذكر خير امواتى

اولدیغیچون همیشه ذاکر حق ،
جهلا ظن ایدردی منکر حق .

اوسیله بیاض بختنده
خالقه ایلمشدی امنیت !
طعن ایله اعتراض بختنده
خلقه ویرمز ایدی اهمیت .

مقتضای نظام عالمدر ،
کیم اولور اعتراضدن سالم ؟
اذ کیادن غبی ایدر نفرت ،
حمقادن ذکی آلیر عبرت .

حالنی هر بیلن ایدر تسلیم :
صاغ ایکن ، بوتده یوقدی مانندی؛
دوندی مانندینه بو کون کندی !
اوبکه نادردی ، شمدی اولدی عدیم !

بولمدی مطلبی قناده حصول ،
کرچه بر خیلی اشتغال ایتدی ؛
اتمدی عرض چهره جانانی ،
که « حقیقت » در اسم وعنوانی ؛
عاقبت عاشق ارتحال ایتدی ،
آکا بولق ایچون بفناده وصول .

نائل وحدت ایلسون مولا !
سرمدیتده کورسون استلا !

ایی تحسین ویا فنا تحسین ،
ابداً اولدی مفترق تحسین ،
او قدر علمه آشنا تحسین ،
بو قدر وصفه مستحق تحسین .
نه ایمش بر زمان ، نه در حالا ؟
او ده بر شعله‌در ، سونوب بیتمش .
بحر بی انتهای خلقتده ،
بو سیه پردهٔ حقیقتده

بر «خیال» که اوینامش ، کیتمش ،
ایلمش قهقهه ایله واویلا !

نه عجب بر صدا ایمش آنی !
شمدی یزجه الابد فانی !

کوردیکم بر جهان خولیا می ؟
بو ده ، یارب ! نه در ، حیاتمیدر ،
ظلمات شب عماتمیدر ،
یوقسه رؤیای خواب عقبا می ؟
دانهٔ دست انقلاب اولمش ،
اوپله بر عالم کمالی دوشون !
نه قدر خوشدی دونکی موعظه‌سی!
طاشلر آلتنده شمدی محفظه‌سی !
دونکی تحسین افندی نرده بو کون ؟
ایشته ، باق ، باق بر آوج تراب اولمش!

بوپله بیتمش کمال ذاتیسی ،
عمر ماضیسی ، حال وآتیسی !

بونده وار در فقط کمال الله ،
کرچه ظاهرده خاک اسمردر ؛
نور وجدان ایله مآل الله
صفحهٔ مقبره محرر در .

خواجه تحسین اولنجه داخل خاک ،
سویلرز رب کاشانه که بز :
سنی بیلمش او وار اولوب بر دم ،
یوق اولورسه ، نه اوکرنیر آدم ؟
عقلمز ایرمیور ، حیاته که بز
ایدملم موتك اصلنی ادراك .

واری‌بز ، یوقمی‌بز ، نه‌یز ؟ مجهول؛
شو قدر وارکه رحمتك مأمول .

عبد الحق حامد

Nos sénateurs de 1876 — ١٢٩٤ دهكى هيئت اعيان

سرويچن افندی
Servitchen effendi

حلیم پاشا
Halim pacha

امین بك
Emin Bey

ادهم پاشا
Edhem pacha

شیخ الاسلام اسعد افندی
Essad effendi Cheih-ul-islam

یورغاکی افندی
Yorgaki effendi

Nos sénateurs de 1876 — ١٢٩٤ دهكى هيئت اعيان

سرور پاشا
Server pacha

توفيق بك
Tevfik Bey

قسطاكى انطوپولوس افندى
Kostaki Antopolos effendi

طاهر افندى
Tahir effendi

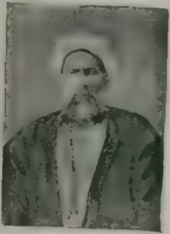

احمد حلمى افندى
Ahmed Hilmi effendi

امين افندى
Emin effendi

کتابهٔ غم

بیلسه‌ك نه دورلو بر بكای غریبانه آره‌سنده اویاندم! عادتا قاتیله‌جق حاله کلشم. یننمده بر شیلر اوتیور. قولاقلرم چینلیور، دوداقلرم تیتریور، قلبم عظیم کورولتیلر، فلاکتلر ایچنده برشیئه انتظار ایدنلرك حس ایتدكلری ضربانلر ایله مضطرب.

هلاك اولمق بر شی دکل! چونکه سن آرتق یوقسك. غایب اولمش، باشقه بر عالمه رحلت ایتمشسك. آنکچون غریبانه آغلایوردم. نظرگاه معنویتمده بنم هر شیئم، مادیتمه حاکم اولان احتساسات ذاتیه‌می بیله تبدیله مقتدر اولدیغك ایچون او آنه قدر خیالمه کله‌ین بویله بر صدمهٔ فلاکتله سنی بندن ابدیاً دور اولمش کورمك قلبمی شدتلیجه صارصمش ایدی.

حقیقت! اونه مدهش رؤیا ایدی! بن غریبسه‌مش آغلایوردم تن ترمین و نازککدن نشانه یوق. یالکز هیولای ملاحتکدن بر نظر ثابت پیشگاهمده، بنم سودای مجنونانه‌مك الی الابد هیچ بر حصه تماس ایتمیه‌رك سوروتوب قهر اوله‌جغی بو سفله‌زار محنتده قالمش، متصل بنی آراشدریور. برحالده‌که بن آکا کورونمك ایسته‌دکجه، بنی کورسون دیه شعاع منوری استقامتده طوردقجه سونر کبی بی فر قاله‌رق کویا متاعب اخرویه‌نك اشکال ومناظر دنیویه‌یی سیروتماشایه طاقت براقدیغنی احساس ایدییوردی شمدی خاطرلیورم. الده مائی بر کتاب بکجدی. بتون صحائفی بلوری، خطوط فوسفوریه ایله مطبوع. هر نقطه‌دن صدور ایدن شعاعات قابل لمس ونقل ایمش کبی بر یره طوپلانیور، سریع بر حرکت دورانیه نتیجه‌سنده نکاه ثابتکك وضع محزونی تکرر ایده ایده ترسم ایدوب طوکیور. بمله قونوشیور، بمله برابر بتون ماجرای اولی‌یی یاد ایده‌رك سنك ایچون، سنی سومك ایچون برنجی دفعه اوله‌رق حس ایتدیکم ضربهٔ هیجان آور آثناسنده کوزلرمه عارض اولان طالغینلغك طرز مقلدینی احیا ایدییوردی غریب! بن او نکاه مقلد آره‌سنده کندیمی طانیدم. او آنده لرزنده، سوکلی، سکا صو- قولدقجه دها زیاده متحاشی، فقط رجعت ایتمکدن مأیوس، ایلری‌یه کیتمکدن متوهم بر کدر سو- زولوب روحمه کیردی. درحال بر بکای هجران کوزلرمدن شدتله بوشانه‌رق سنی، او نکاه ثابتی بر دها کورمکلکمه مانع اولدی.

اویاندیغم زمان چشم بدیعکك رؤیاده اظهار ایتدیکی بو درلو انقلابات متتابعه ایله روح ووجدانمده یاره حالنده طوران بر تأثیره اشارت ایتمکده اولدیغنی تعبیرده تأخر ایتمدم. او آنده آکلادم. سنی آنشلر ایچنده ترك ایده‌رك تباعد

ایمك خطاسنده بولندیغمی ذاتاً آکلامشیدم. فقط بن کرك مزاج قلبمك، کرك تأثرات متحسسانه‌مك تولید ایتدیکی بو خطایه دائما کندی اختیارمله دوشرم. بالخصوص بنم سکا اولان ارتباطمده آیری بر جنت وار. چونکه سنك سوینوب اکلندیککده، مضطرب اولدیغکده آیری آیری نظرلرله باقیورم. بو نظرلر تشئلی زمانلرکده بر حس حسود کبی سنك یوزکدن رجعت ایده‌رك قلبمه صاپلانوب یاره‌لیور، مضطرب بولندیغك دملرده آتشین بر تأثیر و شفقت، سوز شی عادتا جهنمی بر عذاب قوننده روحمه تسلط ایدیبور.

امین اول. شمدی شو سطرلری یازارکن بو ایکی حس متناقصك بر آنده هجوم و تأثیریله حیرتلر ایچنده قالدم. چونکه بنده سنك اضطرابکه عائد اوچنجی بر حس دها موجود اولدیغنی حقیقی تظاهر ایلدی. فقط بو حس دکل، بر اندیشهٔ عنود. بنی مدهش بر انهدامه سوق ایده‌جك برقهر زور آور. حمالی، آشناك، بیخودانه در آغوشلرله بنی تلطیفه سعی ایتدیکك بر لیله انتظار اثناسنده طوغوب محو اولان جنین تردد کبی نه طوغیشی سویلیر، نه‌ده محو اولیشی تسلی بخش خاطر اولور بر تأثر نهانی.

آه! بکا آجیالی. صمیمیت عشق خلیاسیله سنه‌لرجه کریه مالك الم اوله‌رق آنك دوام ایتدیکی ثانیه‌لری دقیقه‌لره، دقیقه‌لرنی ساعتلره، ساعات وایامنی شهور واعوامه، عصرلرنی قوجه بر ابدیت مطلقه‌یه پیوسته قیلمق امنیهٔ روح فرساسنی خیال ایتمکی بیله هیچ بر سوکی‌یه ترجیح ایده‌مین بو کشتهٔ بی‌قوره آجیالی.

بو فریاد خود پرستانه‌یی خوش کورملی. اشتغالات قلبیه‌می آره‌سنده شویله بر خیال محالی ایلك دفعه اوله‌رق صحیفهٔ بیانه نقش ایتدیکی اثناده طویدیغی سرور بختیارانه‌یی او آنده تعقیب ایدن و اوبلای تأثردن نصل خائف و کریزان اولدیغنی، بویله بر حس مجردی پارچه‌لایان سکین مادیت آلتنده نه درجه مذبوحانه تیتره‌دیکنی کوروب آجیالی.

فقط کم آجیه‌جق؟ سنمی؟ اوت. اویله ایسترم که بوکا سن جواب ویرملیسك. اویله دکلمی؟ بوکا جواب ویره‌جك‌ده سنسك. او سن‌که ملهمی اولدیغك شو عشق کزیده مشرب، طبیعت سلیمه و خلقت کریمه‌کك صاف، ستوده حال، مقدس، مؤدب بر زادهٔ اصیلدر. بنم صدالرم، بنم سسلرم، بنم شبهه‌لرم روح رنجیده‌می اراحه ایده‌مز. سندن بکا انتقال ایدن بو فسونك بوسحر انجذابك ایکی خاصیت ممتازه‌سی واردر؛ بری روح و قلبمی اعلا ایدر، دیکری روح و قلبمك واصل اولدیغی درجهٔ رفیعه‌دن تنزله مانع اولور. ایشته بو ایکی خاصیت ممتازه بنم سکا اولان رابطهٔ مؤبده‌مك استادکاه منفردیدر. آنکچون سنك ویره‌جك جواب البته مقنع اولور. فقط نه زمان؟ نه زمان عزیزم؟

سن یالکز بو سطور تأثری اوقویوب تقدیر ایدیورسك. نه زمان قیدینی کوردیکك حالده نظر تعلقك کویا بوکا اصلا مصادف اولمامش کبی لاقید طوریورسك. بنی ایکنجی دفعه تبیضه سوق ایدن قوت شو (نه زمان؟) قیدینه معطوف اوله‌جق جوابکه انتظار ایتدیکمی اثبات ایتمزمی؟ ایسته‌دیکك قدر اثبات ایده طور. سون دکلی؟

Nos sénateurs de 1876 — ١٢٩٤ دهکی هیئت اعیان

درویش پاشا
Derviche pacha

داویشون افندی
Davichon effendi

رضا پاشا
Riza pacha

مارقو پاشا
Marco pacha

سامی پاشا
Sami pacha

عارف پاشا
Arif pacha

اوله ایدی ! نه ناقص بر تمنی ! معلوم دکلی که هر هانکی بر شیئك قوتی آکا مسلط اولان عارضه‌یی دفع ایتمکله بدیدار اولور . حس وروح ده ، کندیلرینك مزکیٔ فریدی اولان عشقه تسلط ایدن عوارض و انقلاباته مقاومت ایتدکجه زمانك ابادیٔ اسانندن قورتولور .

شمدی انتقال ایتدکی ؟ برنکاه عزونکك خاطره‌سی بنی نه قدر سویله‌تیور ! سنی یازه‌یم دیه وقتیله صرف ایتدیکم امکره کولیوردم . او کون ینه آکلادم . حسدن حسه نقل ایتمك صورتیله بنی محیط عشق و غرامکه آلدیغکی . سنك محاطك اولدیغمی اونودیوردم . آنك ایچون سن بکا عائد اولان تحسساته دکل کندیکه

ایلك هیئت اعیان اعضاسندن مصطفی نوری پاشا
Moustafa Nouri pacha

او کون شو نقش فرسوده‌یی مشمول نکاه ایتدیکك دقیقه‌لرده بکا عارض اولان رنج انتظارك نه قدر الیم اولدیغنی بیلسه ایدك بلکه او آنه مخصوص اولان بر تأثرله آجیردك . بن بر حس مکتوم ایله کوزلرکدن بو تأثری آکلامق دردینه دوشه‌رك بر شیلر آرآتیوردم . اوت . ارادیغمی المده بولدم : بوکولمش ، ینه بکا اعادةً تودیع ایدلمش اولان شو سوادکهنه‌یی !

اونوتدم . بن زمان کلمه‌سنك احتوا ایتدیکی انحلالاتی خاطرلیه‌مدم . آنك ایچون نه زمان دیه سؤال ایدییوردم . زمان ! نه اولوردی بنیهٔ اجسامه تسلیط ایتدیکی قوهٔ انحلالیه‌یی حس ووجدانه مسلط ایتمیه‌جك قدر بی قدرت

ایلك هیئت اعیان اعضاسندن احمد جلال پاشا
Ahmed Djelal pacha

دائر اولان حسیاتمه علاقه‌دار اولیورسك . اوت . بویله بر استثنایه حق ویرمکله حق شناس اوله‌مازسك . بونده بنم ده بر حصه‌م ، بر حق مشارکتم واردر . بونی بیلمزدکلسك . بیلیرسك . فقط سنك شو زمانك بویله بیلکیلرله بی حضور اوله‌جق زمانك دکل . بو زمان بنم زمانم . بو سبیله کونلرك ، سنه‌لرك سرائر وجدانیه‌م آرەسنده تراکم ایتدیردیکی اندیشه‌لر اوفاق بر تزلزل عاقبتکله ترك سکون ایده‌رك قیمیلدانمغه باشلایورلر . بر حالده که ساکن و صامت بر جزؤ دریا اوزرنده کنار سواحله باش اورمقدن خالی قالیان اولو طالغه‌لر تا اوزاقلرده کچمش بر فورطنه‌یه دلالت ایتدکلری کبی بو اندیشه‌لرده ماضیده کچیردیکم بر بحران شدیددن حالا نشان ویریور .

ایشته او طالغه‌لرك کنار سواحله آتدیغی خس وخاشاك تأثرك بر نمونه‌سی :

نگاه ملول

صیزلار دل مجروح ومکدرده دمادم
بر حس الم ، صانکه آبس ازلیدر
مأیوس دیه قهر ایدر امید ی اقبال
مسعود دیه کیزله‌نیر اقباله ادبار
وصلت دی هجران زده هجران دی خوش‌حال
بن آکلایورم روح علیلده کدر وار .

بر شکل خیالی کورینور روحه محرم
کیتمز اووالردن او جلیس ازلیدر
بو شکل خیالی که سنك کندیکه بکزر
کندك کبی نازنده ، پریشان وسرافراز
هر طره‌سی هر طرۀ دل بندیکه بکزر
هر نظره‌سی هر نظرۀ چشمك کبی همراز

—

سن سویلدك اول بونی ای نور صوت :
کوکلکده یاتان بن ایله بر ده کدرکمش
یار اولدیغنی آکلادم . آندن بری حالا
کوکلده یاتان سن ایله بر ده کدرکدر
روحم سنی تذکار ایله موقوف تماشا
تارشیده طوران صوك نکه غم اثرکدر

بیلدم مکر ای حور وفادار محبت :
تقلیب حیات ایلیه‌جك بر نظرکمش .
هر وقت سندن طویارم ، مونس جاندر
سندن دها محسوس اوله‌ماز رقت اشعار
سن شعر املسك ، نکهك نکتۀ آندر
بیلسه‌ك نه مهیج ، نه مؤثر نکهك وار .

—

سن خسته ، فراش اوزره سریلمش یاتیورکن
حالا ایچنده یاتیوردی تن زارك .
بر باشقه کوزللکله آغارمشدی جمالك
بر حرت پاکیزه بناغکده فروزان
بر خسته‌کوزل وصفنه اجرا ایدی حالك
کیسولرك آلنکده طاغلمشدی پریشان

اعصابك اورولمش ، الم تاب شکندن
خوبکرده ایدی طرف بیاکوش عذارك
آه ! آکلادم ایواه ! ینه خسته ایدك سن
بر رعشۀ ماتم کبی بر حس کدرله
قورقدم‌می ؟ نه اولدم که وداع ایتمك ایچون بن
کلدم . بکا باقدك او تأثرلی نظرله .

۲۰ حزیران ۱۳۱۸

احمد راسم

اناطولی نحسساتندن :

شبستان خیال

— توفیق فکرت بکه

محمد سعدی بك
Mehmed Saadi Bey

آقشام . . . آواره ، بر خیال ظلام ،
قیشه مخصوص دومانلی بر آقشام .
کیجه‌نك اسرار خولیاسی
بر ایپك توله افق حساسی
اورتیور . . . هرطرفده صمت و سکوت ،
نه بر آوازهٔ نشاط و سرود ،
نه‌ده بر کیر ودار تار شئون .
سیسلر آلتنده وقفه‌کیر سکون
« طاوروس »ك — هیکل بلیغ و وقور
کبی تاریخه حکم ایدن ، مغرور
طاغلرك — شاهقاتی . . . رنك سما
بوزلو بر جام قدر دونوق . . . صحرا
بم بیاض اورتولرله اورتولودر ؛
تا اوراقلرده جابجا کورونور
کویلرك بر قارالتی کولکه‌لری ؛
صانکه هر شیده بر ممات اثری
تتره‌یور . . . سینهٔ طبیعتده
یاشایانلر برر سیاه عقده .
کونشك صوك آولن ضیاسندن
بر ایکی حزمه — مختفی ، پنهان —
قارشی طاغلرده بر قیزل یانغین
یاپه‌رق ، رفته رفته بر دالغین
وضع ساکتله اغتراب ایدییور ،
باشقه بر افقه — منهمك — کیدییور .

کیجه آرتق سیاه قاناتلرله
اورتدی آفاق بوسبوتون . . حالا
بن تکامله تا اوزاقده ، کوكلك
سطح تارنده — منکسر ، اولکون —
حشر اولورکن سرائر سودا
اوقویوردم مناقب خولیا .
تا کهان ذره ذره پاشلایه‌رق
صوکرا بردن صاراوردی چهرهٔ شرق ؛
صاری بر کل قدر رقیق وملول ،
صانکه بر احتضار بر ایلول
کبی آی طوغدی . . . بر ضیا وظلال ،
صیرمه تولرله غازه لندی جبال ؛
کولده عکس قرله مست حضور
باشلادی رقصه بر شجیرهٔ نور .

شیمدی ظلمت یاواشجه صیبریلەرق ،
افقه باینین بر ابتسام شفق
دوشیور ... روح ساکت دیجور
نه میور قطره قطره بادهٔ نور .
شیمدی هر شیده — منجلی ونهان —
هیجانات شب جلی وعیان .

. . .

بن بو سودا امید وپرالهام
لوحەنك قارشیسنده : بی آرام
یاشادم خاطرات ماضیه‌یی :
قاچ ییل أول دی ، پرخیال شباب ،
ینه بر بویله لیلهٔ مهتاب ،
ینه بر بویله لیلهٔ عجبی ،
فقط أول بهاره عائد بر
لجر سودا مآل عشق وشعر :
هر طرف یم یشیل ، بوتون صحرا
بی نهایت حدیقهٔ خضرا ،
جابجا ، پنبه پنبه ، صاف وبیاض
چالیلقلر — مزهر وپرناز — .

کیجه ، شب تا سحر کیدن کروان
بر اغاجاقده طوردی ؛ بن حیران
چهرهٔ کائناتی سیر ایتدم ،
قلبم اسرار روح ذوقه حریم
نشئەلر ، نشئەلرله مالیدی ؛
افقلر محشر معالیدی .
قمر آزرده ، خسته بر سیما
اصفرارله جبهه‌سای غروب ،
ومعطر پری ناز صبا
مست ورقصان ایلیوردی هبوب ؛
مغربك سینهٔ سدف رنکی
مائم انکیز ومضطرب ، مبکی ،
ایدییور ماورای افقه سقوط ؛
شرقده بر باشقه عالم یاقوت

ایلك مجلس مبعوثان رئیسی رفیق پاشا
Réfik pacha
Président de la chambre en Députés en 1876

طوغیور ... پارچه پارچه الماسلر
صانکه نور اعتلا و پرتو بار
سوسلیورلردی مشرقك کلکون
چهرهٔ صافنی ، وبن مفتون
بو ایکی منظر غروب وطلوع
کبی بی حس وبی تفکردم ،
روح وقلبمله بی تأثردم .

شمدی ده عینی لوحه: شرق ایله غرب ،
بر کونش ، بر قمر فقط نه طرب ،
نه فیوضات رنك رنك بهار ،
نه ده بر نشئهٔ ترنم وار .
قیشه مخصوص دومانلی بر اقشام ،
هرده آواره ، پر خیال ظلام .
أوه دوندم یواش یواش . روحاً
مضطربدم . بو لیلهٔ هیجان
ملهم شعر بر ملال اولدی ،
بر تسلیء ذی مآل اولدی .
[۲۸ تشرین ثانی ۳۲۴]

محمد سعدی

Nos députés de 1876 — ايلك مجلس مبعوثان اعضالری

Députés de Constantinople — استانبول مبعوثلری

مصطفی حقی بك
Moustapha Hakki Bey

حاجی احمد افندی
Hadji Ahmed effendi

نیقولاکی افندی
Nicolaki effendi

واسیلاکی بك
Vassilaki Bey

Députés de Constantinople — استانبول مبعوثلری

احمد حلمی افندی
Ahmed Hilmi eff.

سبوح افندی مقصودیان
Sebouh eff. Maksoudian

اوحانس افندی آلمویردی اوغلی
Ohannes eff. Allahverdi

حاجی احمد افندی
Hadji Ahmed eff.

ادرنه مبعوثی پنایوطا افندی
Panayota ef. — d'Andple

ادرنه مبعوثی آتینودوروس افندی
Athanodros ef. — d'Andple

ادرنه مبعوثی شریف بك
Cherif Bey — d'Andple

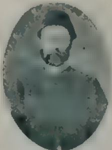

استانبول مبعوثی حسن فهمی افندی
Hassan Fehmi ef. — C/ple

شعر

— مدافعه —

— مواليد هجران ملهمه‌سنه —

جلال ساحر بك
Djélal Sahır Bey

— نچين سكوت ايديورسك ، قوزوم ،
بو حالك نه ؟
بنم يانمده صيقيلدكي يوقسه . . .

— آه سزك
حضوريكزده صيقيلمقمى ؟ بويله سويله‌مه‌يك ،
اينانميورميسكز عشقمك حرارتنه ؟

بو سوزده روحه بر افتراى خائن وار ،
حضوريكزده صيقيلمق بو نجه ناقابل !
بوتون حياتنى سزدن آلان بو روح عليل
بولور سزكله تسلى و سايه‌كزده ياشار .

حضور كوشى يكمش عصرلرك مبهم
انين ضعفى كلير هر دقيقه تسميمه !
بوتون خرابه‌لرك محتشم ، زبون هرم
ملال روح بليغى چوكر مفكره‌مه .

سز اولماسه يديكز اعجاز روحكزله رحيم
بر آشناى مداوى درين المرينه
بنم بو خسته و بدبين دماغمك ، كوزلم ،
تاصل تحمل ايدردم بو عمر غمكينه . . .

جلال ساحر

سیغورطه نظاماتی

طبیعت اشیا و بشره توافق ایدن اك مهم مؤسساتدن برینك سیغورطه اولدیغنده شبهه یوقدر. انسان نه قدر ذکی واحتیاطکاراولسه ینه قضالرك منع وقوعنه مقتدر اولامز. نه‌قدر استقبال اندیش اولسه ینه اولومك هیچ انتظار ایدیله‌ین بر دقیقه‌ده معروض صولتی اولمقدن قورتولاماز. بشریت نه‌قدر ترقی ایتسه قوراقدن طوكدن محصولاتك متأثر اولماسی، فیرطنه‌لردن كمیلرك، اشیانك باتماسی بر قسم مدیونلرك بورجلرینی اوده‌مه‌ملرینی منع ایده‌من.

ایشته بوتون بوخساراتك تماماً دكلسه‌ده قسماً تخفیف نتایج و آلامی ایچون مدنیت سیغورطه‌یی دوشونمش و تعمیم ایله‌مشدر. قرون قدیمه‌ده بیله دكز سیاحتلرینك مترافق اولدیغی مهالك نظر دقته چارپه‌رق بونلره قارشی بر واسطهٔ تأمینیه اتخاذ ایدیلمشدی. فقط او زمانكی بسیط مبادی ایله شمدیكی ترقیات محیره و خارقه آراسنده نه بویوك بر فرق وار یالكز مالمزی ملكمزی، براً و بحراً نقل ایده‌جكمز اشیامزی، حیوانلرمزی، طوپراقده‌كی مزروعاتمزی، خسته‌لق علل واسقام كبی هر كون معروض بولندیغمز تهلكه‌لری، حتی حیاتمزك قیمت مادیه‌سنی دكل شوكا بوكا اقراض ایتدیكمز سرمایه‌لری بیله سوء استعماله، افلاسه قارشی تأمین ایده‌ن شركتلر وجوده كلمشدر. ملیارلرجه معامله آلته كیره‌ن وساحهٔ معاملاتی دنیانك دورت نقطه‌سنه منتشر بولنان بوشركتلر سایه‌سنده نیجه سرمایه‌لر طوپدن ضایع اولمقدن قورتولمش، نیجه عائله‌لری اوران اولوم فلاكتلری هیچ اولمازسه آخره عرض احتیاج ذلتنك فقدانیله تسلیه ایدیلمشدر.

هر فردك عهده‌سنه ترتب ایده‌ن برنجی وظیفهٔ اقتصادیه ثروت موجوده‌سنی حسن محافظه ایله‌مكدر. استحصال ایدیله‌ن بر ثروتی اسراف وهبا ایده‌نلر اقتصاد نقطهٔ نظرندن مسئول و معاتبدرلر. ایشته سیغورطه غیر قصدی اوله‌رق وقوع بوله‌جق ضایعاتدن ثروتلری وقایه ایله‌مك وظیفه‌سنی حائز اولدیغی ایچون اهمیت اقتصادیه‌سی ایضاح و تأییددن مستغنیدر بوكون دنیانك هر طرفنده بو حقیقت اساسیه‌نك تماماً آكلاشیلمش اولماسی سایه‌سنده‌در كه سیغورطه قومپانیه‌لری طوپراقدن بیترجه‌سنه زیاده‌لشمكده و بو تزایدده تقسیم اعماله فضله مساعد بر ساحه احضار ایله‌یه‌رك اولجه تصور و تخیل ایدیله‌ین خصوصاتده سیغورطه‌نك تعممنی مؤدی اولمقده‌در. استقبالاً بوخصوصده

Nos députés de 1876 — ایلك مجلس مبعوثان اعضالری

Députés d'Andrinople — ادرنه مبعوثلری

بورغاکی‌افندی قاروميقوف
Yor‚akı eff ‹aroumeof

راسم بك
Rass m Bey

حسین افندی
H sseın effen h

روپن افندی
Roupen effendı

ارضروم مبعوثی احمد مختار افندی
Ahmed ef. — d Erze.

ارضروم مبعوثی رؤف بك
Reouf Bey — d'Erze

آیدین مبعوثی احمد افندی
Ahmed ef — d'Aı lın

آیدین مبعوثی یانقو افندی
Yanko ef — d Aılın

ازمیر مبعوثی راغب بك
Ragib Bey — Smyrne

ارضروم مبعوثی دانیال افندی
Deniel ef — d'Erze

ارضروم مبعوثی حمجال افندی
Hamjal ef d'Erze

ارضروم مبعوثی خراجیان افندی
Kar o‚an e1 t Erz

Nos députés de 1876 — ایلك مجلس مبعوثان اعضالری

انقره مبعوثی سلیمان رفیق بك
Suleiman Bey — Angora

انقره مبعوثی عبدی بك
Abdi Bey — Angora

انقره ـ آلتون طوپ میشل افندی
Altun.op Michel ef — Angora

ازمیر ـ حاجی احمد افندی
Ahmed ef — Smyrne

Députés de Scutari d'Albanais — اشقودره مبعوثلری

فیلیپ افندی
Philipp effendi

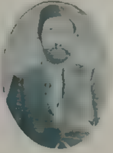

سامی بك
Sami Bey

انجلو افندی
Anglo effendi

یوسف افندی
Youssouf effendi

بغداد مبعوثی عبدالرحمن افندی
Abdurahman ef — Bagdad

بغداد مبعوثی دانیال افندی
Daniel ef — Bagdad

اوخریده مبعوثی یورکوی افندی
Georgeos ef — d'Obride

اطنه مبعوثی کاظم افندی
Kiazim ef — Adana

دها جسورانه آدیملر آتیلاجقده، ایستاتستیقك ترقیسیله دها بر چوق حادثاتده موجود انتظام لایتغیر کشف اولونه‌رق سیغورطه‌یه یکی عناصر تطبیق اولونه‌جقده اشتباه ایدیله‌ملیدر.

سیغورطه‌نك بو محسناتیله برابر محاذیری‌ده یوق دکلدر. ذاتاً بو کونه قدر انسانلر هر جهتجه محذوردن نقیصه‌دن سالم بر مؤسسه بولمه‌مقتدر اولامامشلردر. ایشته بو محذورلری ممکن اولدیغی قدر دفع ایتمك، سؤ استعمالاتده حیل ودسایس وقوعنه قدرت بشریه داخلنده اولدیغی قدر مانع اولمق مقصدیله حکومتلر سیغورطه‌لرك تشکلنی مطلق، بی قید ونظام بر سربستی‌یه تابع طوتمایه‌رق تجارب مدیده‌نك محصولی اولمق اوزره بر طرفدن منافع عمومیه‌یی وقایه ایده‌جك دیکر طرفدن‌ده پك مهم بر صنعت اولان سیغورطه‌جیلغی رخنه‌دار ایتمیه‌جك اصوللر، قاعده‌لر وضع ایلمك مجبوریتنی حس ایتمشلردر. بو قواعدده بعضاً قوانین تجاریه‌یه ادخال اولونمش‌در، بعضاً‌ده خصوصی صورتده تقنین ایدیلمشدر.

انکلتره‌کبی سربستی‌یه صورت مطلقه‌ده رعایت ایدن، افرادك قوای تشبثیه‌سنی هر دورلو تقیداته ترجیح ایلین بر مملکت بیله سیغورطه قومپانیه‌لرینی جدی بر صورتده تفتیش ایلمك لزومنی حس ایتمشدر. ۱۸۷۰ سنه‌سندن اول عموم سیغورطه قومپانیه‌لری فوق‌العاده مطلق بر سربستی‌یه مالك ایکن کورولن سؤ استعمالات وتشویشات دولاییسیله حکومت بو مسلکندن انحراف ایلمکه مجبور اولمشدر. بو کون انکلتره‌ده حیات سیغورطه‌سی یاپه‌جق بر قومپانیه مطلقا اولجه حکومته ۲۰ بیك انکلیز لیراسی تودیع ایلیه‌رك رخصتنامه آلمق مجبوریتنده‌در. بوندن ماعدا قومپانیه‌لر هرسنه حکومتجه مرتب نمونه‌یه توفیقاً هرکسك آکلایه‌بیله‌جکی صورتده آچیق، واضح بر بیلانچو ترتیب ایلمکه قانوناً مجبور طوتولمشلردر. بونکله‌ده اکتفا ایدیلمیه‌رك هر بش اون سنه‌ده بر شرکتك احوال مالیه‌سنك آقتوئرلره یعنی سیغورطه خصوصنده فوق‌العاده متخصص ریاضیوندن — بونلر انکلتره‌ده بر جمعیت حالنده تشکل ایتمشلردر — برینه تصدیق ویر راپور ترتیب ایتدیرلمه‌سی، بونلرده علاقه‌دارانه توزیعی شرطدر. او امر قانونیه‌یه مطاوعت ایتمیه‌نلر شدید بر جزایه چارپیلیرلر حتی دائرهٔ عائده‌سی شرکتك تصفیهٔ معاملاتنی بیله امر ایتمك صلاحیتنی حائزدر.

آمه‌ریقاده اولجه انکلیز اصولنه تابع ایکن کورولن یولسزلقلر اوزرینه اصول تفتیشی وضع ایلمکه مجبور اولمش وسیغورطه قومپانیه‌لری نزدنده قوهٔ اجرائیه‌یی تمثیل ایتمك اوزره سیغورطه مدیریت عمومیه‌سی نامیله بر دائره تشکیل ایتمشدر. بو اداره ایجاب ایدن تفتیشاتی اجرا ایلیه‌رك هرسنه پارلمنطویه نتایج تدقیقاتنه دائر بر راپور ویریر.

دولتلر کندی قومپانیه‌لرینی بوکبی تقیداته تابع طوتدقلری کبی مملکتلرنده اجرای معامله ایده‌جك اولان اجنبی قومپانیه‌لرینی‌ده بالطبع سربست براقامشلردر. بوده هر حکومت ایچون پك طبیعی بر وظیفه‌در که منافع اهالی‌یی محافظه ایتمك ومؤسسات اجنبیه‌یی

مؤسسات داخليه ضررينه اولەرق وقايه‌ايتمش اولماق انديشه‌سندن منبعثدر .

عجبا بوتون اوروپانك تعقيب ايله‌ديكى بو طريق حكومته قارشى بز ناصيل بر دستوره تبعيت ايتدك؟ مملكتمزده بوكونه‌قدر سيغورطه‌لر حقنـده عمومى بر قانون نشر ايديله‌ديكى كبى تجارت بريه قانونمزده بوبابده برقيد وصراحتى محتوى بيله دكلدر . اساساً بر امتياز مخصوص ايله تشكل ايتمش اولان عثمانلى سيغورطه قومپانيه‌سـندن بشـقه بر عثمانلى شركتمزده يوقدر . بو كونه قدر بورايه كلوب سيغورطه معـاملاتى ياپانلر هپ معلوم و مجهول اجنبى شركتلرينك آجنتـه‌لرى اولمشـدر . معلوم ومجهول ديبورم. چونكه خلقمز سيغورطه‌نك ممالك عثمانيـه‌يه ادخال ايديلديكى كوندن برى برچوق مغفللرك دامنه طوتولمش. كنديلرينـه سيغورطه شركتى سوسى ويرن دولاندريجيلره سرمايه‌لرينى قاپديرمشدر. فلان مملكتده تشكل ايتمش اولان شـو قدر ميليون سرمايه‌لى فلان شركتك آجنته‌لكنى طاسلايه‌رق بورايه كله‌رك بر طاقم كيمسـه‌لره قزلرينه جهاز سرمايه‌سى تشـكيل ايتمك اوزره ثمرهٔ تصرفلرينى ويره‌ن زواللى سـاده دللر كونك برنده قارشيلرنده قاپيلرى قاپانمش ، صاحبلرى ميداندن صاووشمش بر اداره خانه‌دن باشـقاسنى كوره‌مه‌رك نوميد اولديلر؛ خارجيه نظارتى واسطه‌سيله شركتك ادارهٔ مركزيه‌سى اولان مملكتدن استيضاح كيفيت ايديلديكى زمانده بويله بر شركتـك نامى موجود اولماديغى جوابى آلينيدى ! بونده فى الحقيقه خلقمزك بويوك بر قباحتى واردى . ماهيتنى بيلمه‌دكلرى كيمسـه‌لره امنيت ايده‌رك پاره‌لرينى تسليم ايديورلردى . فقط قباحتك بويوك بر قسمى‌ده حكومتده ايدى ؟ دهـا دوغروسى اجانبه قاپيلرمزى مفيـد ومضر هر خصوصـده ، دوورت آچـديران ضعف وعجزمزده‌ايدى. ضررمز يالكز بودولاندريجى قومپانيه‌لره كيسـه‌مزى قاپديرمقدن عبـارت قالمادى . بوتون دنياده كسب معروفيت ايتمش زنكين ، نامو سـلى شركتلر بيله بزه قارشى اخلاق دائره‌سنده حركت ايتمه‌ديلر. بوقومپانيه‌لرك مملكتمزه كوندردكلرى آجنته‌لر خلقك وشركتلرينك منفعتنى كندى منفعتلرينه مرجح طوتمادقلرندن منسوب اولدقلرى قومپانيه‌لرى آلداتديلر، كنديلريله معامله‌يه كيريشه‌ن اهاليى صويديلر. بوده خلقمزى سيغورطه‌يه قارشى ، فوائدينى تقدير ايتمكله برابر ، ودائما شبهه‌دار بر نظرله باقمغه مجبور ايتدى . هله سيغورطه قومپانيه‌لرى عليهنده اقامه ايديله‌جك دعوالرى رؤيت ايتديرمك ايچون بونلرك اقامتكاهلرينه يعنى مركز اداره‌لرى اولان لوندره ، پاريس ، تريسته ، برلين كبى شهرلره كيتمك مجبوريتى ، محاكم عثمانيه‌نك بودعوالرى رؤيته صلاحيتدار اولمامسى تحمل ايديله‌بيلير بر حال دكلدى .

بر آرالق حكومتجه اجنبى سيغورطه قومپانيه‌لرينه تطبيق ايديلك اوزره بر نظامنامه نشر اولنمشـده سفرا طرفندن اعتراضه اوغرامش وحكمدن سـاقط اولمشدى . اجنبى سيغورطه شركتلرينك ، حتى عموم شركات اجنبيه‌نك دور سابقده بزم مملكتمزده‌كى حاللرى كندى مملكتلرنده‌كنه قات قات مرجحدى . چونكه

Nos députés de 1876 — ایلك مجلس مبعوثان اعضالری

بروسه مبعوثی سحاق افندی بارونیان
Sahak ef. – Brousse

بروسه مبعوثی رضا افندی
Riza ef. — Brousse

بروسه بهاء الدین افندی
Behaeddin ef. Brousse

بغداد مبعوثی عبد الرزاق افندی
Abdurezak ef. — Bagdad

بوسنه مبعوثی فهمی افندی
Fehmi ef. Bosnie

بوسنه مبعوثی محمد بك
Mehmed Bey — Bosnie

بوسنه مبعوثی یاور بك
Yaver Bey — Bosnie

بروسه مبعوثی پاولاكی افندی
Pavlaki ef. Brousse

بیروت مبعوثی حسین افندی
Hussein ef. Beyrouth

بوسنه مبعوثی سلیمان بك
Suleiman Bey — Bosnie

بوسنه مبعوثی یوسف افندی
Youssouf ef. — Bosnie

بوسنه پتراكی پترویچ افندی
Petraki ef. Bosnie

Nos députés de 1876 — ایلك مجلس مبعوثان اعضالری

حلب مبعوثی حسین افندی
Hussein ef. — d'Alep

حلب مبعوثی وافی افندی
Vafi ef. — d'Alep

حلب مبعوثی سعدی افندی
Sadi ef. — d'Alep

پره وزه مبعوثی ویسل افندی
Veisel ef. — Preveza

ردوس مبعوثی نیقولاکی افندی
Nicolaki ef. — Rhodes

دیاربکر مبعوثی مسعود افندی
Massoud ef. — Diarbekir

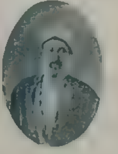
خربوط مبعوثی حافظ محمود افندی
Mahmoud ef. — Harpout

حلب مبعوثی مانوق افندی
Manouk ef. — d'Alep

روستار مبعوثی صاوا افندی
Sava ef. — Rostar

روسجق مبعوثی پتراکی افندی
Petraki ef. — Roustchouk

ردوس مبعوثی ظفیراکی افندی
Zafiraki ef. — Rhodes

ردوس مبعوثی حاجی واسیل افندی
Hadji Vassil ef. — Rhodes

نه برقید ونظام، نه بر ویرکی، نه بر مجبوریت واردی !

ایشته بر طرفدن اجنبی سیغورطه شرکتلرینك شو ذکر ایتدیکم احوالی، دیکر طرفدن علی العموم سیغورطه‌لر حقنده عمومی بر قانونمزك فقدانی اخیراً قانون تجارتی تعدیلاً قلمه آلمغه مأمور قومیسیونجه نظر دقتی جلب ایده‌رك لایحه‌یه سیغورطه‌لر حقنده عمومی وخصوصی قواعد وضع ایدیلدیکی کبی اجنبی سیغورطه شرکتلرینك معاملاتی‌ده تحت تقییده آلنمشدر، بو شرکتلر، لایحه‌یه نظراً ، بعدما عموم اجنبی آنونیم شرکتلرینك تابع اوله‌جغی شروط وقیوددن ماعدا خصوصی بعض قواعده تبعیته مجبور اوله‌جقلردر . علیهلرنده اقامه اولونه‌جق دعاوی بالطبع عثمانلی محکمه‌لرنده رؤیت ایدیله‌جك و صادر اولاجق اعلاماتك تأمین انفاذی ایچونده حریق، حیات، نقلیات کبی شعبه‌لرك هر برینه مخصوص اوله‌رق آیری بر کفالت اقچه‌سی اعطاسی لازم گله‌جکدر. بو پاره‌نك ویرلدیکی تجارت نظارتی طرفندن اعطا اولنه‌جق بیاننامه‌یه درج ایدیله‌رك بو بیاننامه سجل تجارته قید اولونه‌جغی کبی قومپانیه سیغورطه پولیچه‌لرینده‌ده بو مبلغك مقدارینی یازه‌جقدر. نقد ویا استانبول بورسه‌سنده متداول دولت علیه اسهام وتحویلاتی اوله‌رق تسلیم ایدیله‌جك اولان بو مبلغ عثمانلی بانقه‌سنده محفوظ بولنه‌جقدر . شرکت قطع حساب ایله بورادن چکیله‌جکی زمان عموم تعهداتنك اجرا ایدیلمش، هیچ کیمسه‌نك شرکتده بر حق وعلاقه‌سی قالمامش اولدیغی تجارت نظارتنجه تصدیق اولونمقسزین کفالت اقچه‌سی اعاده ایدیلمیه‌جکدر .

اهالیمزك سیغورطه قومپانیه‌لرینه رغبت کوسترملری ایچون بو قیوده شدتله احتیاج واردر. ظاهراً بونلر شرکتلرك علیهنده کبی کورونورسه‌ده حقیقتده لهلرنده‌در. ومنفعت حقیقیه‌لرینی بیله‌ن شرکتلر درحال مطاوعت ایله‌مکی قبول ایتمه‌لیدرلر. چونکه معامله‌لرینی ناموس دائره‌سنده تدویر ایله‌ینلر بو دائره‌دن انحراف ایتمه‌مش واتیمه‌جك اولانلر ایچون بو قیدلر برمانعه دکل بالعکس ناموسسز حیله‌کار رقیبلرك ظهورینه بر سد تشکیل ایدلر .

هنوز بزم سرمایه‌لرمز درجهٔ کفایه‌ده اولمدیغندن . بیوك سیغورطه قومپانیه‌لری تشکیل ایده‌بیلمکلکمز شیمدیلك متعسردر . سیغورطه‌جیلق کوچ بر صنعت اولدیغندن سویهٔ حالیه‌مزده بونکله اشتغاله همان مانعدر.

بر قاچ صاحب تشبث ذکی آدم چیقوب‌ده بو کارلی مسلکه سالك اولسه‌لر بیله ینه ممالك وسیعه‌مزك برچوق حوالیسنده اجنبی شرکتلرینه عرض احتیاج ایله‌مکدن مصون قاله‌مایز. بو شرکتلر وظیفه‌لرینی ایفا ایله‌مك ، مکلفیت قانونیه ومالیه‌یه تابع اولمق شرطیله مملکتمزده هر دورلو حقوقه مظهر اولابیلیرلر . فقط بو مکلفیتلردن تعدی ایتمك ایسترلرسه هم کندیلری ضرر کورورلر ، هم بز سیغورطه‌یه کبی شدتله محتاج اولدیغمز بر مؤسسه‌یه قارشی امین وخواهشکر نظرلرله باقامیز .

Nos députés de 1876 — ایلك مجلس مبعوثان اعضالری

هرسك مبعوثی ابراهیم بك
Ibrahim Bey député d'Herzegovine

یانیه مبعوثی باقی بك
Ali Baki Bey député de Yania

تجارت قانونی لایحه‌سنده سیغورطه قومپانیه‌لرینی تشکیل و اداره ایده‌نلر سوء استعمالات اجرا ایله‌دکلری تقدیرده نه کبی جزالره چارپیله‌جقلری مصرح دکلدر. علی‌العاده آنونیم شرکتلرنده وظیفه‌لرینی سوء استعمال ایدن مؤسسلرله مجلس اداره اعضالری ایچون موجود جزالرك حیات سیغورطه شرکتلرنده بونلرك ماهیت مخصوصه‌لری حسبیله دها آغیر اولماسی ایجاب ایدر. قانون جزا لایحه‌سنکده بو کبی خصوصی جرائمله اشتغال ایتمه‌مش اولدیغی سویله‌نیور. ایکی قانونده ساکت بولونه‌جق اولورسه ارباب جرائم مسئولیتدن قورتوله‌جقمی؟

سلانیك مبعوثی

محمد جاوید

Nos députés de 1876 — ایلك مجلس مبعوثان اعصالری

سلانیك مبعوثی طاهر عمر پاشا
Tahir Omer pacha — [illegible]

سلانیك مبعوثی استفاناکی افندی
Stefanaki ef. — Salonique

سلانیك مبعوثی اسماعیل افندی
Ismail ef. — Salonique

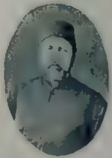

سلستره مبعوثی علی پاشا
Ali pacha — Silistrie

سیواس مبعوثی آغوب شاهینیان
Agop ef. Chahinian—Sivas

سوریه مبعوثی ماقاش افندی
Makach ef. — Syrie

سوریه مبعوثی خالد افندی
Halid ef. — Syrie

سلانیك مبعوثی واسیل افندی
Vassilaki ef. —Salonique

صوفیه مبعوثی فیضی افندی
Feizi ef. — de Sofia

صوفیه مبعوثی پتقو افندی
Petko ef — de Sofia

سیواس مبعوثی میخلاکی بك
Mihalaki bey — Sereze

سیواس مبعوثی محمد افندی
Mehmet ef. — Sivas

Nos députes de 1876 — ايلك مجلس مبعوثان اعضالرى

طونه مبعوثى نورى افندى
Nouri ef. — Danube

طربزون مبعوثى على افندى
Ah ef — Trebizonde

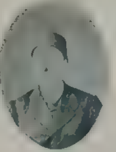

طربزون مبعوثى يورغاكى افندى
Yorgaki ef — Trebizond

صوفيه مبعوثى زاهاريا افندى
Zaharia ef. Sofia

طرابلس غرب — سليمان قبلان افندى
Suleiman ef.—Tri. Barbarie

طرابلس غرب — مصطفى افندى
Moustafa ef — Tri. Barbarie

طونه مبعوثى استفاناكى افندى
S efanaki ef — Danube

طونه مبعوثى شاكر افندى
Chakir ef.—Danube

قوصوه مبعوثى زيور بك
Ziver Bey — Kossova

قدس مبعوثى ضيا افندى
Youssouf Zia ef — Jerusalem

غلوس مبعوثى قنطارجى افندى
Kantardji ef — Volo

طرابلس شام مبعوثى نوفل بك
Nobel ef Tripoli de Syrie

Nos députés de 1876 — ايلك مجلس مبعوثان اعضالرى

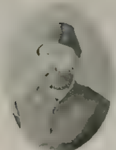

يانيه مبعوثى شوقى بك
Chevki Bey député de Yania

يانيه مبعوثى مصطفى بك
Moustapha Bey député de Yania

يمن مبعوثى السيد محمد افندى
Esseid Mehmed Ef. dep. de Yemen

يمن مبعوثى شيخ على افندى
Cheik Ali Ef. dep. Yemen

يانيه مبعوثى نيقولايس افندى
Nicolais Ef. dep. de Yania

« آرتيست »

نظارەسندە دها آشكار بر استاد ،
جبين واسيدر مصدر فنون وذكا ،
دودست بر هنرى صانكه بر يقين كلبك .
انامندە طربزا كبي كوجك قوشلر ؛
هوايه عاكس اولور اهتزاز بر آهنك ،
او نغمەلردر ايدن روح سامى اعلا ،
او نغمەلركه برر سانحات آتشزاد . .

*
* *

بودر لاَلى ذيقيمت ذكاى بشر
كه ريزە ريزە ايتر دست بر فسونندن ،
او فيل دشى صفحات اوستنه كهردانه
صاچار ، دوكر ، ينه طوپلار انامل ايجاد ،
بتون محيطنه انسانى قاليردە بيكانه ،
تقطر ايلين اصوات ذى سكوننددن
چيقان ترنم ذيروحه وقف جان ايلر . !

*
* *

هنر مستمرىدر فكر موجدانەسنك ؛
صميم روحه نفوذ ايلين بو خوش نغمات
حزين اولور قطرات دموعه بكزر گاه
او محتشم پيانوكاه الندە بازيچه ،
انين ايدوكن اولور بر غضب ينه ناگاه
دوكر جوابه صنعتلر محشر اصوات ،
اسير عشوەسى آلت بيله ترانەسنك .

نكار بنت عثمان

Nos députés de 1876 — ایلك مجلس مبعوثان اعضاری

قونیه مبعوثی فصیح افندی
Fassih ef. — Konia

قونیه مبعوثی حسین چلبی افندی
Hussein Tchelebi — Konia

قسطمونی مبعوثی سلیم افندی
Selim ef. — Kastamouni

قبرس مبعوثی محمد بك
Mehmed Bey — Chypre

مناستر مبعوثی ابراهیم افندی
Ibrahim ef. — Monastir

مناستر مبعوثی حاجی سلیمان افندی
Hadji Suleiman ef. Monastir

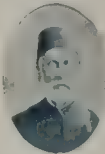

کوستور مبعوثی نوری افندی
Nouri Bey — Kustour

قونیه مبعوثی سیموناکی افندی
Simonaki ef. — Konia

هرسك مبعوثی علی افندی
Ali ef. — Herzegovine

مدینه مبعوثی سید احمد افندی
Seid Ahmed ef. — Medine

مناستر مبعوثی رفعت بك
Rifat Bey — Monastir

مناستر مبعوثی دیمتریوس افندی
Demitrios ef. — Monastir

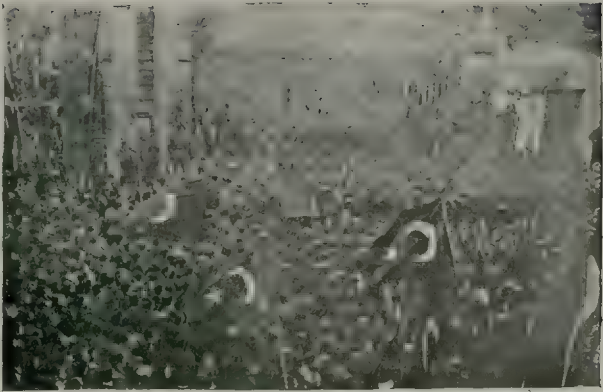

درسعادتده انتخابات: مث اوسلنده مکتب سلطانی اوکنده انتخابات ایچون اجتماع

La Turquie Constitutionnelle : les fêtes électorales à Constantinople

همشیره

عبدالله زهدی بك
ABDOULLAH ZUHDI Bey

حیات مطرد ، یکنسق ، دائما الملی ، کدرلی و بتون کوز یاشلری ، اضطرابلری ، احتیاجلریله یکیوردی . یالکز ناموس وعفت ، یالکز محبت وصمیمیتدن بشقه هیچ بر شیلری اولمیان بو محترم عائله‌نك هرفردی آرتق مقدرانه کندیلرینی آلیشدیرمشلردی . هیچ کیمسه‌یه عرض احتیاج ایتمه‌مك هرکسه قارشی اولکی حیثیت واعتباری غیب ایتمه‌مك ایچون — اولرینك ایچنده — هر احتیاجه تحمل ایده‌بیلیورلردی . والده اولاده ، اولاد والده‌یه ، همشیره برادره ، برادر همشیره‌یه بار اولمه‌مق وهیچ بر لزوم ایچون دیکرلرینك اوزولمسنه وحتی محرومیتك حس ایدلمسنه میدان ویرمه‌مك ایچون اویله عالیجنابانه ، اویله قهرمانانه فداکارلقلر ، صبرلر ، متانتلر کوستریورلردی که بو بویوکلکك تأثیریله بعضاً والده ، بعضاً برادر ، بعضاً همشیره‌لر اعماق قلبندن آغلایوردی . هم صبر ، هم آغلامق . هم بو صبری وبو کوز یاشلرینی کیزله‌مك مجبوریتلری واردی .

ینه بویله ایکن والده‌نك ، ملکانه غیرتیله مطبخ تر تمیز ، یمکلر آز ، متنوع دکل فقط نفیس بولنیور . اوك ایچی همشیره‌لرك اعجازنما بارمقلریله دائما سویملی ، کوللر یوزلی ، سوسلی طوریبور ، قدرتك یقالقلری ، چاشیرلری ، البسه‌سی یکی دکل فقط هرزمان اوتولی ، توزسز اولیوردی .

والده ایله بیوك همشیره آره‌سنده قدرت وکوچك همشیره‌دن پك کیزلی طوتیلان — بر سر موجود ایدی . درت یوز یمش بش غروشلك آیلق آیه یتمش بشیله اودنمك واولدن بری الیش ویریش ایتدکلری بقالك تحت کفالتنده اولمق اوزره بر دیکیش ماکنه‌سی تدارك ایدلمش ایدی .

صکره بر کون والده ایرکنجه چیقوب بر یره کیتدی . قولتده بر بیوك بوغچه ایله عودت ایتدی . بر چوق چاشیرلر . بونلر ایچون اولنه‌جك بر قیزك ایچ طاقلری دیکلدی . بیوك همشیره کیجه‌لری — اکثریا — پك کیج وقتلره قدر ، اویقوسنی ترك ایده‌رك ، بونلری یتشدیرمکله مشغول اولیور . . قاریوله‌سنده برسی مفرطلك حاصل ایتدیکی رخاوت اعصاب

ایله کتابی نهایت اللردن دوشن قدرت، کیجه‌نك سکون عمیقی ایچنده هر شی ، هرکس اویورکن بوقاری اوطه‌ده، لامبه‌نك اوکنده کوزل اللری یورولمق بیلمه‌ین بر غیرتله چالیشان سوکیلی همشیره‌سنك ماکنه‌سنی ایشیدییور :

— حالا چالیشیور حالا . .

دیه میرلدانیور ، بو چالیشمغی بر رفیقه خاطری ایچون ظن ایتدیکی حالده بیله ، ینه یوره‌کی صیزلایوردی . بو تأثر درونی ایله کیجه‌لری صباحه قدر کوردیکی رؤیالر همشیره‌سنك بو کیجه یاریلرنده چالیشمسی ، صکره خسته اولمسی . صکره بو خسته‌لکله اینجه اینجه اوکسوروکلر، حالسزلکلر ، کسیکلکلرله نهایت بولان بر اولوم . . بر آیریلق کبی آجیقلی منظره‌لر اولیور ، هر صباح :

— آرتق یتر . . بو قدر چالیشمه ! . .

دیمکه حاضرلاندیغی حالده بونی‌ده سبیق بیلمه‌دن سویلمکه جسارت ایده‌میوردی. بوندن بشقه کندی‌ده اونك قدر چالیشمیورمی، اونك کبی کج وقتلره قدر اوغراشمیورمی ایدی ؟ بالکز کلین اوله‌جق رفیقه‌نك ایشلری بیتوب توکنمیوردی . بو قیش موسمنك بر قاچ آیی همان بو ایشلرله کچدی ، حالاده دوام ایدیلیوردی .. ینه بر کیجه ساعت طقوزی کچیوردی. قدرت خصوصی امتحانلرده برنجیلکی محافظه ایتمك ایچون یارینکی کیمیا درسنی حقیله حاضرلامغه چالیشمش ایدی . صوغوق بر هوا ، سرد بر روزکار حکمفرما ایدی. یاغمور متصل جاملری قامچیلایوردی . اوزاقدن اوزاغه درین اوغولتیلر ایشیدیلیوردی. منقال سونوك، آرتق لامبه‌ده غاز بیتیوردی . قدرت او قدر یورولمش ، باشی او قدر آغیرلاشمش ایدی که یتاغنه یاتمغه اوشنیوردی . قنابه‌نك اوزرینه اوزانمش، کتابی اللردن براقمش، دوشونیوردی. بو تحمل فوقنده زیاده چالیشمق وجودینی اك شدتلی بررخاوت ایچنده براقمش فقط اویقوسنی‌ده قاچرمشدی. کوز قپاقلری آغیرلاشیور، متصل قپانمق ایستیور، فقط اویویه‌میوردی. اویله یأس افزا بر صقنتی حس ایلیوردی که — اویانق اولدیغی حالده — بو، یالکز کچیردیکی دقیقه‌لرك بر کابوسدن، هیچ فرقی یوقدی. نه‌یاپه‌جغنی تعییندن عاجز، هر شیدن نومید ، یورغنلقدن مضطرب دوشونیور ، بو دوشونمك سیله‌بولانق ، قارمه قاریشیق، مناسبتسز و غیرمطرد اولیوردی .

او زمان یوقاری قاتدن قولاغنه بر شماتت کلدی :

— طیق طیق . . طیق ! .

متهیج، مضطرب برهیجان بر قلبك سریع وغیر مطرد ضربانی کبی بعضاً بردن بره شدتله‌نن ، بعضاً بردن بره کسیلن فقط هپ جابق جابق ایشیدیلن بر شماتت ! .

قدرت، بونی — نیم کابوس وخلیا ایچنده — دیکله‌دی . طاقت شکن بر تعب دماغی . بتون قلبی صیقان بر یأس وملال عصبی ایله آلتدن صغوق تردانه‌لری دوکولور، هریری بر ظلمت وتردد ایچنده کورور ، هر شیئی مبهم، بولانق ، وقاریشیق دوشونورکن، ارتق اویقوده، سمز وصغوق اوك اوست قاتندن کلن بو صدای خلجان . . کیجه یاریلرندن صکره‌یه قدر چالیشان بو ملك وفداکار همشیره‌نك هیجان مساعیسی قدرته او قدر علوی ، او قدر مؤثر وروحپرور کلدی‌که بونی تقدیس ایچون کوزلرندن

بلااختیار یاشلر دوکولمکه باشلادی. و بوکیزلی، درونی ، بر تأثر کریملر روحنه بر سرینلك فکرینه رسکون بخش ایتدی. ایچنده بشادقلری فقر وضرورته، احتیاج ومحرومیته یأس ومأتمه، متاعب و مجادله‌یه بدل روحی هر احتمال ملال ایچون مطلقا تسلی ایده‌جك بویله ملك همشیره‌لر.. فکری هر احتیاجات حیاتیه‌دن دائما اغنا ایلیه‌جك بویله صمیمی محبتلرده اولدیغنی تأملدن متولد بر معنوی قوتله یرندن فرلادی . بو همشیره ، بو آرتق نیچون چالیشدیغنی نیچون بویله کیجه یاریلرندن صکره‌یه قدر او سویملی و نازك الللرنی دیکیش ماکنه‌سیله بیرآمدیغنی پك ایی بیلدیکی عالی جناب وفداکار همشیره ایچون قلبنده اویله بر انجذاب حس ایلدی که مردیونلری اوچر ، اوچر آتلایه‌رق یوقاری‌یه قوشدی . اوطه‌سنه یقلاشیرکن انی قورقوتمه‌مق ایچون آیاقلرینك اوجنه باصه‌رق ، تتره‌ین اللریله قپویی یواشجه آچدی.

همشیره او قدر دالغین او قدر یورغون اویله پر تلاش چالیشیوردی که . . . ماصانك اوزرنده‌کی لامبه‌نك ضیاسی بورینه اورمشدی. متصل ماکنه‌یی چویرمکدن حاصل اولان صارصنتی‌ایله بو ضیا تموج ایدرك مهتز کولکه‌لر پیدا اولیوردی. صکره بو کولکه‌لردن هنوز یکرمی یاشنده اولدیغی حالده بکزی اوچوق وقانسز، چهره‌سی سوزکون وصولغون. وجودی ضعیف و مجالسز، فقط هیئت مجموعه‌سی حزین، اینجه . لاهوتی بر ظرافتله کوزل طوران کنج قیزك صفحۀ سیماسنده اویله ساکن و مخفی قرالتی آیدینلقلر ، اویله لرزان و پریشان طونوقلق ولمعه‌لر، اویله خفیف و متبدل رنکلر وصولغونلقلر تجلی ایدییور ، صکره متمادی بر فعالیتك تأثیری واوزون کیجه‌لرك وبقوسزلغیله بورولمش ، قیزارمش قرمز قالمش کوزلر ، هپ بر نقطه‌یه معطوف ومرکوز شکسته نظرلر؛ اهتمامسز ، طاغنیق ، اوموزلره طوغری یرافیلیویرمش صاچلر مافوق البشر بر غیرتله دائما متحرك ، ضعیف ، ترمین و نازکتر اللر اویله بر رقت بدیع افاده ایدییور... دها صکره بوپاك و منزه مخلوقك بوصاف و ملك قزك شو احیقلی و سزای مرحمت فجیعۀ مبارزۀ حیاتیه‌سنه زمین اولان و تیترر کبی، اندیشه ایدر کبی ، سور کبی ، تسلی ایلر کبی حتی آغلار و عجزندن سکوت ایدر کبی طوران اوطه اویله پرلرزش و پرظلال ، اویله پر صمت بر هیجان پر منظرۀ علویه عرض ایدییوردی که قدرت بولندیغی یردن بر آدیم ایلرولمکه موفق اوله‌مدی . اعماق قلبندن کلن بر صدای نومیدی‌یی . . « طور ! . ارتق طور . . ارتق یتر ! . . » دیمکی ضبط ایتمك ایچون؟ جبر نفس ایتدی . قلبی اك صمیمی تأثیرلرله چارپار ، کوزلری اك مشفق کریه‌لرله اغلار ، بتون وجودی بر حمای سوزان ایچنده یانارکن [ایش نکاهنده‌کی منظره‌دن . . . سعیك علویتی ، فقرك ضرورتی ، ناموسك قدسیتی، فضیلتك بیوکلکنی و بکر و عصمتك بتون کوزللکلرینی کوسترن بو منظره‌دن کوزلرینی آییره‌میوردی. طوردی ! . کیم بیلیر او حالده نه قدر طوردی..

ماکنه متصل ایشلیور، روزکار ایکلیور یاغمور دامله‌لری مطرد بر آهنك ایله طیپ‌طیپ دوشیور، بیوك همشیره چالیشیور، چالیشیور.. یورولمق بیلمز بر غیرتله، لایتغیر بر عزم و متانتله و کیم بیلیر نصل دوشونجه‌لرله چالیشیوردی ! .

عبداه زهدی

احتیاج دها

— احمد هاشم و امین بلند بکلره —

دماغمك بیوك بر احتیاجی وار . . . هر کون کیتدکجه بویوین ، بویودکجه موجودیت معنویه‌می ، حیات متفکره‌می هیجانلرله ، عصیانلرله صارصان بر احتیاج : احتیاج دها...

پیشگاه تفکرمده ظلام تردد و مجهولیتی تنویرده ضیای شمس ایله رقابت ایده‌بیله‌جك نوار ، جوال ، مثبت ، کائنات عمومیه‌یی شامل بردها ، اویله بردهای معظم اولسون ایسته‌رم‌که «حقیقت»ی کوسته‌رن حشمت وقطعیت افکاری ، «روح»ی بیسله‌ین ثروت ورقت تحسساتی قارشیسنده هویت دماغیه‌می صاران بولوطلر بر لمعهٔ مافوق الطبیعهٔ دهائت ایله ناکهان سیریلسین.. مشوش ومزعج بر عقدهٔ امل ایله بنی حیاته ربط ایله‌ین ترددلر بر آن ایچنده چوزولسون... بوتون نسبیتلر ، بوتون ظلمتلر بردن اریسین... شیمدی‌یه قدر کلن وداهی فرض ایدیلن شرق وغرب حکماسنك او بربرلریله اصلا ائتلاف ایتمز مشکوك ، شخصی نظریه‌لری ، او خط حرکتمی بر قات دها شاشیرتان مبهم ، نسبی فرضیه‌لری کائنات دماغیه‌یی‌در آغوش ایده‌بیله‌جك بر نفخهٔ فوق الارض ایله همان سونسون... طوفان فرضیات ونظریاتك مشوش ، پرهرج ومرج دالغه‌لری اوزرنده سنه‌لردن بری چالقالانان دماغمه بر سکون ؛ مقصد وغایهٔ حیات وکائناتی ، «نه»یی ، «ناصیل»ی ، آه خصوصیله او بولوطلی «نیچون»ی قطعی اولارق آکلامقدن متولد بر وشاشهٔ سکون سربیلسین...

اوت ، بو ظلام تردد ومجهولیتی صوصدوراجق ، ازلیتك سیسلرینی ، ابدیتك پرده‌لرینی آچاجق بر دست دها . . . عصرلرك ، عصرلره حاکم اعاظمك شیمدی‌یه قدر بولدقلری صامت حقیقتلرك پك فوقنده ، مثبت ، مطلق ، قطعی ، ذرهٔ شك وشبهه‌دن عاری «حقیقت»ی کوسته‌ره‌جك... عمان اسرار ومجهولیتی مص وتسخیر ایله‌یه‌جك بر پرتو دها . . .

آه ، نرده‌سك سن ، ای نوار ، جوال ، معظم ، پرمعنا دها ، نرده‌سك ؟ سنك پراقدیغك احتیاج مهیب ایله قلبم بحرانلر ، لرزشلر ، آتشلر ایچنده سنك حصوله کتیردیکك کرداب عدم ایله تشوشلر ، ترددلر ، فتورلرله الکتریکلشمش منظومهٔ حیات دماغیم مثبت ومنفی هیجانلر ، عصبی عصیانلر آراسنده بی‌تاب وشکسته ! . . .

۱۳۲۳ مایس — رائف نجدت

آمريقاده انتخابات

آمريقا رئيس جمهورى موسيو تافت
Mr. TAFT, le nouveau président des Etats-Unis.

فرانسه‌كي بر ايكي ساعت ظرفنده وسكوت تام ايچنده رئيس جمهور انتخاب ايديلان ممالكده امريقاده‌كي انتخاب مسأله‌سى نه درجه‌لرده پراحتراص اولديغى حقنده صحيح بر فكر پيدا ايتمك متعسردر. جماهير متفقهٔ امريقاده مسألهٔ مذكوره ايكى اى قدر حيات عموميه‌يى سكته‌دار ايدر. كاشكه حيات عموميه‌دن عبارت قالسه... بيكلرجه وجودك حيات خصوصيه‌لرى ده بوندن متأثر اولورلر. قرق بيك فرانق معاشلى مأمورلردن الك كوچك بر مأموره وارنجه‌يه قدر انتخاب ايله مشغول اوله‌جقدر. پترول قرالى ده، چليك ايمپراطورى ده مجادلهٔ انتخابيه‌ده اظهار وجود ايده‌جك وترازينك كفه‌لرينه نفوذ عظيمه‌لرينى ضم وعلاوه ايتمك ايچون كوشه باشنده‌كى بقال كبى صره‌سنى بكليه‌جكدر.

آمريقا رئيس جمهورى فرانسه رئيس حكومتندن دها آز — بر ميليون يرينه ايكيوز اللى بيك فرانق — نائل معاش ايسه ده اوندن زياده صاحب وظيفه‌در. اولا امر ده بريه وبحريه‌نك باش قوماندانى اولديغى كبى قابينه‌سنك طقوز اعضاسنى ده بالذات كندى انتخاب ايدر واونلرى ايستديكى زمان تبديل، يرلرينه باشقه‌لرينى اقامه ايده بيلير. سناتونك خفيف بر قونتروليله بالجمله مأمورلرى ده ينه كندى انتخاب ايتديكى كبى نظارك رضاسى منضم اولمقسزين تدابير مهمه ده اتخاذ ايليه بيلير.

فرقه‌لر آيرى آيرى كنديلرينه برر نامزد تدارك ايدوب يتردكدن صكره در كه مجادلات انتخابيه باشلار. بو حال تشرين ثانى آينك ايلك بازار ايرتسى ولى ايدن صالى كوننه قدر متزايد بر حرارتله دوام ايدر؛ يوم مذكورده ايسه اهالى رأى خفى اصوليله منتخبلرى تعيين ايدرلركه بو منتخبلر ايكى آى صكره رئيس جمهور ايله رئيس ثانى‌يى انتخاب ايده‌جكدر. جمهوريت طرفدارانى ايله دموقرات فرقه‌لرى منتخب ناميله اشعارات آمرانه‌ده بولنورلر. اول امرده ١٩٠٩ كانون ثانى بازار ايرتسى كونى واشنقتونده اجتماع ايدن منتخبلر مجلسى طرفندن تصديق

ايدلمسى اقتضا ايدرسه ده بو معامله مراسمدن معدود در. الحاصل رئيس جديد امور حكومتى انجق مارتك دردنده درعهده ايده بيلير.

بو سنه تعين اولنان موسيو (تافت) ورقيبى موسيو (بريان) (روزولت)دن صكره آمريقانك اك بنام آدملريدر .

موسيو (ويليام هووارد تافت) ١٨٥٧ سنه‌سنده اوهيو شهرنده دنيايه كلشدر. يكرمى درت ياشلرنده ايكن هيئت اجتماعيه يا نهادهٔ دخول اولمشدى : مستنطق معاونى تعيين ايدلديكى زمان — كه او تاريخلرده كرك نفوذ سياسى و كرك پاره ياردميله خونه‌نك برى نجهٔ عدالتدن قورتولوردى — او مجرملرك تعقيب وتجريمنده بيوك برملكه اظهار ايدردى. درجهٔ عفت واستقامتى حقنده موماليهك فيليپين واليلكندن (واشينغتون)ه عودت ايتديكى زمان كيسهٔ اقتصادنده آنجق (٧٥٠٠) فرانق بولنديغنى سويلمك كفايت ايدر. ايشته مذكور واليلكده بولنديغى درت سنه ظرفنده دركه موسيو (تافت) بر رئيس حكومت اولمق ايچون حاضرلقده بولنمش ايدى. بو تاريخدن اول مستنطق تافت اولمق اوزره متعارفدى. (فيليپين)ك اشغالى عليهنده بولنديغى ايچون جزائر مذكوره واليلكنى قبولدن استنكاف ايتديسه ده رئيس حكومتك ابرام واصرارى اوزرينه سكز مليون عاصى به موطن اولان بو اقاليم عنيفك اداره‌سنى النه آلدى .

والى تعيين اولنور اولنماز جزيره اهاليسنى دعوت ايدرك نه يولده اداره اولنمق ايستدكلرينى بيان ايلملرينى امر ايتدى. درت سنه صكره ايسه روزولت طرفندن حربيه نظارتنه نقل اولنديغى زمان (فيليپين) اطه‌لرنده شبكه حالنده يوللر، بيكلرجه مكتبلر ايله اطه‌يى ايكى بيوك آقندن، قولرا و وبادن خلاص ايدن بر دارالتداوى موجود ايدى.

تافتك رقيبى بريان
Mr BRYAN, le concurant de TAFT

موسيو (تافت)ك ثروت ذاتيه‌سى يوقدر. و طرز كذارش حياتى اثبات ايدركه پدرينك بر محب قديمنك كريمه‌سى وكندى رفيقهٔ صباوتى اولان (هلن هه‌رون)ك ده بيوك بر جهازى يوقدى. بو عائله ميس (هلن) ومستر (چارلس) ايله برلكده (واشينغتون)ده اقامت ايدرلر، صيفه‌لرى (نيوپورت) — قوملق بر ساحل — صيفيهٔ كبارانه‌سى اولميوب (كه‌بك) حوالئ ساكنه‌سيدركه موسيو ومادام تافت بو سنه اورايه كيده‌ميه‌جكلرندن دولايى متأسف اوله‌جقلردر.

رقيبى كبى موسيو (ويليام جه‌نيقس بريان) ده ٤٨ ياشلرنده و اونك كبى قديم بر عائله‌دن نشأت ايتمش ويك مشهور بر او وقانك صلبندن دنيايه كلشدر. (ئى لينوا) مكنبى ايله

شیقاغوده انتخابات ره‌قلاملری
Procession éléctorale à Chicago

شیقاغو حقوق مکتبنده اکمال تحصیل ایتدکدن صکره اوده موسیو تافت کبی دعوی وکالتی مسلکنه داخل اولمشدی. موسیو بریانك شراکتنده بر دیلومات قانی جولان ایدر. دها مکتب ابتدائیده ایکن بر ده‌موقرات قلوبی تشکیل ایتمش ایدی. دها او زمانلر بو مکتب شاکردنده ایلروده بیکلرجه سامعینی ناطقه‌سنه مفتون ایده‌جك بر مبعوث حالی واردی. یکرمی‌درت یاشلرنده، پك ذکی بر قا‌-
دینله ازدواج ایتمشدی که بو قادین زوجنه معاونت ایده‌بیلمك ایچون اولانجه قوتیله علم حقوق تحصیلنه وقف نفس ایتشدی. ۱۸۸۸ سنه‌سی تشرین ثانیسنده (نبراسقا) محکمهٔ فوق‌العاده‌سی کرهٔ جدیده وعتیقه‌ده ایلك اوکجه اووقاتلغه نائل اولمش قادینلردن بری اولان مادام بریانی بر ای مدافعه محاکمه صالوننه قبول ایتدی. بعده مادام مادام بریان (لنقولن) ده بر اداره‌خانه آچدی. ودها صکره محکمه‌لردن صرف نظر ایدرك بر غزته‌نك مدیریتنی درعهده ایتدی. ایکی سنه مرورنده ایسه تاکه ظهور بعض وقایع آمالنك طرز جریانی تماميله تبدیل ایتمشدی.

رئیس انتخابی سنه‌سی اولان ۱۸۹۶ ده ایدی، بروجه معتاد ده‌موقرات فرقه‌لری نامزدلرینك درجهٔ اهلیت ولیاقتلری حقنده اجرای مذاکره ایچون اجتماع ایلشلردی. (بریان) اسمی پوصله‌ده موجود دکلدی. بویله هنوز اوتوز اوچ یاشلرنده بولنان بر اووقاتك واشینغتونه جلب اوله‌جغنی کیم خاطرینه کتیره‌بیلیردی. کندیسنه بیله نامزدلکی وضع ایتمك فکری کلمه‌مشدی. فقط نه‌براسقا ده‌موقراتلرینك

شیقاغوده وانتخابات ره‌قلاملری
Procession éléctoral à Chicago

بر چوق رجالك موجب حشیتی اولمقله
برابر موسیو بریان اویله معتدل و ملایم بر
طبعه مالکدرکه الك قورقنج خصماسیله مجادله
ایدرکن بیله اعتدال دم ونفسنی محافظه ایدر.
کچن سنه اوروپادن عودتندن بر قاچ کون
صکره (نیویورق) ایله (قونی آیلاند) اراسنده
آمد شد ایدن بیوك تنزه واپورلرندن بریله
سیاحت ایدرکن کندیسنی طانیمیان بر یولجی
علیهنده او درجه شدتله ادارهٔ کلام ایتمشدی که
مادام بریان زوجنی واپورك دیکر اوجنه کو-
تورمك ایستمشدی. فقط موسیو بریان ذوقنه
کیدن بو محبوبی نهایته قدر دیکله‌مك خصو-
صنده اصرار کوستریوردی. بر مدت صکره
بر تقریب کندیسنی او ذاته تقدیم ایتدیردیکی
زمان او بیك دره‌دن صو کتیره‌رك معذرتلر
سردینه قیام ایدییور موسیو بریان ایسه کمال
اعتدال ایله :

— سوکیلی‌دوستم دیبوردی . . . بوغازیکز
قورودی . . . سزه بر غازوز اکرام ایده‌یم . . .

بر رئیس جمهور انتخابی مسأله‌سنك امریقا

اك اوفاق کویلرده بیله انتخابات ایچون اجتماعلر واردر

Dans les villages, le comité siège dans quelques boutiques

امریقاده بوتون کنجلر کلوبلرده انتخابات ایله مشغول اولورلر

Pas de clube des jeuns qui ne prenne part à la campagne

وکیلی اولدیغی ایچون کرسی خطابته چیقمق
حقنه مالکدی. ایراد نطقه باشلادیغی زمان
اون بش بیك سامعی بردن مفتون ومتحیر
ایتدی. رسمی نامزدلرینك طرفدارانی
ایستدکلری ستایشلره غرق ایتسینلر ، اهالینك
یایقره‌سی اونلرك غیرت ناطقه‌پردازانه‌سنی آلت
ایدییور، هرکس بردن « بریانی ایسترز ،
بریانی ! » دیه صیحه‌زن اولویوردی ، رأی
صندوقلرینك بشنجی دورنده اسمی ظفریاب
اوله‌رق چیقدی. فقط بو مظفریت پك یقین
بر آنی‌یه مانند دکلدی. موسیو بریان سربستیٔ
ضرب سکه طرفداری اولدیغی ایچون بونی
پروغرامنك بالاسنه درج ایدر. او تاریخلرده
(ماق‌کینله‌ی)ه مغلوب اولدیغی و (١٩٠٠)ده
عین مغلوبیتك تکرار ایتدیکی معلومدر . . .
طرفدارانك رجالری خلافنه اوله‌رق بودفعه‌ده
تجارت عالمی بر مدت ایچون اولسون تدهیش
ایده‌جك اولان سربستیٔ ضرب سکه اصولنی
اوینه پروغرامنك باش طرفنه کچیرمکده تردد
ایتمدی .

اهالیسنه نه‌یه مال اولدیغنی بر ملیون خطا ایله بیله تقدیر ایده‌مز. جمهوریت وده‌موقرات فرقه‌لری ثروتلرینك مقدار و اهمیتنی اعلاندن پك حظ ایتمزلر.

بونك ظاهره چیقمسی بیوك بر رذالتك قویمسنه متوقفدر. نا‌صل‌که (١٩٠٦) ده موسیو (روزولت) ك دوچار تعرضاتی اولان موسیو (هاریمان) اسمنده بر ملیاردر غزته‌لره درج ایتدیردیکی بر بتدنده ١٩٠٤ انتخابنده جمهوریت قومیته‌سنه اعطا ایتدیکی ملیونلرك یکونی اعلان ایتمشدی‌که بو یکون ایکیوز ملیون فرانقه بالغدی.

ذاتاً بر امر مؤسس حکمنده‌درکه بیوك سیغورطه و شمندوفر و تراموای قومپانیالری ایکی فرقه آره‌سنده بیوك منازعات تحدثی مستبعد اولدیغنی تقدیرده بونلردن یالکز برینه و عکسی تقدیرده هر ایکیسنه‌ده مهم سرمایه‌لر تودیع ایدرلرکه بو پاره‌لر مصارف عمومیه‌یه داخل اولور. (روزولت) طرفداری اولوب بالآخره فرقهٔ مخالفه‌یه التحاق ایتمش اولان بعض کسه‌لرك افشا آتیله ثابتدرکه موسیو (روزولت)ك سرمایهٔ انتهابیسی (Campaign fund) ١٢٠ میلیون فرانقدن عبارت یعنی ده‌موقراتلرك سرمایه‌لرندن بر نصف قدر فضله ایدی. فقط ١٩٠٧ ده متحدث اولان بحران مالی‌یه سببیت ویرن موسیو (روزولت)ی هیچ برزمان عفو ایتمیه‌جك بر قسم خلق، بانکرلر واردرکه بو انتخابده جمهوریت طرفدارانك نامزدلری اولان موسیو (تافت)ك انتخابنه مانع اولمق ایچون خصم اولان فرقه‌یه یعنی ده‌موقراتلره دها زیاده معاونت تقدیمده بولندقلری روایت ایدلمکده‌در.

بو پاره‌لر نره‌یه صرف ایدیلیور؟ بونی آکلامق ایچون انتخابات مسأله‌سنك بتون تفصیلاتنی بیلمك ایجاب ایدر. قونوانسیونلرك هر بری کندی نامزدلرینی اورته‌یه چیقارر چیقارمز بر کورلتیدر قوپار؛ هر ایکی طرفدنده محررلر قلمله قاریقاتوریستلر قورشون قلمیله خطیبلر سسلریله خصم ویا شبه‌لی ظن ایتدکلری فرقه‌لره نفوذ ایتمکه چالیشیرلر. هرفرقه‌نك ایلك ایشی بر تحریرات قلمی برده تعلق دائره‌سی احضار ایتمکدر. شبهه یوق‌که کشیده ایدیله‌جك ضیافت انتخابیه‌ده اك بیوك لقمه‌یی یه‌جك تحریرات قلمیدر. تصور ایدیکزکه جماهیر متفقه‌ده (١٩٠٧) رسمی ایستاتستیق موجبنجه، انتخاب مسائلندن باحث اولمق اوزره ٢٣٤٩ یومی و ١٥٩٨٣ هفته‌لق غزته انتشار ایدر. انشا وکتابت قلمی ارکان مطبوعاتك اك تجربه دیده‌لرندن متشکل اولوب دولغون معاشلی بر ذاتك تحت اداره‌سنده‌در. محررلردن بر قسمی مدیرك سنوحاتنه تبعاً غزته‌لره بند اساسی احضار ایدرکن قسم دیکری حوادث شتی و شئون سیتونلرینی طولدیررلر. حتی بونلر میاننده شاعرلر وشرقی ناظمه‌لری دخی بولنور.

شونی‌ده نظردن دور طوتمیه‌لم‌که جماهیر متفقه‌ده لسان رسمی انکلیزجه اولمقله برابر بعض موقعنده‌کی سکنه او قدر مختلفدرکه بر امریقالی بیله کندینی بعضاً اجنبی بر مملکتده صانیر. مثلا (مینوزوتا) ده ١٧٥٠٠٠٠ نفوس ایچندن ٥٠٠٠٠٠ مهاجر بولنورکه بونلردن (١١٧٠٠٠)ی آلمان، (١١٥٠٠٠)ی اسوچلی، (١٠٤٠٠٠)ی نورو‌چلی، (١٢٠٠٠)ی ترانسز

قناداسندن اولوب جمله‌سی بولندقلری نواحیده کندی لسانلریله متکلمدرلر .

ایشته بونك ایچوندرکه بو محررات قلمنده وجوده کتیریلن اثرلرك ترجمه‌سی ایچون بر آلای ترجمان بولندیرمق مجبوریتی حس ایدیلور . آمریقاده‌کی عناصر مختلفه‌نك الك بیوکلری کبی الك کوچوکلرینك‌ده وکیللری واردر . مثلا آمریقاده یرلشه‌رك حق انتخابی اکتساب ایتمش اولان چینلیلرله فلمنکلیلرك‌ده کندیلرینه مخصوص غزته‌لری بولنورکه اهمال اولنمغه کلمز .

بعض تفصیلات متممه بو یازی دائره‌سنك نه قاریشیق مشاغلی بولندیغنی اثباته کافیدر . او یالکز کوچوك بیوك بتون غزته‌لره مقاله کوندرمکله مشغول اولمز . فضله اوله‌رق سپارش اوزرینه فلان زمینده شو قدر سطردن مرکب اولمق وفلان کونده کوندریلمك شرطیله ولایتلرده‌کی مدیرلر ایچون دخی مقاله‌لر وجوده کتیرر . او درجه‌ده‌که بعضاً دائرهٔ مذکور تیپوغراف‌ماکنه‌لری واسطه‌سیله مطبوع نسخه‌لر ارساله مجبور قالیر. سپارشات اکثریا شو یولده واقع اولور : «کله‌جك هفته تیپوغرافله محرر شو قدر کیلوغراملق مقاله‌یه احتیاجم واردر» .

مقالات سیاسیه‌نك بوله سپارش ایدیله‌رك قیه‌یه بینمه‌سی بنه آمریقالیلره مخصوص غرائبدن برینی تشکیل ایدر . شمندوفرلرك هر کون مملکتك درت کوشه‌سنه ارسال ایتدیکی کتابلر، جلدلر وبیاننامه‌لرك نه عظیم برکتله پیدا ایتدیکی تصور ایدیله‌مز . (۱۹۰۰) انتخابنده موسیو (بریان)ك (Impérialisme) اوزرینه ایراد ایتمش اولدیغی نطق (۸۰۰۰۰۰۰) نسخه اوله‌رق طبع ایدلمش واون اوچ لسانه ترجمه اولنمشدی. هر قومیته‌نك انتخابانه باشلامزدن اول تنظیم ایتدیکی اساسی پروغرام ایسه (۲۵۰) و(۳۰۰) صحیفه‌دن مرکب (۲۰۰۰۰۰) نسخه اوله‌رق طبع ایدیلور. طابعلرله وسائط نقلیه قومپانیالری ایچون انتخاباتك پك زنکین بر منبع اولدیغنده شبهه یوقدر. ایکی رقم صنایعك بوایکی شعبه‌سنك نه درجه انتخاباتدن مستفید اولدیغنی اثبات ایده بیلیر: (۱۹۰٤)ده آلتی هفته قدر بر مدت ظرفنده شیقاغو و نویورق ترنلری هر کون ۸۰—۱۰۰ طونیلاتو محررات انتخابیه نقل ایتدکلری کبی فرقه‌لری طرفندن طابعلره ویریلن اجرت ده (۱۲۵۰۰۰۰) دولاره بالغ اولمشدر.

اجتماع عمومیلرده نطقلر — نطق دائره‌سنك وظیفه‌سی ده اولکی قدر شایان تتبعدر . بو دائره‌نك مدیری بر لیسته تنظیم ایده‌رك استخدام ایده‌جکی خطبائی اجرت ناطقه‌لریله برابر مذکور لیسته‌یه درج ایدر وبروجه آتی اوچ قسمه آییرر: «بیغ غان» یعنی بیوك چاپده طوپلر که اون بش یکرمی بیك سامع ایله محاربه ایده بیلیر. (راپید فایر توکرس) یعنی سریع آتشلی طوپلر که اهالی‌یی غلبه‌لق محللره سوق ایله اوته‌ده بریده کوشه‌لرده واغونلرك اوزرنده نطقلر اوقور. بونلر آره‌سنده بر ازدحام السنه دخی غلیان اولور . یرلی خطبا آوروپاده نقدر السنه موجود ایسه او قدر ترجمان بولندرمق مجبوریتنده در . حتی بتون آمریقاده زبانزد اولوب (Slang) تسمیه ایدیلن عوام لساننه واقف برینك حاضر بولنمسیده ضروریدر.

جمهوریت طرافدارانی‌نك الك زیده (Slang)

مترجمه اجرت ویردکلری کوریلمکده در. موسیو (بیللی قونور)ك بو خصوصده پك بیوك بر شهرتی واردر. بر کون شیقاغوده درت، بش بیك منتخبدن مرکب بر اجتماع انعقاد ایتمشدی. رئیس اهالی‌یه خطاباً ادارهٔ کلام ایده‌رك قرآت ایدیله‌جك اولان نطقلره مشهور آووقات (م. س.)نك نطق افتاحیسیله باشلانیله‌جغنی بیان ایدر. سیاه کسوه‌سی وبیاض قرمواتیله حاضرون اوزرنده خوش بر تأثر وجوده کتیرمش اولان خطیب ایراد نطقه باشلیه‌رق: «سوکیلی وطنداشلرم .. دیر رومالیلرك سزاولرینه قدر چیقه‌جق اولورسه‌ق .... » بو مقدمه اوزرینه حاضروندن بعضیلری: — اوخ.. سزاولری براقیکزده نامزدلردن بحث ایدیکز دییه باغریشیر. شو بر قاچ کلهٔ اعتراضیه بیوك بر قیامتك انطلاقنه سبب اولور. هر طرفدن یاغان بر باران استهزا ایچنده مشهور آووقات حرکت رجعیه ایله کرسیٔ خطابتدن اینمکه مجبور اولور. کورلتی آنجق رئیسك مداخله‌سیله کسب سکون ایده‌بیلمشدی. رئیس بوم‌بوغق ماصه‌سنك اوزرینه وورەرق اهالی‌یه خطاباً دیرکه: «جنتلر! (آرغو لسانیله جنتلمنك مخففی) شمدی بیللی قونور موقع خطابته کچه‌جکدر.» بو تبشیری متعاقب عجیب چهره‌لی عظیم الجثه‌بری غلبه‌لکی یاره‌رق درت طرفه سلاملر صاچدقدنصکره منبره کچر، درحال جاکتنی چیقاروب ماصه‌نك اوزرینه آتار. شمدی شدتلی بر آلقیش ولوله‌سی بتون جاملری صارصیوردی. قولالی کوملکیله اورته‌یه چیقان بو آدمی اهالی کندی طرفدارلری اولمق اوزره طانیر.

بیللی حاضرونك نمایشنه جواب ویرمکسزین خطابت کرسیسنده‌دوران بر تخته پارچه‌سیله بر چکیچ ویاریم‌دوزینه چیوی‌یی کتیره‌رك ماصه‌نك اوزرینه قور. اهالی بتون بو اوضاعی مراق ایچنده تعقیب ایدر.

بو ایشی بیتردکدنصوکره بیللی کورصداسیله آرغوجه: «سوکیلکز آرقداشلر! دییه حایقیور. بنی طانیورمیسکز .. بن سزه، سز بن دیمکدر دکلی؟ اویله‌ایسه دیکلیکز. آدمز ایچون (نامزد) ناموسسز دییورلر. بقالم صحیحمی.؟»

مذکور نامزدك فضیلت مکافاتنه مستحق بر آدم اولدیغنی بر قاچ کلمه ایله اثبات ایتدکدن صوکره النه چکیچی آله‌رق چیویلردن برینی تخته‌یه میخلایه‌رق دیرکه: «ایشته برنجی نومرو یالان .. تخته‌یه چاقدق.»

بو سوزلرك تأثیری خارق‌العاده‌در. اهالی همان بر جوش خروش باغرشمغه باشلار، قونور ایسه اسنادات مختلفه‌یی هپ بو منوال اوزره تعداد وجرح ایتدکدنصکره چیویلی تخته‌یی آلور وحضاره ارائه ایده‌رك: — کوریورسکز یا، دیر، آرتق المده چیوی قالمدی. یالانلرك هپسنی میخلادق.

(بیللی قونوره) مماثل خطبا نسبتاً آزدر. مع‌ماقیه بو ندرت هرحالده فرقه‌لرك منافعنه منافیدر، چونکه (بیللی) انتخابات دوام ایتدکجه هرکون یکرمی بش دولار آلیر. هرفرقه کیجه (۲۵۰۰) وکوندوز (۵۰۰۰ الی ۷۰۰۰) خطیب استخدامنه مجبور اولدیغندن اکر هر خطیبه بویله شهری (۳۷۵۰) فرانق معاش تخصیصی

لازم کلسه حربیه خزینه‌سنك پك زیاده کرفتار دین اوله‌جغی طبیعیدر .

بتون بو تهییجاتدن صکره مملکت استراحت کزین اوله‌رق کنیش کنیش نفس آلور. انتخاب اولنان وجود بختیاره کلنجه آمریقاده (شـو آدمك بو قدر قیمتی واردر) بولنده استعمالی معتاد اولان جمل تقدیریه‌یی تعـدیل ایده‌رك دییه‌بیلیرز که مملکت مذکورده‌ اك زیاده بهایه اوطوران ادم او وجود بختیاردر .

م . رؤف

موسیو بریان سوقاقده بر نطق ایراد ایدرکن

M. BRYAN prononçant un discours du haut d'une tribune en plein air

امید

« الواح سیاه » دن

او بهـارك بوتون چیچکلرنده طاتلی بر امیدك، طاتلی قوقولری واردی ؛ سماسی او امیدله تبسم ایدییـور . کونشی او امیـد ایله شعشـعه‌دار ایدی . قوشلرك جیویلتیسـنده، دره‌لرك شیریلتیسنده او امید ترنم ایدییوردی. فضا ، کائنات او امیـد ایله مالامال ؛ مکوکب کیجه‌لر او امید ایله ترانه‌دار ؛ مشمس کونلر او امید ایله درخشان ایدی .

امید ، امید . . . هر شی او امید ایدی !..
بنم زواللی قلبمده‌ده ، ارقاداشلرمك غیور روحلرندهده او بویوك امیـدك کونشلری واردی ! . .

دورت ارقاداشـدق . بریمز بر زیارته کیتمشدی ، ایکیمز ماصه باشنده ، او کیجه‌نك یافتـه‌لرنی یازییـور ، دردنجیمز یازیلانلری قوروتویوردی :

قولاقدن قولاغـه فیصلدانان شکایتلر ،

ارمق وقایعنك تعاقبیله‌ده او قادار چوق . او قادار آجی اولمشدی كه : آرتق دایانیله‌مایارق جدی مذاكره‌لره كیرمش . اورالردن اوراقه دوشمشدی . . . و شیمدی ، او اوراقی بر خلجان وغیرت ، بوتون وطنداشلره كوسترمك ، اوقوتمق ، غافل وناغلری تحریك وایقاظ ایتمك ؛ اوهدفه . او مقدس امیده هپ بردن قوشمق ایسته‌یوردق . . . آه ، نه ایدی او كونلر ؟ . .

* * *

آقشام ساعت اونبردی ، اوته‌كی آرقاداشمز كلدی :

— عزیزلر ، بو یافته‌لر باپدوس . . . «عثمانلی اتحاد وترقی جمعیتی» نامیله بر جمعیت وارمش . اوكا بو كون هپمز داخل اولدق ، سزه‌ده نومره‌لر كتیردم . یارین كیدوب طاش باصماسیله مطبوع یافته‌لر كتیره‌جكم . . . كندی كندیمزه بر شی یاپمایاجغز . هپ بر منبعدن یورویه‌جكز . . . دییوردی .

بویله بر قوتك وجودینه ، و اوكا التحاق ایدیشمزه درین بر هیجانله سوینداك . . . آرتق ، یازیلانلر پیرتیلدی ، یازیلاجقلر براقیلدی . بوتون كیجه ، بیك طاتلی تصورك حمایهٔ شهامتنده ، تابدار خیاللر یاشادق . . .

* * *

بو ایلك یافته‌لرك یاپیشدیرلدیكی ، آلچاق دیوارلردن باغچه‌لره ، اولیا مرقدلرینه آتیلدیغی كیجه‌نك ارته‌سی ، متحملین استبدادك سیالرنده ، نظرلرنده ، باشقا اندیشه‌لر ، باشقا معنالر ، محترز تیقظلر اوقونیوردی ؛ و او تیقظلرده دائما مكله‌نن بر شیلر واردی ؛ لیال یلدانك اعماق كتومندن نه‌لر ، نه‌لر دوغاجقدی . . . و اولیال یلدانك اعماق كتومنده ، مستبدلرله مظلوملری دوشسون قوته ، مافوق الخیال بر وجود ویریلیوردی .

. . . آرتق شدید امرلرله تیتره‌ین ، او قنا حكومتك ، قنا پولیسلری ، اندیشهٔ حیات ایله متألمدرلر ؛ «دونیت مادرزاد باشلامشدر . . .» بر پولیس : — بن جانمی سوقاقده بولمادم ، یاپیشدیریركن كورسه‌م اوزاقلاشیرم ، اونی اورایه یاپیشدیرمق ایچون كلن آدام ، باشی قولتوغنده ، هر شیئ كوزه آلمشدر . . . دیركن ایشیتمك ، حركتك ذوق و ثمره‌سینه بر مایهٔ لذیذ قاتارق ، امیدی تشویق ایدییوردی .

بوشوق وذوق ایچنده ، الك قارانلق واوزاق اهتزازلردن ، بر شعلهٔ حیات چیقارارق ، چالاك و پرواز كار چالیشمقده ایكن . . . ایلك طاش باصماسی ، تورکجه «مشورت» لر كلیور . . . چوق بچمه‌دن مراد بكك فرار ایتدیكنی ایشیدییورز ؛ صوكرا ، بیلمم قاچنجی «مشورت» ی آلمغه كیدیلن پوسته‌خانه‌ده ، بر پاكتده میزان بولویورز ! .

بو طرفده حركتلر ، غلیانلر ، بی پروا اجتماعلر ، قرارلر ساحهٔ تطبیق بولوركن ، او بر طرفده تلاشلر ، قورقولر ، شدتلر دیوارلره چارپیور ، قویولر یووارلانیوردی . و آرتق حرب باشلامشدی : استبداد ، حریت . . . آجی آجی چارپیشیورلردی : تعاقب ایده‌رك استانبولك هر طرفنی دولدوران یافته‌لر ، كیجه‌یی تمام ایده‌مه‌یورلر ؛ یاپیشدیرلدیغندن ایكی ساعت صوكرا ، الك اولو پولیس نفرلرندن ضبطیه ناظرلرینه ، متصرفلرینه قادار هپسی محفظه‌لرندن

فیرلایورلر؛ او زواللی، حقیقتدن باشقا بر شیٔ سویله‌مه‌ین، حقدن باشقا بر شیٔ ایسته‌مه‌ین اوراق معلقه قوپاریلیور، ییرتیلیور، یاقیلیوردی. فقط :

— بو کیجه تکمیل پولیسلر، وبك اوغلو متصرفی هپ قاسم پاشاده ایدی، ینه یاقه . . . دیین بر محله بکجیسی، بونی حسن آغانك قولاغنه فیصلدادیغی کبی، محمد آغانك، احمد افندینك‌ده قولاغنه فیصلدایوردی.

کیده‌رك، شدید وفعال استبداد، بکجی بابانك ده آغزینه بر کلید اورویور؛ آرتق او وقت بکجی بابانك صوپا صداسی، قالدیرملر اوزرنده داها درین، فقط کتوم بر وقوف ایله عکس ایده‌رك کیجه‌نك اعماق سیاهنه تازه و نوظهور اسراری تودیع ایدییور . . . حسن آغالر، محمد آغالر، احمد افندیلر، شمدی صوپا صداسندن وبکجی اوکسوروکندن کشف اسراره چالیشیورلر . . .

* *

بکجی بابایه، ودائما ایشیدیلن توقیفاته رغماً هر کون امیدلر ارتیور، یافته‌لر چوغالیور، اوروپادن، هر هفته کلن «مشورت» «میزان» پاکتلری، مجموعه‌لر، رساله‌لر منتظماً وسرعتله داغیلیور . . .

بویله قوشارق، طاتلی خلجانلرله چالیشارق رمضانه کیرمشدك. موسمك حزن وماتمی، بزه داها فعالیت ویرمشدی.

رمضان !.. بوتون سنه‌نك، رمضاندن داها امیدافزا بر آیی یوقدر . . . بز رمضانك اونندن صوکرا، بشکطاشدن اسکی سرایه قادار بوتون اولرك، دکانلرك، کوپرولرك، یوزلرله، بیکلرله، پولیسلر وخفیه‌لر ترصدانه، تحکماتنه اسیر قالمه‌لری دوشونوردك بونی عبسلرده بیله، منفالرده، غربتلرده بیله : «جوانمردان ملته حذر! غوغادن ای بیداد «اویر شمشیر ظلمك آتش خون حیتدن..» آوازهٔ امید خروشانیله، تمام اون اوچ سنه بکله‌دك . . .

ایشته بو کون. متمادی بادره‌لردن، قهار فلاکتلردن صوکرا، او سوکیلی امیدك سعد حصولنه شهادتله بختیارز . . .

استغنای امید ثابت اولدیمی؟

. . . اویله ظن ایدییورم که : امید، بو کون باشلادی !..

« بیکلر یاشا ای نهال امید »

۱۰ تشرین ثانی ۱۳۲٤

علی فخری

درسعادتده انتخابات تشکلرندن

درسعادت انتخابات تشکلرندن

Les campagne éléctorales à Constantinople

لوحه : بیوك والده

Tableau — Grand - mère

سارا برناره دائر

نقاش :

محمد رؤف بك

Mehmed Réouf Bey

دون کیجه سارا بەرنلرك سحرباز قادین اویوننده بولوندم. ومفتون ومسحور کندیسنی دیکلرکن، بو محتشم تمثیلك اعماق حسن وموفقیتنده، سامعەمی تلطیف ایدن بو موسیقیٔ وجدانکیزك آهنکلری ارەسنده مست ومدهوش یاشارکن، عجبا کندیسی حیات ذاتیەسنده ده بوآتیزەك وطاتلی سسله می قونوشمقده وقونوشورکنده بو آهنك لطیف تصوتلەمی اداره لسان ایتمکده اولدیغنی مراق ایتمکده ایدم.

اعتراف ایدەرم که، بو سس، اهتزازات دائمهٔ المناکی و آهنك تصوتی ایله ،نی الآن تعقیب ایتمکده در؛ ویالکز سسی دکل، او مصنّع الموادك تمثیل ایدیلن حیاتە، قوللانیلان سسلره موفقیتله هیئت مجموعەنك پیدا ایتدیکی آهنك تام ایله، سارانك شخصیت خیالیەسی ،نی تعقیب ایدییور.

وشبەسز تسلیم ایتمەلیدرکه، صحنەدەکی رولنده کوستردیکی خارق العادەلکی وقایع روزمرهٔ حیاتیەسندەده تطبیق امکانی بولمش اولان بو قادین ایچون بو بر خارقه دکلدر. چونکه بالذات کندیسی مطنطن بر خارقەدر.

وبو اولا شخصیت صنعتکارانەسیله باشلار. دوشونملیدرکه یالکز جهانك امثالسز بر نمونەسی اولمقله قالمیوب. آقتریسلکده یکانه اولدیغی قدر محررلکده، رساملقده، هیکلتراشلقده، شخصی وجدی بر صنعتکار اولدیغی، یاردیغی اثرلر وتشهیر ایتمش اولدیغی هیکللر و تابلولرله اثبات ایتمش اولان بو قادین، صنعتکارلغندن صوکره، متانت حیاتیەسی نقطهٔ نظرندن بر خارقه در: بر وقایع وماجرا بر حیاتدن صوکره، بو یاشده بیله، هرکیجه درت بش ساعت، متمادیاً دوکونمرك چارپینمرق، چیرپینمرق، بیسك درلو تالمات وتقلصات عصبیه ایله، خنجرقلر فریادلر

ارەسندە امرار حيات ايتمكدە اولديغنى وبو طرز حياتك نه قدر ماحى؛ تحمل بر آفت اولديغنى اونوتماملیدر. باخصوص پارسەدەكى حياتى دوشونيلەجك اولورسە حيرت ايتمامك قابل دكلدر. هر كون اقشاملرە قدر مديرى اونوتماملیدر. باخصوص پارسەدەكى حياتى دوشونيلەجك اولورسە حيرت ايتمەمك قابل اولديغى تياتروسنك الك مهملرندە باشليجە روللرى درعهدە ايتديكى اويونلرينك پرووەلريلە و امور ادارەسيلە مشغول اولدقدن صوكرە، كيجەلرى صباحلرە قدر بذل حيات ايدرجەسنە صرف عمر ايدن بو قادين، ژول قلارتينك ديديكى كبى «نارين شكللى بو قادين وجودى» اوت ثروت دكل. لكن يكرمى قادين حياتى صرف واستهلاك ايتمش ديمكدر. غايت قوى البنيه بر جانباز قاريسى بو حياتى سورسە فقرالدمدن هلاك اولمسى محققدر. سارا بەرنارك اعصابى بالعكس بتون وجودە بر نوع الكتريقى فعاليت القا ايتمكدەدر. استراحت اوكا بر باشقه موت كبى كليور. غايت مفرط مبالغه ايله بر حيات پرحما اولمازسه اونك ايچون اويوشقلق مقامنه قائم اوليور. خوليامى ايسه محالاتدن عبارتدر. ساعات حياتى علاوەلرلە يوزقات يەرق برصورت مسهوفەدە يالكز بوكا حصر مسلك ايتمكدەدر.»

وصوكرە بتون بو طاقتسوز مشاغل روز مرە ارەسندە پارسك حيات صنعتكارانەسندە اخذ ايتمش اولديغى موقع مستثنانك ايجاب ايتديكى وظائفدە تعداد اولونسە؛ دعوتلر، حيات كبارانەنك ايجاباتى دە داخل حساب ايدلمك لازم كليرسە، بو قادينك نصل بر خارقۀ متانت وفعاليت اولديغى تظاهر ايدر. بتون بو هاى وهوى ارەسندە، استراحت ايچون، ارتق ديكلنمكە محتاج بر سنه كلمش اولان بو يورغون وجودە بر نوازش راحت بخش ايتمك ايچون نصل وقت بولە بيلديكنى دوشونمك لازم دكلمدر؟

وقتمى؟ . . . لكن اونك بوش وقتى غالبا بوقدر وهله محققدر كه اولمادى: بر تاريخدە، لوندرەيه كيدوب شكسپيرى انكليزجه اوينامق هوسنه دوشر، وانكليزجه معلملرندن برينه كيدوب، «غايت چابوق، اما يك چابوق اولمق شرطيله انكليزجه اوكرنمك ايسترم. هر كون بر درس آله بيليرم. لكن بونك ايچون كوندە انجق يارم ساعت بوش وقتم وار» دير، ومعلمەنك «كافيدر!» جوابنه «اوت، فقط. . . آه فقط، بو يارم ساعتك صباحك ايكيسى ايله ايكى بچق ارەسندە اولمسى لازمدر. چونكه انجق سربست اولەرق بو قدر وقتم وار.» ديركه، سوەمش اولمديغى حياتدەكى فعاليت خارق العادەسنى ظن ايدرم بوندن ايى باشقه برشى كوسترەمز . . .

*

* *

اوت بو قيش كيجەسنك التيسنه ياقين بر آنندە، شو سطرلرى يازاركن حالا دون كيجه او قدر شدت والله انكيزيسيون راهبلرينه قارشو ايراد ايتديكى محتشم تلعيناتى ايشيديورم، حالا اولى، سسنك ضعفلرى، صنعتك سحرلريله تلافى ايدەبيلن بو بيوك صنعتكارى كوريورم ظن ايديورم. بوضعفه بدل، مراكز مدنيتدە، بتون محاسن مطنطنهٔ صنعتله محاط اولەرق عمر كذار اولان اساتذهٔ عرفان طرفندن لايق پرستش بر موجود برين اولمق اوزرە كوسترلمش اولان بو قادينه خطاباً اون اون‌بش سنه اول ژول لومەتر طرفندن يازيلانشو «اوراردە آز

صنعت وادبیات صاحبی . . . سزی ابی اکلامیه‌جق وسزه بش ایاقلی بر طانه‌یه باقار کبی باقه‌جق وسز ده یالکز غریب وشماتت انکیز مخلوقی کوروب ، نهایت درجه‌ده جاذبه‌دار اولان صنعتکاری کوره‌میه‌جك وسزی یالکز چوق پاره ویره‌رك ایشیده بیلدکلری ایچون هنرکز اولدیغنی قبول ایده‌جك بر طاقم آدملره کورونمکه کیدیورسکز » سطرلرینی تخطر ایده‌رك ، هیچ اولمازسه ژول‌لومه‌ترك « بر طاقم آدملر » دیدیکی کومه ار‌ه‌سنده بولونمقله تسلیتیاب اولمق قالیرکه بوده بنم ایچون حدمك خارجنده بر شرفدر . . .

بیوك اطه

محمد رؤف

اسکی عثمانلی اردوسنك اساسلری

احمد رفیق بك
Ahmed Refik Bey

اسکی عثمانلی اردوسنك اهمیتی — حسیات عثمانیه — تورکلر — عثمانلیلرك ظهوری — ایلك اردو : یایا — دوشیرمه اصولی — یکیچری اردوسی : پیاده تشکیلاتی ، سواری تشکیلاتی ، طوبجی تشکیلاتی ، صنوف معاونه .

— ١ —

موجودیت ملیه‌مزك ایلك اساسلرینی تشکیل ایدن اسکی عثمانلی اردوسنك مآثر بسالتندن وبو شانلی اردویه قومانده ایدن بعض سلاطین عثمانیه‌نك انموذج حماست اطلاقه شایان خصائلندن بحث اولندیغی زمان ، قلبده عمیق بر حس مفخرت حصوله کلمامك غیر قابلدر . بو حس احترام ، نام عثمانیت آلتنده حائز نصاب بختیاری اولان هر فرد ایچون عمومیدر ، دنیله بیلیر .

اسکی عثمانلی اردوسی ، بتون عناصر موفقیاتی ، بتون وسائط مظفریاتی ، بتون عظمت فتوحاتیله نه زمان پیش نظر احترامه کتیرلسه ، صفوت

قلیه‌لر یه بر دلیل علق تشكیل ایدن بیاض سربوشلری، شعاع شمسه قارشی پارلایان كسكین قلیجلری. واسع صحرالر اورته‌سندن، یوكسك طاغلر اوزرندن بر سیر بارقه آسا ایله قطع مراحل ایدن نارین آتلری و بتون بو فرقه حماسته‌پرورانك دبدبهٔ شوكت وسطوتی اورته‌سنده برسلطنت جهانكیرانه ایله آت اویناتان، دشمنك صولت مدهشه‌سنه قارشی آتشلر ایچنده خارقه‌لر اظهار ایدن قهرمان پادشاهلریله بر قافلهٔ بسالت وحماستك نظری اولانجه منظرهٔ جلالتیله پیرایه‌دار ایتمه‌مسی غیر قابلدر. بو مباهات جنكاورانه، بتون عثمانلیلر وبتون افراد امت ایچون اك عالی واك مقدس بر حق مشروع عد اولنه‌بیلیر.

عثمانلیلرك اردولرینه محبتلری فطری وازلیدر؛ بو اردو، انلرك بتون شوكتنی، بتون موجودیتنی تشكیل ایتمش. بو اردو صحائف حیات تاریخیه‌مزی ازهار مظفریت، بدایع فضیلتله تزیین ایلمشدر. بواردو، برچوق عصرلر وجدان پاك عثمانینك تمثال صاف وبهینی وجوده كتیره‌رك عثمانلیلرك ید مهابتنده اك كسكین بر سلاح، اك قوتلی بر آلت موجودیت اوله‌رق استعمال ایدلمشدر.

اسكی عثمانلی اردوسی، عثمانلیلغك بتون عظمتنی ارائه ایدر. تاریخ عثمانینك اك بیوك قسمنی، اك شانلی صحیفه‌لرینی، اردومزك تاریخ مظفریاتی تشكیل ایلر. دها طوغریسی بواردو، تاریخ عثمانی‌یی وجوده كتیرن قوا مؤثراتك عناصر مهمه‌سیدر؛ روح اصلیسی، عنصر اساسیسیدر. بناءً علیه مدنیت عثمانیه‌نك ایلك اساسلرینی تشكیل ایدن مؤثراتك نمدن عبارت اولدیغنی آكلامق، تاریخ عالمده بر دور قهرمانی وجوده كتیرن عثمانلیلرك اسرار غالبیت ومظفریاتی اوكرنمك، ١٠٠٠ سنه‌سنه قدر دوام ایدن موجودیت قهرمانانه‌مزه بر حس نشاط بخش ایلین شعركزین سطوتك ترانهٔ ظفر اتمامسندن حصه‌مند مباهات اولمق ایستینلر، اسكی عثمانلی اوردوسنی تدقیق ایلملیدرلر.

* * *

عثمانلیلر، تركستانك زمردین اووالرندن، خراسانك لطیف صحرالرندن بر هیئت كزیدهٔ حماست حالنده آناطولی‌یه كچدكلری زمان، سطوت قهرمانانه‌لرینه بر مكافات اولمق اوزره (سكود) حوالیسنه یرلشمشلر، دولت سلچوقیه معیتده‌ایی مدت تجربهٔ سلاح مهابت ایلمشلردر. فقط ٦٨٨ سنه‌سنه طوغری دولت سلجوقیه‌نك دوچار انقراض اولدیغی بر زمانده حكومت سلچوقیه انقاضی اوزرنده ركز لوای استقلال ایتمك ایسته‌ین قبائله التحاق ایتمیه‌رك آثار مردانكی ابراز ایتمش اولدقلرندن، سلجوق حكمداری سلطان علاالدین طرفندن عثمان بكه بر برات عالیشان وعلامت استقلال اولمق اوزره طوغ، طبل وعلم كوندرلمش واو آندن اعتباراً عثمانلی نامنی طاشیمغه باشلایان قهرمانلر، بو نام علوی‌یی الی الابد زیور السنهٔ احترام ایده‌جك افعال معظمه‌نك مقدمهٔ سطوت وشوكتنی اظهاره باشلامشلردر.

عثمانلیلر شو صورتله تأمین موجودیت ایده‌رك انتظام داخلیلرینی تأسیس ایده‌ر ایتمز، بقالرینی تأیید ووسائط معیشتلرینی تزیید ایچون قومشولریله متمادیاً حرب ایتمشلردر. او زمانلر

عثمانلیلرله هم حدود اولان حکومتلر ، زمانڭ اخلاق و فضیلتسزلك یوزندن دوچار انقراض اولمغه باشلایان بزانس حکومتنڭ اجزای ضعیفهٔ متفرقهسندن عبارت بولندیغندن، عثمانلیلر شوق جنکاورانه ایله پرورده اولان دینج و تازه عسکرلریله بونلری دائما مغلوب ایلشلر، برچوق نقطهلرده احراز ایلدکاری پارلاق و قطعی مظفریتلرله حدود مملکتی آز بر زمانده توسیعه موفق اولمشلردر .

دور عثمان خان غازیده عثمانلیلرڭ آلت مظفریتی اولان اوردو، بتون افراد ملتدن بشقه بر شی دکلدی . هر قومڭ قهرمانلق دورنده اولدیغی کبی عثمانلیلرڭ قهرمانلق دورلرندهده هر الی سلاح طوتان محاربهیه حاضرلانیر ، آتجیلق و ینیجیلك فضائل مردانهدن معدود بولندیغندن هر کس سلاحنی و آتنی کندی تدارك ایدردی. محاربه ختام بولور بولماز مملکته عودت ایدر ، او زمان چفت سورمك ، اکین اکمك کبی حوایج ضروریهسنی تأمین ایدهجك ایشلرله مشغول اولوردی. آته بینمك عثمانلیلر عندنده بر وظیفهٔ حماست عد اولنوردی؛ بتون افراد اسب سوار اولهرق محاربه ایدر ، قیافت عسکریه خصوصنده هیچ بر قانونه تابع بولنمازدی قیافت عسکریهده موجود عدم انتظام ، محافظهٔ انضباطه مانع اولامیلیرایسهده، عثمانلی اردوسنده هر فردك عظیم بر اعتماد و فوق العاده بر آرزو ایله سلاحه صارلمسی حس انضباطی تماميله تولید ایدردی .

عثمان غازینك وفاتی اوزرینه اورخان غازی جالس اورنك عثمانی اولدیغی زمان ، نفوس مملکت فوق العاده تزاید ایتمش ، وبیوك شهرلرله قلاع مستحکمهیهده تعرض ایتمك ایجاب ایلمشدی. ایشته او زمان ، سواریدن بشقه پایا بر صنفكده تشکیله احتیاج حاصل اولمشدی. بونك اوزرینه برادر پادشاهی علاءالدین پاشا ایله چاندارلی قره خلیل افندینك همتیله بر چوق عسکرلر جمع و هر برینه سفر امتداد ایتدیکی مدتجه ویرلمك اوزره یومیه برر آقچه معاش تخصیص ایدلمش ، بو عسکرلر ویرکو اعطاسندن معفو طوتلمشدی .

(پایا) تسمیه اولنان بو افراده اون باشی ، یوز باشی و بیکباشیلرده تعیین اولنهرق بو اوردو ایله بر قاچ سفر اجرا ایدلمشدی . . . فقط افرادك آز بر زمان صوکره مغایر نظام عسکری عصیان و اطاعتسزلکه جرأت ایلسی بونلرکده وقت حربده وظیفهٔ یومیه ایله موظف اجرتلی عسکرلر درکهسنده بولندقلرینی اثبات ایلدیکندن چاندارلی قره خلیل افندی طرفندن تنظیم وحضور پادشاهی‌یه تقدیم اولنان لایحه موجبنجه خرستیان اولادندنده عسکر آلنمغه باشلایهرق دوشیرمه اصولی قبول اولنمشدر .

دوشیرمه اصولی قبول ایدلدکدن صوکره خرستیان اولادندن لزومی قدر عسکر آلنمش ، بونلر اصول وشرائط اسلامیه دائرهسنده تربیه اولنهرق هر برینه یومیه برر آقچه معاش ولزومی قدرده تعیینات تخصیص ایدلمشدر. کذا وظیفهسنی حسن ایفا ایدنلره (ترقی) نامیله بر شی ضم اولنمسنیده اصول اتخاذ ایدیلهرك بو اردویه (یکی عسکر) معناسنه اولمق اوزره (یکیچری) نامی ویرلمشدر (۷۳۰) .

*
* *

یکیچری اردوسی، جهان عسکرینك ایلك موظف اردوسنی تشکیل ایدر . او زمانه قدر اجرای حرب ایدن حکومتلر دائما اجرتلی افراد ایله میلیس استخدام ایتمشلر ، حربك وظائف مشکله‌سی قارشیسنده صرف تأمین منفعت و تزیید ثروت ایچون سلاحه صاریلان بوعسکرلرك فوق‌العاده مضرتلرینی کورمشلردر.

بو مضرتی ، یایا صنفنك تشکیلنی متعاقب عثمانلیلرده تجربه ایتمش بولندقلرندن جهانه بر درس عسکری ویرمك اوزره بو صنفی تشکیل ایتمشلردر .

یکیچری اردوسنك تشکیلات و نظاماتی غایت مکملدی. عموم اردویه اوجاق تعبیر اولنور ، بو اوجاق متعدد اورته ویا اوطه‌لره تقسیم ایدلمش بولنوردی . اورته، تعبیه جزؤ تامی ایدی. هر اورته‌نك موجودی اردو افرادینك مقداری نسبتنده تحول ایدر، اکثریا ٤٠٠؛ ٥٠٠ کشیدن عبارت اولوردی. هر اورته ، محاربه‌ده طویلی بولنور ؛ هر اورته‌نك بر چادری وبو چادرك اوزرنده برده علامت مخصوصه‌سی اولوردی . اورته‌لرك مجموعی قانونی سلطان سلیمان خان اول دورنده ١٦٥ ایکن بالاخره ١٩٦ یه ابلاغ اولنمش وبونلره عجمی اوغلانلردن مرکب اولمق اوزره آیریجه ٤ اورته علاوه ایدلشدی . بو ١٩٦ اورته‌ده اوچ قسمه منقسم ایدی . آلتمش بر اورته‌یه (آغابلوکلری) ، یوز بر اورته‌یه (جماعت)، اوتوزدرت اورته‌ده (سکبان بلوکلری) دیرلردی .

یکیچری اوجاغنك امراو ارکاننده صورت مخصوصه‌ده اسملر ویرلمشدی.

امرا و ارکان: یکیچری آغاسی، سکبان باشی، قول کتخداسی ، صامصونجی باشی ، زغرجی باشی، طورنه‌جی باشی ، محضر اغاء خاصکیلر، باش چاوش، کتخدا یری ویکیچری افندیسی؛

اورته ضابطانی‌ده: چورباجی، اوطه باشی، وکیلخرج، بایراقدار، باش اسکی، آشجی اوسته و سقا باشندن عبارت ایدی.

بونلرك هر برینك آیری آیری وظائفی واردی .

یکیچری آغاسی، عموم پیاده قوماندانی ایدی؛ بو مرتبه‌یه واصل اولمق ایچون سلسلهٔ مراتبی منتظماً قطع ایتمك ایجاب ایدردی. سکبان‌باشی، سکبان بلوکلرینك قوماندانی؛ قول کتخداسی، یکیچری آغاسنك معاونی ایدی . زغرجی باشی، آغا دیوانده اعضا وظیفه‌سی ایفا ایدر؛ صامصونجی باشی ، او کوپکلرینك محافظه‌سنه مأمور افراده قوماندہ ایلردی. محضر آغا، یکیچریلرك قپوجوقداری ایدی. خاصکیلر برر اورته آمری ایدی ایسه‌لرده ، یکیچری آغاسنك وکیلی مقامنده اکثریا طشره‌لره کوندریلیرلردی. باش چاوش، یکیچری آغاسنه اوراق و استدعا تقدیم ایدر؛ کتخدا یری، ایجابنده قول کتخداسنه وکالت ایلردی. یکیچری کاتبی‌ده اوجاغك دفترلرینی طوتمق وظیفه‌سیله مکلفدی.

اورته ضابطانه کلنجه: چورباجی، اورته قوماندانی ایدی. اوطه‌باشی‌ده چورباجینك وکیلی

اولوب اورته داخلنده، نظام و انضباطك ادا. مەسنه دقت ایدر وداٸما یکیچریلرله برابر یاتار قالقاردی. وکیلخرج، اورته ارزاقلك حفظنه مأمورداولور؛ بایراقدار، سنجاقدارلق وظیفەسنی ایفا ایلردی. باش اسکی، اورتەنك اك قدملی نفرینه ویریلن بر نام ایدی. آشجی باشی اورتەنك طعامنی حاضرلامق وظیفەسیله مکلفدی.

بعده عزبلر ومسلملر نامیله صنوف معاونەده احداث اولنمشدر. علوفەجیان یمین ویسار اردونك صاغ و صول طرفلرنده، یکیچریلر حضرت پادشاه معیتنده اولەرق مرکزده، غربای یمین ویسارده مملکتلری پایتخته بعید اولان افراددن عبارت اولوب صاغ و صول جناح کریلرنده استخدام ایدلمشدر عزبلر ایسه عادتا پیاده

Ceux qui ne comptent plus — اتقدر.

اسبق داخلیه مستشاری فؤاد بك
FUAD BEY
Ex-Conseiller à la ministère d'Intérieur

سابق سر یاور محمد پاشا
MEHMED PACHA
Ex-premier aide-de camp de S. M.

یکیچریلر، استانبولده ایکی قیشلەده اقامت ایدرلردی؛ بری اسکی اوطەلر، دیکری یکی اوطەلر . . . یکی اوطەلر آقسرایك، اسکی اوطەلرده شهزاده جامعشریفی قارشیسنده ایدی.

یکیچریلر شو صورتله تشکیل اولندقدن صوکره علوفەجیان یمین ویسار، غربای یمین ویسار نامیله بر قاچ صنف دها علاوه ایدلمش،

آقنجیسی مقامنده اولدقلرندن محاربەده داٸما کشف وچاپول اجرا ایتمشلر، اکثریا کوپری انشاسی و یول تنظیمی کبی خدمتلرده قوللانلمشلردر (١).

(١) بالاخره عزب تعبیری افراد بحریەیه علم اولمشدر. عزبه بیکار دیکدر.

Ceux qui ne comptent plus — سابقلر

سابق بروسه والیسی توفیق بك
TEVFIK BEY
Ex — Gouverneur de Brousse

عدلیه نظارتندن متقاعد عبدالرحمن پاشا
ABDURAHMAN PACHA
Ex — Ministre de la Justice

سابق سوریه والیسی شکری پاشا
CHUKRI PACHA
Ex — Gouverneur de Damas

سابق بیروت والیسی محمد علی بك
MEHMED ALI BEY
Ex — Gouverneur de Beyrout

يكيچرى افرادينه على العموم قول تعبير اولنديغندن عموم يكيچريلر قپو قولى وسرحد قولى ناميله ايكى صنفه آيرلشدر. قپو قولى تشكيل ايدن افراد، معاشلى اولوب يكيچريلرله عجمى اوغلانلردن؛ سرحد قولى تشكيل ايدن افراد ايسه معاشسز اولوب عزبلرله مسلملردن عبارت ايدى.

اردوده سنجاق. توحيد افكارى موجب بر تمثال اتحاد اولديغندن يكيچرى اردوسنده بو تمثال اتحادى (قزغان) تشكيل ايلردى. بوندن بشقه، سنجاق ده استعمال اولنوردى. يكيچريلرك سنجاغى بياض اولوب اوزرنده آى وذوالفقار واردى. كذا اورته نك بر بايراغى اولور و بو بايراغك اوزرنده او اورته نك علامت مخصوصه سى بولنوردى.

عموم يكيچريلرك موجودى بدايتده ١٠٠٠ نفردن عبارت ايكن بالآخره اجرا اولنان محاربه لرده آلتسان اسرانك تزايدندن و اردويه قارشى پرورده ايديلن محبتدن طولايى كوكلليلرك عددى فوق العاده چوغالديغندن، بو مقدار هر سنه ١٠٠٠ كشى تزايد ايتمش. عموم پياده افرادى قانونى سلطان سليمان دورنده ١٢٠٠٠، مراد ثالث دورنده ١٣٥٩٩، محمد ثالث دورنده ٤٥٠٠٠، احمد ثالث دورنده ٨١٠٠٠، سليم ثالث دورنده ٩١٠٠٠٠، محمود ثانى دورنده ايسه ١٤٠٠٠٠ رادهسنه بالغ اولمشدر.

سوارى ده، پياده كبى، قپو قولى سواريسى وسرحد قولى سواريسى ناميله ايكى قسمه تقسيم اولنمشدى. قپوقولى سواريسى معاشلى، سرحد قولى سواريسى معاشسز ايدى. قپو قولى سواريسى: سپاهى وسلحدارلردن مركبدى.

عموم سپاهى قوماندانه، سپاهيلر آغاسى ديتيردى. سپاهيلرك موجودى بدايتده ١٠٠٠ كشى ايكن فاتح سلطان محمد خان ثانى زماننده ١٠٠٠٠، احمد ثالث دورنده ١٢٠٠٠ رادهسنه بالغ اولمشدى. عموم سپاهيلر بر طاقم بلوكلره آيريلهرق هر بلوكه بر بلوك باشى تعيين اولنمشدى. سپاهيلرك درت ضابطى واردى؛ انلرده باش كتخدا، كتخدا يرى، باش چاوش و بلوك باشندن عبارت ايدى.

سلحدارلرده عين تشكيلاتى حائز ايدى. عموم سلحدار قوماندانه، سلحدار آغاسى ديرلردى. سلحدارلرك موجودى بدايتده ١٠٠٠ كشى ايكن فاتح سلطان محمد خان ثانى دورنده ٨٠٠٠، احمد ثالث دورنده ١٢٠٠٠ ه بالغ اولمشدى.

سپاهى و سلحدار ناميله تشكيل اولنان بو ايكى بلوكدن ماعدا، عمر الفاروقك بلوكات اربعه سنه مشابه اولمق اوزره، غربای يمين ويسار علوفه جيان يمين ويسار ناميله درت بلوك دها علاوه ايديلهرك سواريك موجودى آلتى بلوكه ابلاغ اولنمشدى. بو آلتى بلوكك ايكيسنه باش، ايكيسنه اورته، ايكيسنه ده آشاغى بلوكلر دنيليردى سپاه بلوكنه قرمزى، سلحدار بلوكنه صارى، اورته و آشاغى بلوكلرى تشكيل ايدن علوفه جيان يمين ويسارى و غربای يمين ويسار بلوكلرينه ده بياض، چزكيلى يشيل بايراقلر ويريليردى. بلوكات اربعه نك وظيفه سى، سنجاغى محافظه ايلمك ايدى. چالديران و مصر قهرمانى ياوز سلطان سليم، خلافت اسلاميه يى يد مؤعدهٔ عثمانيه يه انتقال ايتديردكدن صوكره، بونلر سنجاغ

شریفی محافظه‌یه مأمور اولمشلردی. موجودلری بدایتده ۲٤٠٠ کشیدن عبارت اولان بو درت بلوك، بالآخره ۱٦٠٠٠ کشی‌یه بالغ اولمشدی. سنجاغ شریفی محافظه شرف جهانقیمته مظهر اولان بو صنف هر طرفده نظر اعتبار ایله کورولور، ایالاته خدمات مخصوصه ایله کوندریلنلر بو بلوکلردن انتخاب اولنوردی. کذا پیاده‌لر ارەسنده شجاعت و لیاقتله تمیز ایدنلرده برای مکافات، بو بلوکلره قبول اولنوردی (۱). بناء علیه بلوکات اربعه‌یه داخل اولمقی هر کس بر شرف، بر مزیت عد ایدردی.

سپاه و سلحدارلردن ماعدا تشکیل اولنان سرحد قولی سواریسی، زعما و تیمارلیلردن مرکبدی. زعما ایله تیمارلیلر، تیمار وزعامت صاحبلری طرفندن چیقاریلیردی. حاصلاتی یکرمی بیك آقچه‌دن یوز بیك اقچه‌یه قدر اولان دیرلکلره زعامت، اوچ بیك آقچه‌دن یکرمی بیك آقچه‌یه قدر اولان دیرلکلرده تیمار تعبیر اولنوردی. بو دیرلکلر، هر دیرلکك حاوی اولدیغی اراضینك عشرندن عبارت اولوب هر زعامت صاحبی، حاصلاتنك بش بیك آقچه‌سی، هر تیمار صاحبی ده ۳۰۰۰ آقچه‌سی ایچون بر جبه‌لی تجهیز ایتمك وظیفه‌سنی حائز ایدی. بونلر سفره کیده‌جکلری زمان، ارقداشلرینك امورینی تسویه ایتمك اوزره اونده بری مملکتده قالیردی. محاربه‌ده معاش آلمازلر، منسوب اولدقلری پاشانك معیتده بولونورلردی. بر تیمار محلول اولور اولماز پك چوق طالبی ظهور ایتدیکندن بونلرك مقداری اصلا تناقص ایتمزدی. هر تیمار وزعامت صاحبنك یرینه اوغلی کچر و بو لیاقتی حائز اولمق ایچون دائما سلاحشورلقله مشغول اولوردی.

شو ایکی صنف سواریدن ماعدا برده آقنجی صنفی واردی. بو صنف دائما حاصلات حربیه ایله کچنیر، اردو ایلریسنده خفیف سواری مقامنده استعمال اولنوردی.

سواری‌نك موجودی دائما یکیچری موجودیله متناسب بولندیریلیردی. عموم سواری موجودی بدایتده ۲۰۰۰ کشی ایکن دور سلیمان قانونیده ٤٠٠٠، محمد رابع دورنده ۲٥٥٩٠، بر قاچ سنه صوکره‌ده ٥٥٠٠٠ رادەسنه بالغ اولمشدی. سواری قیشله‌لری استانبول، ادرنه و بروسه‌ده اولمق اوزره اوچ قیشله‌دن عبارتدی. پایتختده‌کی سواریلرك موجودی ۱٥٠٠٠ کشی اولوب مدت خدمتلرینه کوره ٦ : ۹۹ آقچه‌قدر بر معاش آلیرلردی.

تیمارلیلرك موجودی ۸۰۰۰۰ رادەسنده ایدی. بونلر اولا کندیلری، ثانیاً خارجه صاتمق ایچون وقت حضرده حیوان یتشدیررلردی. بو صورتله ممالك عثمانیه‌ده حیوان غایت مبذول بولنور، بونلرك خارجه چیقارلمسنه مساعده‌ده ایدلدیکندن وقت سفرده کرك سواری وکرك نقلیه حیواناتنجه اصلا صیقنتی چکلمزدی. خاراله، ادرنه، دیمتوقه، قلبه، سلانیك و اسكی شهرده اولمق اوزره اون طقوز قدر ایدی. بورالری مرعا، چایر، اورمان کبی حیوان یتشدیرمکه مخصوص وسائط طبیعیه ایله ابنیهٔ لازمه‌یی محتوی

(۱) بو بلوکلر محمد رابع زماننده وادی شتاوه صابدقلریدن جمله‌سی سپاه و سلحداران بلوکلرینه انقلب اولنمشدر.

اولدیغندن هر بری زعمادن بر اوجاق اغاسنك ادارەسندە بولنور، بورالردە آت، دوە واستر بسلیەرك تکثیر حیواناتە غیرت اولنوردی. بونلردن بشقە، استانبول وچتالجە طرفلرندە اصطبل عامرەیە تابع بر چوق چایرلر واردی. بوچایرلر دائرۀ همایون حیواناتنە کفایت ایتدکدن ماعدا فضلەسی ایجاراولنور. حاصلات واقعەسی، اصطبل عامرە مصارفنە قارشیلق طوتولوردی.

سواری بلوکلری غایت مقبول ومعتبر بر صنفدی. سلطان سلیمان قانونی بوصنفە فوق العادە اهمیت ویرر، حتی هر سفرە کیدلدکجە سواری بلوکلرندن ملازم نامیلە یاورلك خدمتی ایچون ٣٠٠ کشی افراز ایدر، بونلر اوتاغ همایونی محافظەیە مأمور اولورلردی. سفردن حین عودتدە بونلرە خدمتلرینە مکافاتاً مقاطعات میریەنك بر سنەلك ادارەسنی اعطا ایلردی.

آقینجیلرك موجودی دە اولدقجە فضلە ایدی. یالکز روم ایلیدە ٢٠٠٠٠ آقینجی واردی. سرحدلردە بولنان بو آقینجیلر، وقت حضردە بیلە چتەیە کیدرلر، دشمن اراضیسنە ارەصرە آقینلر اجرا ایدەرك هم تأمین ثروت، هم دە دشمن اراضیسنە دائر معلومات اکتساب ایدرلردی.(١)

طوپجی صنفی: طوپجیلر، طوپ آرابەجیلر، خمبرەجیلر ولغمجیلردن عبارت ایدی. طوپجیلر، ایلك اول فاتح سلطان محمد خان ثانی طرفندن تأسیس ایدلمشدی. بونلرك مقداری بدایتدە ٧٠٠ کشی ایکن سلطان مراد ثالث دورندە ٥٠٠٠ کشی‌یە بالغ اولمشدی. قوماندانلرینە طوپجی باشی دنیلیردی. طوپ آرابەجیلر ٣٠٠٠ کشیدن عبارت اولوب قوماندانلرینە طوپ آرابەجی باشی نامی ویریلیردی. بو ایکی صنف، موظف طوپجی‌یی تشکیل ایدر؛ خمبرەجیلرلە لغمجیلر بونلرە غیر مربوط بولنورلردی.

اسکی عثمانلی اردوسندە صنوف ثلثەدن ماعدا، میری عسکر، یرلی نفرات، دال قلیج، سردن کچدی وکوکللی نامیلە صنوف معاونەدە موجود ایدی؛ بونلر وقت حربدە اجرتلە استخدام اولنورلر، ابقا ایلدکلری وظیفەیە کورە مکافاتە نائل اولورلردی.

اسکی عثمانلی اردوسندە موزیقە بلوکنە مهترخانە تعبیر اولنوردی. سلطان عثمان غازی زماننده مهترخانە، سلطان علاءالدین طرفندن کوندریلن طبل، نقارە وکرەنای تعبیر اولنان آلت موسیقی‌یی چالار، هر ایکندی وقتی بوصورتلە ایفای مراسم اولنوردی. وبو مراسم اثناسندە سلطان عثمان غازی برای احترام آیاغە قالقاردی. بو اصول، فاتح زمانینە قدر دوام ایتمش؛ بعدە، محو اولمش بر حکومتە خدمت ایدلمز دینەرك بالآخرە لغو ایدلمشدی. عموم موزیقە بلوکی زلزن، سورنازن، نقارەزن، بوروزن، طبل‌زن وسائرەدن مرکب اولمق اوزرە آلتمش درت کشیدن عبارتدی. بو بلوك ایکندی وقتی اولور اولماز حاضرلانیر، صوکرە یکیچری آغاسی رتبەسندە بر ذات «وقت سرور وصفا، مهتر باشی هی!» دییە اخبار ایدر، بتون بلوك وزیرك ویا آغانك عرض اوطەسی پیشکاهندە مهترباشینك قوماندەسیلە آهنك باشلاردی.

(١) بالآخرە بو وظیفە، تاتار سوارینە انتقال ایتمشدر.

آهنگه دوام ایدلدیکی اثناده اره صره چوکان طاشیان چاوشلر اللرینی صاغه صوله صاللایه‌رق فصل اره‌لرنده : «آلا آلاهی ! هد یبه باغیررلر» آهنگك ختامنده پادشاهه دعا ایدرلردی .

اسکی عثمانلی اوردوسنك عادات و تشکیلاتی خلاصةً بوندن عبارت ایدی . بو اوردو ، پك شانلی بر صورتده اجرا ایلدیکی سفرلرده اکتساب تجارب ایلدکجه کسب مکملیت ایتمش ، ایجابات واحتیاجات وقته کوره اقسام وتفرعاتنده تعدیلات لازمه اجرا اولندیغی کبی یاوز سلطان سلیم اول زماننده بر ده ارکان حربیه هیئتی احداث اولنمشدی .

احمد رفیق

بر بدیعهٔ شعر وحقیقت

خواجه تحسین افندی مرحوم
Feu Tahsin effendi

— برادرم حافظ یونس افندی‌یه —

یکن یار سکله برلکده یکیردیکمز کیجه‌لرك سینهٔ سکوت دروحانیتنده چوق کره خواجه تحسینك نامی، ستایش فضائلی‌له‌رك دردقلرمزدن

اوچوشه‌رق روحنه اهدا ایتدیکمز فاتحه‌لرك بال‌علویتیله اوتك او قدر سودیکی بیاض، ماوی یلدیزلره دوغری اعتلایه باشلاردی. مرحومك تصویر هویتنه حصر ایتدیکم بو مقاله‌یی سکا او کیجه‌لرك بر خاطره‌سی اولمق اوزره اتحاف ایدییورم .

بو مقاله‌مله تشریح ایتمك ایستدیکم بدیعهٔ شعر وحقیقتك مبدع ومؤثری مرحوم خواجه تحسین افندی در. مفتون معالی اولان قلبلرده اك رونقدار بر نقش بدیع حالنده ارتسام ایتمکه مستحق ایکن بوکون ذاتی کبی چهرهٔ معنویتی ده غبار نسیان آلتنده منسی قالان بو بیوك آدم ، استبدادك اك بدبخت مظلوملرندن ایدی. دینیله بیلیرکه مرحومك لطف طالعدن حصه‌دار اوله‌مامسی، وطن وملت ایچون ناقابل تلافی بر بدبختی تشکیل ایتمشدر . چونکه بو ذات او رجالدن درکه بر قوم بر عصرده یا بر یاخود ایکی دانه یتیشدیره بیلیر. اکر مرحوم نائل فیض اولسه ایدی ترکلرك ، عثمانلیلرك اعلای شاننه خدمت ایده‌جك، فنون تجربیه‌ده لایموت کشفیات

داهیانه‌یه موفق اوله‌جق ومفاخر ملیه‌مز صیره‌سنه کیره‌جکدی. مرحومك ذکای خارق العاده‌سی مساعد بر تجلیکاه بوله‌میوب سونیورمش اولمقله برابر ترقیات معنویه‌مز تاریخنده شانلی صحیفه‌لر اشغال ایده‌جکدر؟ زیرا، دمیر قفسده محبوس ومحصور ایکن بیله پارمقلقلر آرقه‌سندن حشمت وتجابتی ارائه ایدن شیر در زنجیرکبی او مضیقهٔ پر ظلام ماوراسندن شورایه بورایه سرپدیکی التماعات جبین امتده بر قصیدهٔ مفخرت نقش ایده‌جك ماهیتی حائز در خواجه تحسین افندی نوابدن برینك اوغلی اولوب ۱۲۲۷ تاریخنده یانیه ولایتنه تابع فیلات قضا سنده طوغمشدر؛ ایلك سنه‌لری پدرینك نزدنده کچمش وابتدا اوندن تحصیل علم ایتمشدر. تحسین افندی بالآخره استانبوله کله‌رك طریق علمی‌یه سالك ومدرسه‌یه داخل اولمش وعلوم شرعیه‌دن مأذونیت رؤسنی آلمشدر.

قریم محاربه‌سی عقبنده صدراعظم بیوك رشید پاشا اوروپالیلره ترکلرك یکی بر دورهٔ تمدنه کیردکلرینی کوسترمرك اونلرك محبتنی جلب و دولتمزك حیثیت و نفوذینی تقویه ایچون کافهٔ تدابیر و وسائله مراجعت ایدیوردی. تدابیر مذکوره جمله‌سندن اوله‌رق اکمال تحصیل ایچون اوروپایه طلبه‌دن بر قاچ افندی کوندرمشدی. اذکیای علما میاننده انتخاب اولنان مذکور طلبه‌دن بری تحسین افندی اولدی. تحسین افندی پاریسه کیدرك اوراده بر مدت فنون جدیده‌یی تحصیل ایتدی. استانبوله عودت زمانی کلنجه: مرحوم تحصیل ایتدیکی علومی تغذیهٔ فکرینه کافی بولمدی، هر شیئه رغماً حقایقی تعمیق آرزوی نجیبنه تبعیتله عودت ایتمدی، سفارت سنیه امامتی وظائفنی درعهده ایدرك بر مدت دها پاریسده قالدی. تحسین افندی متمادی برجهد ایله معلومات فنیه‌سنی توسیعه چالیشدی وبالخاصه علوم طبیعیه (کیمیا، حکمت، علم الارض. . .) وعلم هیئتده کسب اختصاص ایتدی.

۱۲۸۷ تاریخندن مقدم استانبوله عودت ایتدی. مساعیسی اوزمان رجالی طرفندن مظهر تقدیر اوله‌رق خواجه مرحوم، شمدیکی معارف نظارتی بناسنده تأسیس و کشاد ایدیلن دارالفنون عثمانی مدیرلکنه تعیین اولندی و اوراده فنونه دائر عمومی درسلر ویرمکه باشلادی. افاضلدن مرحوم جمال الدین افغانی ده دارالفنونده معلم ایدی. تحسین افندی بو رفیقیله برابر خلقك تربیهٔ افکارینه خدمت ایتمکده ایکن غیر منتظر بر صورتده دوچار فلاکت اولدی. عالی پاشانك هنکام صدارتنده بر کون دارالفنونده جمال الدین افغانی عمومی بر درس ویریوردی، خواجه مرحومده کرمیٔ تقریرده همسلکنك یاننده ایدی جمال الدین افغانی سامعینه هوای نسیمی وتنفسك باعث اصلیٔ حیات اولدیغنی اکلاتیوردی تعزیرات وتبییناتی تجربه ایله اثبات ایتمك ایستیه‌رك بر مخلیة الهوا آلتنك فانوسی آلتنه بر کوکرجین قویدی. فانوس هوا ایله مملو اولدیغندن کوکرجین بالطبع چیرپینیور و اوچوشمق ایستیوردی بونك عقبنده فانوسك هواسی تخلیه ایدیلنجه کوکرجین آرتق موقوف سکونت طوریور و اثر حیات کوسترمیوردی. هر درسخانه‌ده هر کون تکرار اولنان بو معروف تجربه‌دن صوکره جمال الدین افغانی‌نك ویردیکی ایضاحات وسرد ایتدیکی ملاحظات متممه خلق

طرفندن سؤ تفسيره اوغرادی. درحال عالی پاشا دارالفنونك قپادلمسنی امر ايتدی، بو صورتله خواجه تحسين افندی تدريساتندن محروم قالدی. كنديني سومين، فضل وكمالی استرقاب ايدن بعض اشخاصك تزويراتيله مرحومك اطرافنده بر سؤ ظن چنبری تشكل ايليوب تضييقاته باشلادی. زواللی خواجه مأيوس اولدی و فيمابعد طريق علميه حائز اولديغی رتبه‌نك معاشيله قناعت ايدرك باب عالی جاده‌سنده معطل بر كوچك مكتبی[١] مدرسه ومأوی اتخاذ وانزوائی اختيار ايلدی.

خواجه‌نك اصل حيات ساعيانه‌سی ايشته اوزمان باشلامشدر دينيله‌بيلير. زيرا او مدرسه‌يی جداً بر مكتب عرفان حالنه كتيره‌رك تحری حقايقه مشتاق اولانلر ايچون كشاده بولنديردی. هر وقت خصوصی درسلرنده بش اون شاكرد حاضر بولنه‌رق معالی علميه‌سندن مستفيد اولورلردی.

خواجه تحسين افندی اون سنه‌قدر بو صورتله خصوصی تدريسانده بولندقدن صوكره ١٢٩٧ سنه‌سی سل رئه‌دن ارتحال ايدوب ارن كويی قبرستاننه دفن اولنمشدر.

مرحومك بك چوق آثاری اولديغی متواتر ايسه‌ده مطبوع اولانلری درت كتابجقدن عبارتدر. صالح بك زاده نادری فوزی افندی نامنده بر صاحب حميت طرفندن نشر ايتديريلن بو كتابجقلر شونلردر: اساس علم هيئت، پسيخولوژی ياخود علم روح، اسرار آب وهوا، تاريخ تكوين ياخود خلقت. آثار مذكوره تدقيقات عميقه وجديه محصول كزيفی اولوب خواجه‌نك بيوكلكنه برر كواه بی عديلدر؛ هله بعض صحائفنده‌كی تفكرات علويه، نه قدر ضيادار بر دماغده پارلادقلرينی واضحاً اثبات ايديور.

تحسين افندی‌نك ادوار اليم نكبت واسارتنده بيله ستايشخوانی ظهور ايتمشدركه الك مبجل اسملردر: عبدالحق حامد، شمس الدين سامی، تركيانك او شانلی اولادی. بيوك شاعر مرحوم ايچون بر مرثيه يازمشدر اكليل شاعريتك الك پارلاق اينجيلرندن بريدر دينسه خطا دكلدر.

خواجه‌نك تلاميذندن اولان فاضل محترم شمس الدين سامی ده مرحومی شو صورتله توصيف ايتمش: «خواجه‌نك ترجمهٔ حالی پك ساده‌وقيصه‌در: پدرينك رحله‌سی اوكنده وياخود صبيان مكتبنده الف ديه‌رك باشلاديغی درسی روحنی تسليم ايدركن براقشدر. كتاب الندن دوشمزدی. اوقومغی يالكز اوقوتمق ايچون موقتاً تعطيل ايدردی. بو آدمك عمری يارم عصر سورمش بر درسدن بشقه بر شی دكلدر، بتون عمرينی وقومقله كچيردی. ايكی شيئه زياده‌سيله حرص وطمعی وارايدی: برنجيسی معلومات موجوده ومكتسبه‌سنی تزييد ايدوب حقيقته تقربده بر اديم دها اتمق وايكنجيسی بيلديكی شيلری ابنای جنسنه ده اوكره‌تمرك، ملت ووطنه بر خدمت ايتمك. ايكی شيئه عاشق ايدی:

---

[١] حجاز تيمور يولی ادارهٔ ماليه‌سی نظارتی قارشيسنده واقع اولوب ايكی جبهه ديوارينك نقطهٔ التصاقنده مرمر اوزرينه محكوك بر بسيطهٔ شمسيه الان موجوددر.

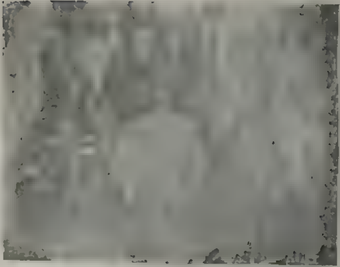

سوت افنده دومه‌ده مأمور اسبق
شهر امینی رشید ممتاز پاشا
Rechid pacha, ex-préfet de ville

میلی عشیرتی رئیسی مقتول ابراهیم پاشا ایله عدوی میرالای محمود نکاك وحمیدیه
مأمور اوپلی بیکباشی علی شفیق بکك حلبده آلدیرولقلری رسم
Ibrahim Pacha, le chef du tribu Milli, tué avant deux mots

سابق مرحوم کیلارجی باشی عثمان بك
Feu Osman Bey l. maître d'Hôtel de S. M.

درسعادت مبعوثلری انتخابنده یلکز بر رأی
قزانان صدر اسبق فرید پاشا
Ferid pacha, ex-grand-Vizir

یکی بازارك تركیایه توكی ـ
اوستریا جنرالی بارون
رەمسن ایله موقع قوماندانی

Le Général autrichien baron Rhemens et le pacha turc à Novi-Bazar

یکی بازار یوللرنده

Sur les routes du Sandjak Novi-Bazar

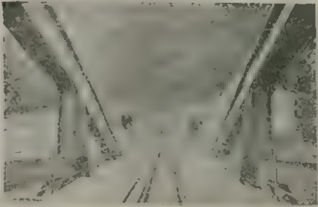

سرای بوسنه شمندوفر خطی و یری
صربستان دیگری ممالك عثمانیه یه
منتهی خطلرك درینا كوپریسی
جوارنده بربرلرندن ایرلدقلری
ایکی تونلك مدخلی

Les deux tunels près du pont de la Drina (Ligne de Sarajiva)

حقيقت انسانيت. كائناتك ابعادى، طبيعتك غرائبى، مخلوقاتك عظمتى، خالقك قدرتى ايچنده كندى جسم وشخصنى پك كوچك كوروب غائب ايتمشيدى. كنديفى دوشونمكه، كنديسنه باقمغه وقت بوله‌ميوردى. لكن توسيع معلوماته واسطه اولان كتابلرينه، خريطه‌لرينه اشكال و ادوات فنيه‌سنه چوق باقيوردى. اله پاره كچنجه، كتاب و ادوات فنيه‌يه صرف ايدر، و يالكز قارنى اجيقديغى وقت، يمك يمكى دوشونوب، چوق دفعه اكمك پنير بر ايدى. يتاغنك قارشيسنده الكتريق ماكنه‌سى، اوستنده اوزون بر آلت رصد، باشنده بر دوربين، آياق او جنده خرده‌بين النده بر كتاب اولديغى حالده اويوردى. ديوارلرله طاوان تاريخ طبيعى، علم الارض، جغرافياى سياسى و طبيعى، هيئت، حكمت، كيميا رسم وشكللريله مستور ايدى. صانكه او مدرسه طبيعت و كائناتك كوچك مقياسده بر رسمى ايدى.

«مرحوم نوع بشره بر بيوك عائله و كافهٔ ابناى بشره قرداش نظريله باقاردى آوروپانك احوال مدنيه‌سنه تماميله واقف ايدى لكن هر حاللرينى بكنمزدى اونلرك دها پك چوق نقصانلرى و احتياجلرى اولديغنى سويلردى

«وطن وملت محبتى‌ده كنديسنده پك قوتلى ايدى. منافع وطنيه اوغرنده شخصنى فدا ايتمكه حاضر ايدى. هله غيرت اسلاميه‌سى بر درجه‌ده ايدى كه اقطار بعيده‌ده بولنان اقوام مسلمه‌نك ايقاظى، وياخود دين اسلامك آسيا و آفريقا ايله قلمنك جديدك اك اوزاق واك مخاطره‌لى طرفلرينه، اك وحشى قوملرينه قدر نشر وتعميمى ايچون النده عصا ايله كيدوب، بو اوغورده فداى نفس ايتمكه هر آن مهيا ايدى. اتحاد اسلام مقصدى اك اول اونك ذهنندن طوغوب بر طاتلى رؤيا كبى افكارينى اوخشار ايدى.

خواجه تحسينك رحم وشفقتى بر درجه‌ده ايدى كه بر قريغجه‌يه بيله ضرر ايراث ايتمكه راضى دكلدى صوك خسته‌لغنده تبديل هوا ايچون تيرانه‌يه كيدوب بر مدت اكلنمك نيتنده ايدى، لكن جانى صيقيله‌جغندن شكايت ايديوردى!

— آوه مراقكز وارسه هم اكلنيرسكز هم وجودجه بر حركتده بولنه‌رق مستفيد اولورسكز ديدم. — حيوانلره آجيرم، اورەمام. لكن اورانك طاغلرنده علم الارضه دائر توسيع معلومات ايده‌بيله‌جك پك چوق آثار واردر، بو آثارك تحريسى هم آودن محتجه اوله‌جق استفاده‌يى موجب اولور، هم فن وحقيقته بر خدمت اولمش اولور، هم ده بزم كبى جان طاشيان وحياتلرى بزمكندن دها چوق مسعود ولذيذ اولان بر طاقم زواللى حيوانلرك حقوق حريتنه طوقونماز ديدى.

مرحوم اعصار وادوارك پك كوچ و نادر يتيشديره‌بيلديكى بيوك آدملردن ايدى كنديسى وطنه خيلى خدمتلر ايتدى، انجق ايتديكى خدمتلر، كنديسنك فضل واقتداريله متناسب اولميوب ايفا ايده‌بيلمك استعدادينى حائز اولديغى خدمتلره نسبتاً هيچ مشابه‌سنده‌در.»

خواجه تحسين افندى مرحومك اعتقادى تام وكامل اولوب عارف بالله اولديغنده شبهه يوقدر. آثارنده حقايق قيه‌نك حرفى حرفنه

آیات جلیلهٔ فرقانیه‌یه مطابق اولدیغنی دقتله ذکر ایتمشدر. فرانسز موتنده ایکن سویلدیکی منظومهٔ دیندارانه، که او زمانلر خزینهٔ اوراق نامیله انتشار ایدن مجموعهٔ موقوته‌ده مندرجدر کمال و صلابت اعتقادینه اك بلیغ بر برهاندر. خواجهٔ مشار الیه اوروپاده ایکن معالیٔ اسلامیه‌یی احباسندن اولان اجنبیلره تسلیم ایتدیردیکی کبی استانبولده صیت فضائلنی ایشیدوب کلن اوروپالی زائرینه دخی شریعت محمدیه ودین اسلامك محض حکمت اولوب مدنیت وترقی‌یه مانع اولمق شویله طورسون انسانلری مدنیت و ترقی‌یه نائل ایده‌جك بر طریق سالم اولدیغنی تمامیٔ قناعتله سویلر واثبات ایدردی.

خواجهٔ مرحوم حقنده ناشر اثاری اولان نادری فوزی افندی دییورکه: «او فضل مجسم اطلاقنه چسبان اولان دردانهٔ وجودی، اثار کمالنی ارائه ایچون انوار علویه آراسنده دیده‌دن نهان اولدی. وجود نازکتری فانی ایدی! فنا بولدی. فکری نورهدایتله منور اولدیغندن قیامته قدر باقیدر.»

اوت، نام تحسین قیامته قدر باقیدر، اونك آثارنده انطباع ایدن فکری ذکاسنك بتون فسحتیله، بتون زیب وفریله ابدیاً یشایه‌جقدر. اگر مرحومك چهره‌سی بو کونه قدر منسی قالمشسه بوکا سبب یکانه «مزارلرمزی بیله کونشدن محروم ایدن ظلمت کثیفهٔ تغلب»ك، اوسفیل طیف استبدادك بوکبی بیوك آدملرمزك خاطره‌سنه انعکاس وتسلط مشئومی ایدی. شمدی امین اولملیدرکه خواجه تحسینك، بو بیوك حقیقت عاشقنك خاطرهٔ کزینی، ظلمت سحابه‌لرندن چیقدقدن صوکره اولکندن دها زیاده پارلایان اجرام علویه کبی، بو نسیان وبو تاریکیٔ موقتدن قورتیله‌رق بر شاهدانهٔ الماس کبی پارلامغه باشلایه‌جقدر.[١]

* * *

خواجه تحسین افندی مرحوم هر شیئدن اول بر متفکردی. تدقیقات وتعمیقاتی اونی اك عمومی وشموللی حقیقتلره سوق ایدر، فکری اوعالی حقیقتلراوزرنده نسج ملاحظات ایلردی. دها دوغریسی اونك دماغی خرده حقایقدن زیاده حقایق محیطه‌یه مجلوب ایدی. ایشته بوندن دولاییدرکه مشارالیه علوم شرعیه وادبیه‌ده، ریاضیاتده وطبیعیاتده وقوف تام صاحبی اولدیغی حالده بونلرله آیری آیری اشتغال ایتمزدی چونکه مثلا تاریخ «نوع بشرك ظهورندن بری بو طپراغك اوستندن گچمش حسابسز میلیارلرجه انسانلردن یالکز بش اون فردك احوالی حقنده بر طاقم معلومات بیان» ایتدیکی جهتله اونك نظرنده پك ناقص، خصوصی قالیر، جغرافیا ایسه فضای لاتناهی‌ده سابح لایعد ولایحصی کره‌لردن یالکز وطنمز اولان کره‌نك تعریفندن عبارت قالدیغی ایچون اونك عندنده، تطبیقات عملیه‌دن قطع نظر،

[١] خواجه تحسین افندی‌نك خاطره‌سنی احیا ایتمکله کسب فخر عظیم ایلین محرر مقاله، مرحومك حیات وآثاری حقنده معلوماتی اولوبده کندیسنه مکتوبله تبلیغ ایده‌جك اصحاب حمیته منتدار اوله‌جق ومشارالیهك خط دستیله محرر اوراق اهدا بیوره‌جق ذاته تشکرات نعمت شناسانه‌سیله برابر (رسملی کتاب) ك آلتی آیلق آبونه‌سنی هدیه ایده‌جکدر. مکتوبلرك رسملی کتاب اداره‌خانه‌سنده محرر مقاله نامنه ارسالی متمنیدر.

پك بیسود كوریبوردی. او ، متفكر اولدیغندن كائناتی بیلمك وحقایق علویه‌یی بیوك بر مسهوفیتله در آغوش ایتمك ایستردی .

كائناتك بویله عمومی بر مناسبی آكلامق ایسته‌ین متفكر ایچون اك اساسلی و مفید فن ، اك محرم ایكی انیس تفكر علم هیئتله علم روحدر. خواجه تحسین افندی مرحومكده اك زیاده هدف تدقیقات ایتدیكی بو ایكی شعبهٔ معارف اولدی . كندی‌ده بونی اعترافله دییوركه : (*)

مع‌مافیه مرحوم دیكر علوم ایله‌ده اشتغال ایتمز دكلدی. فقط هپ اشتغالاتی اساساً فكرینی اسیر ایدن بو هوسی ، كائناتی عمومی وشموللی بر نظرله یاقیندن تدقیق ایتمك آرزوسنی تطمین ایچون ایدی. مثلا شعر سویلردی لكن شعری پك نسبی، خصوصی وشخصی اولان كوز للكی تجلی ایتدیرمك ایچون سویلمزدی چونكه بو اساس افكارینه مخالفدی. شعری آنجق كائناتك تدقیقاتندن، عمومی حقیقتلره وصولندن متحصل بر جلهٔ مسرتی تشریح ایچون تنظیم ایدردی اكثر اشعاری حقایق عالیه‌نك اثر الهامی اولوب كائناتك بیوكلكی، فوق‌الخیال احتشام وپارلاقلغی قارشیسنده مفكره‌سندن طاشیورن حیرت و تقدیرك معكسیدر .

مشارالیهك بر ایكی شعر نادری واردركه ادبیاتمزده یكانه‌در. اشعار مذكوره غیر شخصی دینه‌بیله‌جك قدر متین اولوب محافظهٔ حسن وبكارت ایچون مؤثرلرینك تعین شخصیته محتاج دكلدر .

خواجه تحسین افندی‌نك آثاری حقنده تنقیدات و ملاحظات پك اوزون سوره‌جكی جهتله بوراده یالكز جملهٔ اشعارندن بر بدیعهٔ شعر و حقیقتك تشریحیله اكتفا ایده‌جكم .

بو بدیعهٔ شعر و حقیقت مرحومك هیئت كائناته دائر انشا ایتدیكی بر منظومه‌نك بر پارچه‌سیدر. بوپارچه‌ده علم هیئتك تنویر ایتدیكی حقایق عینی عینه تصویر ایدلمشدر. بناءً علیه اثر غیر شخصیدر. «مخایم» عنوانلی مجموعهٔ اشعارك صاحبی ژوزه‌ماریا دو هره‌دیا «مرجان وصیق» نامیله یازدیغی منظومه‌ده موضوعی بر علم‌الارض متخصص كبی بتون ماهیتیله نصل تصویر ایدییورسه مرحومك بو پارچه‌سنده‌ده كائنات عینی صورتله تجلی ایدییور: مع‌مافیه بو پارچه‌یه بر رنك بدیع ویرن شیء ، مؤثرك موضوعی كندینه خاص بر كوزله كوروب اونده‌كی احتشاماتی كندی مزاج تنقیدینه كوره آهنكلشدیرمسی و بر آولمك مستثنا حالنه قویمسی‌در . غیر شخصیتك حدودی واردر یوقسه قطعی دكلدر. شخصیتدن تجرد فرض محال قابل اولسه بیله آثار ادبیه‌ده تطبیق ایدیلنجه قیمتنی اسقاط ایدر زیرا اوزون تصویرات موضوعك عینی اوله‌جغندن صنعت ویا دها دوغریسی بداعت دینیلن شیء زائل اولمش بولنور .

خواجه تحسین افندی مرحوم منظومه‌سنده منظرهٔ كائناتدن متحیراً بذل تقدیرات ایتدكدن صوكره دییوركه :

(*) هر نه وقت كه علوم طبیعیه و بالخصوص خلقت كائناته دائر مباحث عالیه مطالعه‌سیله مشغول اولورسه‌م سائر معارف نظر اعتبارمدن دوشوب انسانی مبرأ و متلهدن آشا ایدن یالكز بو فنونه حصر اوقات ایلمكی آرزو ایدرم . »

بو مجرده‌ده مناط اولمش نجوم بی‌شمار
بر مکمل شمسدر هر کوکب چرخ برین

یازك صاف و براق کیجه‌لرنده سمایه بر لحظهٔ دقت عطف ایدیلیرسه بردار . بیاضمتراق وعرضی متحول سرینتی کوریلور که بو مجره ویا کهکشاندن بشقه بر شيء دکلدر . کهکشان سمانك مکوکب قبه‌سنده بر قطرهٔ هوائیه کبی اعتلا ایدر ؛ کوز اونده بر طاقم اشکال غیر منتظمه میدانه چیقاریر : سمانك بو نقطه‌سنده دار ویکطرز مجرادن جاری بر نهر سماوی ، بر جویبار لبنی کبی آقار ؛ اوته طرفنده تدریجاً بربرندن مفترق ایکی نهاله انقسام ایلر ؛ دها اوزاقده ایسه ریاح سماویه ایله طرانمش بم بیاض بر بیاغی کبی پارچه‌لنیر .

کهکشان بدایع خلقتك الك حیرتفزالرندن اولوب کندیسنه ایلك دفعه نظر حیرتله باقان انساندن بو کونه قدر افکار بشریه‌یی اشغالدن خالی قالمامشدر . قدیم یونانیلر ، اساطیرك بر فقره‌سنه استناداً ، کهکشانك عقل وهنر معبوده‌سی مینر واطرافندن واقع اولان رجا اوزرینه قهرمان هر کولی ارضاعه موافقت ایدن الهه ژونونك ممه‌سندن دوکیلن سودلرله تشکل ایتدیکنه اعتقاد ایلرلردی .

قدیم مصریلرك شعراسی کهکشانك تحتکاه معبودینه واسکی تقوا شعار خرستیانلر ایسه ازواجی حوالیٔ عفیفهٔ ابدیته موصل بر شهراه بولندیغنه قائل اولمشلردی ؛ بناءً علیه بو خارقهٔ خلقته (معبودلر طریقی ، شهراه ازل وابدیت) نامنی ویرمشلردی .

قدمادن کهکشانك حقیقته دائر فکر صحیحی اولان یکانه متفکر حکیم یونانی دەموقریت اولمشدر مشار الیه قبل المیلاد بشنجی عصر رجالندن اولوب طلبه‌سنه ویردیکی درسلرده (کهکشان ، خارق العاده بعد و مسافه‌لرندن دولایی زیاده‌سیله صیقشمش اولمسی حسبیله برر برر فرق وتمییز ینه امکان بوله‌مدیغمز لایعد ولایحصی کواکب هیئت مجموعه‌سندن ویا کومه‌سندن بشقه بر شیئی دکلدر .)

هیئت حاضره‌نك اجرا ایتدیکی تدقیقات حکیم مشار الیهك صدق افاده‌سنی اثبات ایتمشدر بو کون قطعیاً تحقق ایتدی که کهکشان ، میلیونلرجه ییلدیزك تجمعندن حاصل اولمش بر کومه‌در بو کومه‌یی تشکیل ایدن اجرام کره‌مزدن او درجه اوزاقدر که میلیارلرجه کیلومترو مسافه اولدیغی حالده ، اوزاقلردن باقیلنجه بر بیوك اورمان اشجارینك یاپراقلری یکپاره بر پرده ودها دوغریسی قبهٔ خضراً شکلنی آلدیغی کبی اجرام مذکوره‌ده راصد ارضی‌یه یکپاره بر کتلهٔ مضیهٔ ایمش کبی کورینیور . کهکشانی ترکیب ایلیان ییلدیزلر او قدر چوقدر که راصد معالی پرور ویلیام هرشل دجاجه جلهٔ کوکبه‌سنده مهتاب قدر بر ساحهٔ دوربین‌ده ایکی بیك کوکب کورمشدر ! راصد مورونك بیاناتنه نظراً کهکشانك اخذ ایدیلن فطوغرافیلری اوزرنده یوزقرق میلیوندن زیاده کوکب تعداد اولنمشدر . بر کره دوشونلسون یوز قرق میلیون اویله حیرتفزا بر رقمدر که بو رقمدن هر دقیقه یوز عدد طرح ایدن بر آدمك اونی صفره ارجاع ایچون کیجه کوندوز بلا توقف ایکی بچق سنه‌دن زیاده

بر مدت صرف مساعی ایتمسی لازمدر؛ حالبوکه بورقم حیرتفزا اولمقله برابر کهکشانك احتوا ایتدیکی کواکبك عدد حقیقیسنه نظراً هیچدر زیرا انسان بصریتك قابلیت رؤیتی نه قدر بیوتور، نه مرتبه قوتلی دوربین اختراع ایدلسه کهکشانده بو مهد عوالمده او قدر کثرتلی اجرام جدیده کشف ایتمکده‌در بشریت برکون ترقی وتکامل معنویسنك ذروه‌سنه واصل اولنجه آرتق کهکشانده غایت ظریف بر نسج ضیائیدن بشقه برشیئی کوره‌میه‌جك وبو نسج ضیائی‌نك اجزای مرکبه‌سی یکی دیدهٔ نفوذندن نهان او- له‌رق اوکا کواکب عددینك نامتناهیلکنی، بو «مجره‌ده» نجوم بی شمار محاطه اولدیغنی آکلا- ته‌جقدر!

کهکشانده‌کی کواکبك عظمت و احتشامی کثرتندن آشاغی اولمیوب احتمال که دها حیرتبخشدر بو کون ییلدیزلردن بعضیسنك بزه اولان مسا- فه‌سی حساب ایدلمش و بو سایه‌ده اونلرك بیوکلکنه دائر بر فکر اجمالی حاصل اولمشدر. اعتراض قبول ایتمز حقایق فنیه‌دندرکه شمسك ارضه مسافهٔ وسطیه‌سی (طقسان بیك کیلومترو یعنی واحدك بیك آلتی یوز آلتمشه نسبتی قدر بر خطای اصغر ایله) یوز قرق طقوز میلیون درت یوز یتمش بر بیك کیلومترودر. اعتراف ایتملی که بو رقم، بو اوزاقلق تصورات ذهنیه‌مزك فوقنده‌در زیرا بز علی العاده مثلا بغداد دینلنجه او قدر عظیم بر بعدیت تصور ایدرزکه بویله رقملرك حقیقی مفهوملری اوکنده مبهوت قالسه‌ق معذوروز. بزم بیلدیکمز الك بیوك طول کره‌مزك قطری اولوب اون ایکی بیك یدی یوز کیلومترودن عبارتدر بو یوز قرق طقوز میلیون رقمی ایسه بو طولك تقریباً اون ایکی بیك مثلیدر تعبیر آخرله بورادن شمسه بر کوپری یاپمق لازمکلسه اوج اوجه ارضمز کبی اون ایکی بیك کره وضع ایتمك ایجاب ایدر؛ بر سرعت قطاری لاینقطع ساعتده یوز یکرمی کیلومترو قطع ایتمك شرطیله شمسه تخمیناً یوز اوتوز سنه‌ده واصل اولور! بو ایضاحاتدن متحیر اولماق ممکن دکلدر. مع مافیه کهکشانده‌کی ییلدیزلر، که موضوع بحثمزدر ارضه او قدر اوزاقدرکه بعدتی بزی اسیروله ایدن شمسك بالنسبه بزه قلبمز قدر یاقین اولدیغنی تصدیقه مجبوریت کوریلور. فی الحقیقه متعدد ذواتك ریاضی اساسلره استناداً اجرا ایتدیکی رصدات وحسابات نتیجه‌سنده کهکشانده‌کی کواکبدن بزه الك یاقین اولانی ومسافه‌سی تعیین ایتمشدر جرم مذکور قنطورس برجنك برنجی کوکبی اولوب برثانیه‌نك درتده اوچی قدر بر اختلاف منظر عرض ایتدیکنه نظراً بزدن تام قرق بر تریلیون کیلومترو اوزاقده‌در. بو عددك عظمتی آکلاتمق ایچون آتیده‌کی ایضاحاته لزوم وار: یوقاریده بیان ایدلدیکی وجهله بورادن شمسه بر کوپری یاپمق ایچون ارضمز قدر اون ایکی بیك کره‌یی اوج اوجه وضع ایتمك ایجاب ایدر حالبوکه بنه بورادن الك یاقین ییلدیزه بر کوپری تمدیدی، ارضی شمسه موصل کوپری کبی تام ایکی یوز یتمش بش بیك کوپری انشاسنه ویا تعبیر آخرله کرهٔ ارض قدر اوچیوز یکرمی میلیون یوزبیك مالی یان یانه قویمغه وابسته‌در! اکر شمس بر نقطه ایله ارض مذکور نقطه‌دن برمترو مسافه‌ده

واقع دیگر بر نقطه ایله ارائه اولنورسه مسلك شمسی‌نك صوك سیاره‌سی (نپتون) اوتوز مترو مسافه‌ده کائن اولمش اولور؛ بو اوتوز مترو حقیقتده درت بچق میلیار کیلومترولق بر مسافه‌یی کوسترر؛ شمدی ینه بو نسبت اوزره بزه اك یاقین کوکبی‌تمثیل ایچون ایکی یوز بمش بیك مترو مسافه‌یه دیگر بر نقطه قویعلی! شمسه یوز اوتوز سنه‌ده واصل اولان سرعت قطاری اك یاقین کوکبه انجق اوتوز سکز بچق میلیون (اوت،میلیون!) سنه‌ده‌واره‌بیلیر! ثانیه‌ده‌اوچیوز بیك کیلومترو مسافه قطع ایدن و بناءً علیه قابل اولسه کرهٔ ارض محیطنی ثانیهٔ واحده‌ده یدی کره دور ایده‌جکی بدیهی اولان ضیا شمسدن بزه سکز دقیقه‌ده وارد اولدیغی حالده اك یاقین کوکبدن انجق درت سنه اوچ آیده کلیر! بویله بر اوزاقلنی تصور بیله فکره حما ویرر. مع مافیه بو مسافه‌نك بزه اك قریب کوکبه عائد اولدیغی خاطردن چیقارلمامل؛ دیگر ییلدیزلرك بعدیتی بوندن قات قات فضله‌در. مثلا کلب اکبر برجنك برنجی کوکبی، که شعرای یمانی نامیله معروفدر بر ثانیه‌نك‌اوچده بری قدر بیله اختلاف‌منظر عرض ایتمدیکندن طقسان ایکی تریلیون کیلومترو مسافه‌ده سبح ایدیور شعرای یمانی، کهکشانك اك پارلاق ییلدیزی اولدیغندن بر کیجه اثنای طلوعنده شاعره (نیل شعرایی، بو ماوی الماسی قورسازینه ایکنملیور) خیالنی الهام ایدن بو کوزل نجم مضاعفدن ضیا بزه اون سنه‌ده کلیور. دب اکبرجلهٔ کوکبه‌سنده واقع اولوب (۱۸۳۰ غروءمبریج) تعبیریله معروف اولان ییلدیزك اوزاقلنی تام سکز یوز تریلیون کیلومترودر اوندن نبعان ایدن شعاعات ضیائیه‌نك کوزلرمز طبقات شبکیه‌سنه انعکاسی ایچون بمش ایکی بچق سنه لازمدر! خلاصه دینیله‌بیلیر که کواکبك مسافه‌سی نامتناهی‌در زیرا ملیونلرجه کوکب میاننده مسافه‌سی تعیین اولنالمرك یکونی لاشیئ اولدیغی کبی اساساً اك اوزاق اولدیغی تبین ایدنلرك بعدیتی همان همان ناقابل مساحه درجه‌لرده‌در.

شمدی کواکبك بعدیتی حقنده بوایضاحاتی کورن بر متفکر کهکشانده‌کی اجرامك عظمتنی تقدیرایدر زیرا فکر سلیمی اوکا دیرکه: شعرای یمانی، بزدن طقسان ایکی تریلیون کیلومترو مسافه‌ده اولدیغی حالده بر الماسپاره‌کبی پارلایور! بویله بر موجب وله مسافه‌دن الماسپاره کبی پارلایان، کیجه‌لرمزه رونق بخش ایدن بر ییلدیزك عظمتی، عجبا، حقیقتده نه درجه بالاتردر؟..

فکر سلیمك کندی کندینه واقع اولان شو ملاحظه‌سنی بو کون فن تأیید ایدیبورده دییورکه: اوت، لاتناهی‌نك شمولی ناقابل تصور صورتده بیوکدر! لاتناهی‌نك شمولی، بزم شمسمزه غبطه فرمادر! کهکشانك او میق میق ییلدیزلری، ارضمزده حیات وحرکتك ناظمی اولان، سینهٔ آتشیندن کره‌مز قطرینك اون، یکرمی مثلی اوزون قیغلجملر فیشقران وکتله‌سی وطنمزك کتله‌سندن اوچ یوز بیك کره اعظم بولنان او کونشك همشیره‌سی دکل بلکه والده‌سیدر!

— مابعدی وار —

محمد علی توفیق

Photo : Apollon

فوطو : آپولون

مجلس مبعوثانك يوم كشادى — ايا صوفيه ميدانى

L'ouverture du Parlement — Devant le Parlement

بنم روحم

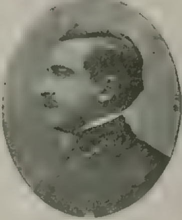

تحسین ناهید بك
Tahsin Nahid Bey

بنم روحم ، بنم روحم بو عاصی ،
بو چیلدیرمش ، بو بیکس ، آه! بو مبکی . . .
غریب بر شی ، ألیم بر خسته‌درکه
حرارتلرله ، عصیانلرله مالی .

شعر ، نغمه ، رسم ، هیکل ، کوزللك
اونك موق سیه فمنده پارلار :
درین ، علوی کواکب ، ماه‌نوار
بنم روحله اولشدر مشارك .

اوزاقدن عکس ایدن بر ماندولیندن
دویار بر شی ، غریب بر حس مستی . . .
ویاخود بر رسم سیر ایلیوركن
قالیر بیچاره مبهوت و خیالی .

بویوك بر باغچه‌دن بکسه‌م وکورسه‌م
که هیکل رکز ایدلمش بر کنارده ؛
نه‌لر حس ایلرم روحله توأم
قالوب مفتون صنعت بر دقیقه ،

وبعضاً بر قادین ، بر کنج قیزك بن
نکاه شعله دار عصمتنده
نه علویت بولور ، — روحاً وحساً —
نه سودالر دوغار بر لحظه بنده ! . . .

أوت بر لحظه‌در تأثیر شعری
بنم قلبمده حسن شعله دارك . .
فقط بر لحظه صوکره أك حقیق ،
أك علوی ، أك بویوك سودای حارك

تجلیاتی افق روحمك تار
فضای اضطراباتنده پارلار ؛ .
وبن مست تخیل ، مست و نوار
یاشار ، حس ایلرم بر شعر سحار !

أوت روحم اونکدر ، هب اونکدر . .
بنم شعرم ، حیاتم ، اضطرابم ؛
بوتون ماضی و استقبال و آخر . . .
حیاتم ساده سوداسیله قائم .

فقط هیهات ! . نیچون ، بیلمم نیچوندر
اواز هار امیدك استتاری ؛
او تمثال امیدم مستتردر . .
ویالکز بن خیالاً دلفکاری .

نه یازسه‌م بن ، نه حس ایتسه‌م غیاباً
اونکدر ؛ بن اونك بر جزئی‌یم که ،
او یوکسه‌کدر ، سماویدر فقط بن
اونك بر جزئی‌یم کریان وخاکی .

جنال اوغلی : ١ — نیسان — ١٣٢٣
تحسین ناهید

مادرید سوقاغنه صاپدی ، صوله دوندی . . .

تنزه

— میشل پرووتسدن —

بولونیا اورمانده . . . کوزل برحزیران صباحی. شعاعاتی خفیف بر سیس ارقه‌سنده نیم مستتر اولان کونش چیچکلره بخش حیات ایدییور ، هر طرف تزهر ایتمش . . . نباتاتك طمارلرنده عصاره‌لر قاینا. شیور . . . شمدیدن ایصینمش اولان هوایه ، هنوز راطب شبنملرله مزین اورمانك سرینلکی کوزل بر رایحه ایثار ایدییور.

(ره‌نی مارغریت) جاده‌سی . . . بر آرابه‌دوردی. ایچندن غایت ساده فقط شیق بر اسك بهار قوستومی لابس غایت کوزل بر قادین ایندی . — مینا داربره‌ل — ده، بو صباح آچلمش و بر شعرك دماغندن بویله ملبس اوله‌رق چیقیورمش کبی کورینن بر چیچك . . . قورناز و ذکی بر پارسلی — بونکله برابر غایت اعتبارلی مهم بر مأمورکه زوجه‌سی . . .

مینا داربره‌ل ، آرابه‌جیسنه — برازده یوریه‌جکم . ساعت اون برده [پره قاتلان] قپوسنده بولونکز . . .

صوکره فستانی بیاض کچی دریی استارینلرله مجهز ایکی آیاقك وایکلی ایچ اتکلکلرینك اوزرنده خفیفجه قالدیره‌رق و نازان و خرامان سوزیله‌رك مادرید سوقاغنه صاپدی؛ صوله دوندی، قوشه قوشه بر کوچك یولی طوتدیردی. بر مدت صوکره صولوق صولوغه یانانلری تیپ‌قیرمزی (باغاتل)ك دمیر پارمقلقلری اوکنده . . . بر جاده‌نك اورته‌سنه واردی.

اوتلر ارمسنه اوزانه‌رق اونی بکلین [دو ره‌نویل] بردن قالقه‌رق : — تمام وقتنده کلدیکز . . . بر عسکر کبی . . .

مینا — باخصوص بر قادین ایچون . . . صباحك ساعت طقوزنده بویله سوز ویردیکی یرده بولنمق . . .

ره‌نویل — عادتا ایشانیله‌جق شی ، او حالده بو زحمته مکافاتاً بر بوسه، اولمازمی ؟ . .

مینا — چلدیردیکزمی سز ؟ یا بزی کوزرلرسه . . .

ره‌نویل — سرچه‌لردن بشقه بزی کورن یوق . . . حالبوکه اونلر ده‌بو موسمده عائله ایشلریله مشغولدرلر.

مینا — اوت اما یا بکجیلر . . . تمام برده بول اوزرنده مغایر ادب حرکاتده بولونیورلر دییه یقامزی اله ویرمك آکسیکدی . . .

رەنویل — بکجینك کولکەسی بیله یوق . . . سزه سویلیورم ، قورقەجق بر شیٔ موجود دکل . . . تنهائی . . . طبیعت . . .

مینا — او حالده، بزی کورن یالکز طبیعت ایسه . . . [ظریفانه اوکا دوداقلرینی اوزاتیر . . . راز اوزانیلان بر بوسەدن صوکره] ظن ایدر ایسەم صباحلری بونی سزاچی بولمیورسکز غالبا ؟ . . .

رەنویل — اوح ، نه دییورسکز ؟ آچی بولمقمی ؟ چیچك قوقولرینه قاریشیق توبلی بر شفتالی لذتی . . .

مینا — بویله دوریبورز . . . تره یه کیدەجکز !

رەنویل — [قاسقاد] ، کیدەجکز . . . اون دقیقەلق یول . . .

مینا — عجبا جسارت ایده بیلەجکمی یم ؟

رەنویل — نصل ؟ یا قرارلرمز ؟ . . .

مینا — یا احتیاطلر ؟ . . .

رەنویل — بو ساعتلرده اورتەده برکمسه بیله یوقدر . . .

مینا — اوت اما بشقه نقطۀ نظردن دوشونەجك اولورسەق بو ساعتده سزك عقلکزده اولان شیٔ دوشونمك ده بر پارچه مناسبتسزدر دکلی هله ؟

رەنویل — کیزلی بر کوچك صالونده بر شوقولاته ایچمکده مناسبتسزلك وارمی یا ؟

مینا — اوت، وار یا . . .

رەنویل — ذاتاً اصرارلاندی . . . سزی بکلیور . . .

مینا — او حالده یواش یواش یورویەلم . بویله ایکیمز یان یکا بو تازه هوایی تنفس ایتمك نه ایی شیٔ . . .

رەنویل — صحیح . . . بویله وقت فجر ملاقاتنده غایت درین بر حظ وار . اوزاقدن بو جادەنك نهایتندن کلیشکزی کورمك نه قدر کوزل اولدیغنی بیلسەکز . . . عادتا بر رؤیت خیال ویا بر تابلو کبی . . . سزی بکلیور ، دقیقەلری صاییوردم که بردن ، کوشەیی دوندیکز . . . اول امرده غایت نادر بر روش، پارلاق ، موجەدار بر اثواب ، غایت عجول ایکی کوچك آیاق . . . و بونلرك فوقنده بر طاق معلا تشکیل ایدن بویوك قرمزی شمسیەیی کوردم . هنوز سزی طانیمیوردم ، فقط دها او دقیقەده بونك سز اولدیغکزدن امین ایدم . بوشیللکلر اورتەسنده بو کوزل قادینك یانمه تقربنده بنم ایچون نه بویوك سعادت وحظوظیت

تمام وقتنده کلدیکز . . . بر عسکر کبی . . .

حسلری موجود اولدیغنی تخیل ایده‌مزسکز. یواش یواش بو خیال دها زیاده کسب قطعیت ایتدی. دالللر اره‌سندن سوزیلن شعاعات شمس صاچلرکز آره‌سنه کیرییوردی. صوکره بنی کوردیککز وقت چهره‌کزده، شایان پرستش دیشلرکز اوزرنده پرمسرت بر تبسم آچیلیوردی. شمدی، اوح شمدی ایشته یاعده، قولتوغمده‌سکز؟... سز ارتق بنمسکز! آه بو ایلك بهار صباحنده، بر لوحهٔ عشقه چرچیوه اولمق اوزره مخصوص ترتیب ایدلمش ظن ایدیلن بو منظرهٔ طبیعیه اورته‌سنده کنجلکه، کوزللکه نمونه اولان بر وجود نازنینك... سزك بکا تقربکزی قطعیاً اونوته‌میه‌جغم...

مینا — بوبله بر فکرده بولندیغم ایجون پك ممنونم چونکه باقکز بویله کوزل سوزلر ایشیتمه‌مه سبب اولدی...

ره‌نویل — صحیح، بوراده ملاقات فکرینی سز بولمشدیکز...

مینا — عجبا شمدی بکا سویلدیککز شیلرك هپسی‌ده سزك فکرکزده‌می حصول بولمه یوقسه...

ره‌نویل — آه! اما یاپدیکز ها... عشق ومحبت سوزلرینی قولاغمه فیصلدایه‌جق بر [سیرانو]م اولمدیغی معلوم. بونلرك فکرمده طوغمسنه سز سبب اولیورسکز. ایشته بو... دیمك که بو قدر شایان حیرت ها... نه ایسه شمدی شعری براقه‌لمده تاریخه کچه‌لم...

مینا — «تبسم ایدرك» اوح! تاریخ! بوکا نصل موفق اولدیغمی اصلا کشف ایده‌میه‌جکسکز؟

ره‌نویل — ذاتاً بر شی آکلایه‌مدم که... بونی آکلایه بیلمك ایجون المه نه فرصت

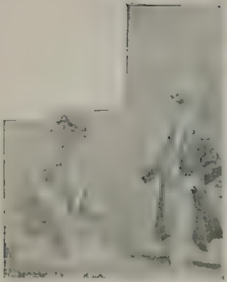

ژه‌لان فکری آکلارکبی اولمرق درحال...

کچدی که... اون کون ایچنده سزدن یالکز بر تلغراف آلدم که بوکا مخصوص لسان ایله اقشاملری ساعت درتدن آلتی‌یه قدر دوام ایدن ملاقاتلرمزك بعدما ممکن اوله‌میه‌جغنی. بوکا ده هیئولیتك، زوجکزك بو یاز قلمندن دها ایرکن چیقمسی سبب اولدیغنی بیلدیریلیوردی... ایشته او قدر...

مینا — أوت اما برده حاشیه واردی...

ره‌نویل — چوق شکر... یا او ده اولمسه‌یدی... ایشته حاشیه‌ده شو: «التصاق چاره‌لرینی آرایورم... سز ایشی بکا براقکز...» ای تصور ایتدیککز چاره‌لر نه ایمش بقالم...

مینا — «قورنازلقله» اوح، چوق تحف، دیکله... لکن سکا سنلی بنلی خطابه باشلادم...

ره‌نویل — ضرری یوق، دوام ایت... قورقه، آچیق هواده‌یز...

مینا — بر مدتدنبری هیولیت رنکمی قا بولیور، پك یورغون کورینیورسك دییوردی...

ره‌نویل — هه‌ی عارسز حریف، بولمشده بونایور . . .

نهایتنده‌مز بر کیمسه‌نك راحت وسکوتیله صاچلرینی طوطولنیر . .

مینا — کوزلرمده پك کولکه‌لی ایمش ...

ره‌نویل — کولکه‌لیمی ؟ کوزل تعبیر ...

مینا — بو کولکه‌نك منشأی نه، وسببی کیم اولدیغنی بن پك اعلا بیلیوردم یا . . .

ره‌نویل — نهایت ؟

مینا — نهایت کچن کون یمکده بمله لقردی‌یی بو وادی‌یه کتیره‌رك : «احتمال کافی درجه‌ده ممارسهٔ بدنیه‌ده بولنمدیغکز، لزومی قدر ایشلمدیککز ایچون بویله رنککز بوزولیور...» دیدی .

ره‌نویل — «خوشته کیده‌رك» تحف فکر..

مینا — بو سوزلری ایشیدیر ایشیتمز عقلمه بر قورنازلق طوغیوردی . ایکی ساعت صوکره [ژه‌لان]ك أونده ایدم، بیلیرسك یا، دوقتور ؟

ره‌نویل — أوت، دائما قادینلرك ایشنه یرایان قورناز دوقتور . . .

مینا — اوکا حالمی اکلاتدم : «عزیزم دوقتور، بر مدتدنبری ایی اولمدیغمی حس ایدییوردم . اره‌صره اوزرمه لزومسز یره بر ضعف، بر قیریقلق کلیور . . . زوجم ده بنی ایی بولمیور» دیدم. ژه‌لان فکرمی آکلارکبی اوله‌رق درحال: «سزی بانیولره یوللایه‌لم .» دیدی . . . «یوق . . یوق . . خیر، بانیولری ایسته‌مم . . . » . . «آه! بن ظن ایدییوردم که...» او وقت بن ایشی تسهیل ایچون دیدم که : «بکا اویله کلیورکه، دوقتور، پارسدن ایرلقسزین مثلا هر صباح اوزون بر تنزه یاپسه‌م . . .» . . «ایی، ایی سزه نه لازم اولدیغنی کوریورم .» دیدی ودرحال بکا شو رچته‌یی ویردی: [ره‌نویله رچته‌یی ویره‌رك] آل اوقو، نصل کوزل دکلمی؟..

ره‌نویل — «اوقویه‌رق» [نوراسته‌نی باشلانغیچی... فوق‌العاده عصبیت؛ شدتلی ممارسهٔ بدنیه ایستر . . . سریلك ویره‌جك یمکلر... هر صباح اورمانه کیدرك آرابه‌دن اینملی وایکی ساعت یورومگی . . . یره‌قاتلاندن کچه‌رك سود ایچملی... تقریباً بر ربع لیتره ایچملی... حیان صیقه‌جق احوالدن قطعیاً صاقنملی .]

«کوله‌رك» دوقتور سکا بو کاغدی ویردیکی وقت کولمکدن قیریلدیمی ؟ . . .

مینا — اصلا . بالعکس « اولادم ، حفظ صحته دقت ایدیکز » دیدی .

ره‌نویل — یاماعون؟ او بونلری اوقودیغی وقت نه دیدی ؟

مینا — زوجمی ؟ سویندی ، ممنون اولدی . جان صیقه‌جق احواله میدان ویرمه‌مك ایچون بکا لصل سوز سویلدیکنی کورسه‌ك . . . بو صباح تمام معین زمانده سوقاغه چیقمه‌مه بالذات نظارت ایتدی . بعدما بو رچته‌یی حرفیاً تطبیق ایچون بکا اودقت ونظارت ایده‌جکمش . . . حتی بکا بر ده «پودومتره» آلدی . . .

ره‌نویل — «پودومتره» می آلدی ؟ بو حالده یول یورومدیکك وقت نه اوله‌جق؟

مینا — بن ده همان بونك بر اشنی آلدم . بونك ایکنه‌سنی ایستدیکم کبی قوللانیورم . ارزو ایتدیکم رقم اوزرینه کتیره بیلیرم . درت ، بش ، التی کیلومتره هانکیسنی ایسترسه‌م . بو حالده او قدر مسافه‌یی صانکه قطع ایتمش اولورم .

ره‌نویل — هاه ، ایشته قاقاده کلدك . اولا بن جاده‌یی کچه‌یم . ایچری کیره‌یم . صوکره صانکه اره‌مزده هیچ بر شی یوق کبی ارقه‌مدن کیررسك اولمازمی ؟

مینا — أوت ، اطرافده کیمسه‌یی کورمیورسك یا . . .

ره‌نویل — جانم کیم اوله‌جق . . . شیقلر ایچون هنوز ایرکن . . .

مینا — او حالده ، هایدی .

[ایچه مستور وکوروانتیلی قومشولردن محروم بر اوطه‌ده پروغرام حرف حرفنه تطبیق اولنور . بیلیر ، ایچیلیر ؛ . . الخ . . الخ . .]

*

* *

شوقولانه‌دن بر ساعت صوکره ، بره‌قانه‌لانه کیدن یولده . . .

مینا — چابوق کیتملی‌یم . . . ساعت اون اولمش .

ره‌نویل — سکا رفاقت ایده‌یم .

مینا — خیر ، خیر . . . اراب‌جیم سنی کوره‌جك اولورسه . احتیاطسزلقلرده بولنمغه نه لزوم وار؟ بوندن بشقه بو ساعتده بزه تصادف اولنمق احتماللری ده وار .

ره‌نویل — او حالده ، نه وقت ؟

مینا — یارینه ؛ مادامکه بو ارتق اصول اولدی . یالکز ، یارین تنزهدن بشقه بر شی یوق . . .

ره‌نویل — کیلومتره ها ! ایی خاطرمه کلدی . . . ساعتی قورمدك یا ! . . .

مینا — [کوچك ال طوربه‌سندن آلتی چیقاره‌رق] هانکی رقم اوزرینه کتیره‌یم . . .

ره‌نویل — بوکون ابتدا اولدیغی ایچون «اوچ» اوزرینه کتیر . . . هم براز ده حقیقته یقین اولور . . . براز دها آلیشدقدن صوکره ایلریده دها فضله رقملره ده اشارت ایدرز .

مینا — هاه ، اولدی ، شمدی اوره‌وار ، چابقین . . . [بر قاچ خطوه ایلریلیه‌رك غایت عشوه بازانه] «صوکره» کی رؤیت خیال «اولکی» قدر کوزلمی ؟ . . .

ره‌نویل — دها زیاده . . . آدیو سوکیلم . . .

*
* *

ایش اوطه‌سنده، کاغدلر اره‌سنده موسیو داربره‌ل مهم بر مسئله‌نك حلیله مشغول . . .

مینا — «کورولتی ایله ایچری کیره‌رك» ایشته کلدم . . .

داربره‌ل — «قلمنی براقه‌رق» آه! ای نه خبر؟ بو ایلك تنزه؟ . . .

مینا — مکمل! سود نفیس تمام اوچ کیلو. متره یاپدم . . . ثانیه‌سی ثانیه‌سنه یازیلی . . . اوف، قان تر ایچنده قالدم . . .

داربره‌ل — صاچك باشکده طاغلمش . . .

مینا — «آیینه‌یه باقه‌رق» صحیح . . . حیزلی یوریبوردم‌ده . . . روزکار صاچلرمی طارمه. طاغینیق ایتمش . . .

(قباحتسز برکیمسه‌نك راحت وسکونیله صاچلرنی طوغرولتیر)

داربره‌ل — لکن بو تنزهك نتیجه‌سنی اکلایه‌لم؟ نه حس ایدییورسك؟ . . .

مینا — آچلق . . . بر وحشی آچلنی . . . یمك یمیورمی‌یز؟ . . .

داربره‌ل — «مسرورانه» براوو . . . أوت . . . یمك ییه‌لم. سزی بویله اشتهالی کورمك بنی ممنون ایتدی . . . [زوجه‌سنك قولنه کیره‌رك پدرانه] نصل حقم یوقمی ایمش؟ ممارسه بدنیه‌دن ایی شیء اولمدیغنی سزه دائما سویلمز. میدم؟ . . .

فائق صبری

مكتب سلطانی معلم و طلبه‌لری

Les professeurs et les élèves de lycée Impériale de Galata Sérai

... ضابطانی

Les officiers du 3 ème corps d'armée à Scutari

معمورة العزيز مبعوثلرینی حیدر پاشاده استقبال
L'arrivée des deputés à Constantinople

عمر موقوف

« خارستان وكلستان » محرر محترمه

— پانوراما ، پانوراما . بشـلك اونلق پانوراما . . . .

دها حياتك هواى سم آلود سفالتنى تنفس ايتمه‌دن ، رحم مادرده بر جنين بى‌قدرت ، هنوز تشكله باشـلامش بر وجود بى‌حركت اولديغى زمان ، اوت دها اوزمان فقر وضرورت كنديسنى استقبال ايتمش وحدلكه حياته كوز باشـلريله ايلك آديمى آتاراق ايشته قرق بش سـنه‌دن رى حيـاتى ، بوبك كوچ محوطـه ايديله‌بيلن حياتى قازانه‌بيلمك ايچون لاينقطع چاليشمقدن آرتق ييرايان وجود عليلنك بوتون اضطراباتى ايچنده بونالمش ، قلمش اولان بو مغدور حيات بر سيلاب سريع الجريان كثرت وسرعتله آقوب كچن خلقك دولدورديغى كورونك رطرفنده ، آتلمش برپاچاورا محقريتيله ، بوزوله‌رك نصيبه‌دار رؤيت اولمايان كوزلرينى بو سيلاب بيايى ورودك غلغله‌ٔ دائميسندن فيرلايان آواز سرورك معناى تزييف واستهزاسنى كوروب آكلامق ايچون كنديسنه بر ديجورئ مؤبد ايچنده كورونن بو خلقك كوره‌مديكى ، آكلايامديغى چهره‌لرينه ديكه‌رك قرق بش سنه‌لك بر حيات سفيلانه‌نك بيتاب ويورغون براقديغى وجوديـنك بوتون قوتيله چيقارديغى خسته وقابا سسنك بوزوق وقيريق شيوه‌سيله باغيريور ، متعاقباً كونشك قيرغين علولرى آلتده زله‌ين آلتنى ملوث ، رنكسز بر بز پارچه‌سيله سيليوردى .

واپورلرك پيس قوقولو دومانلريله مسموم بو هوايى تنفس ايتمك ، قيشين ، شمال روزكار-لرينك ضربات مبردهٔ دائمه‌لرينه عليل وخسته وجودينى ترك ايتمك ، يازين جهنمى بر سمانك فيرلاتديغى آتشـين اوقلرينه معروض قالمق ، بوتون بونلر اونك ايچون دائمى بر حيـات سفالتك ، قهار وظلمكار ، اشكنجه‌لريدى .

كور ، عليل ومحتاج اعانه ، هركون بورايه كلير ، كيم بيلير قاچ سنه‌دن برى كنديسنه رفاقت ايدن ، كثرت استعمال ايله طوتيله‌جق يرى سياهلاشان قابا ، اوزون صوپاسنى يانندن آييرما-ياراق بويننه آصلمش عادى ، كوچك بر سپتك ايچنده‌كى بوتون ثروتى ، سيغاره كاغدلرينى دوزلده‌رك نشيدهٔ سفالتك برتقرات دائميسى كبى :

— پانوراما ، پانوراما ، بشلك اونلق پانوراما . . . .

دیه باغیریر ایدی .

احتیاج و سفالتك بر سویهٔ محقربنده بولندوردیغی بو ظلمدیدهٔ طالع ، کیم بیلیر ، بلکه بوتون بو یوقسزلقلرك ویردیکی اضطراباتی بابالشان بر عائله‌نك رئیسی اولمق بدبختیسیله آغلایان روح منکسرندن قوپوب کلن انین و آهلرك ثقلت تاب شکنی آلتنده زبون و ایشته نه‌در ، ناصلدر ، بیلمدیکی، طاتمدیغی لذت سعادته مفتون اولاراق بعضاً بو کرداب سفالتك ویردیکی باش دوندیرن تسکین ایتمك، بوتون آجیلری موقت بر سکون ایله اویوتمق ایچون — بوتون بو های و هوی فعالیتدن متولد کورولتولره رغماً — کندندن کچه‌رك اویوقلادیغی اولوردی .

و اوته‌دن :

— کویلی قاری حکایه‌سی . اون پاره‌یه . . .

ده‌چیرتلاق سسنك اولانجه قوت سامعه خراشیله باغیران ، چیلاق آیاقلی ، بو کولسز فسلی کوچك بر چاجغك بونی بویله اوزاقدن اویویور کورنجه ، برچهرهٔ معذبانه طاقینوب و عزیزلك ایتمك ایچون یاواش یاواش یاننه صوقولوب قولاغنه خفیف بر فسکه اوراراق اویاندیردیغی زمان استراحته قارشی حس ایتدیکی شدت احتیاجه رغماً ایشته اوکا بر قاچ دقیقه‌لق بر سکونی‌ده چوق کورملرندن دولایی آرتق عصیان ایدن حدتلرینك قوت کامله‌سیله صوباسنه صارباییر ، فقط ایشته کور ، ایشته علیل اولدیغی ایچون بر آدیم آتامایاراق و یاقالاندیغی بحران عصبینك حمای شدیدیله یاناراق اولدیغی یرده لرزه‌ناك قالیردی . وحدتنك آجیسنی آلمق ایچون اعماق روحندن کندیسنی ازه‌رك ، صیقاراق کلن صدای تلهف و شکایتی منعه قادر اولامایاراق باغیرمق ایستر ، ایشته بو احتیاجی بر قاچ سب وشتمدن صوکره حیاتك دائما کندینی تکرار ایتمکه وقف ایله‌دیکی :

— پانوراما ، پانوراما ، بشلك اونلق پانوراما . . .

نقراتی بر دها باغیراراق تسکینه موفق اولوردی .

آرتق او بو حیاتدن ، بو یوقسزلق و سفالته موقوف عمری سودندن اوصانمشدی . کندیسنی حیاته ایصندیره‌جق بر سعادتی بکلدیه بکلدیه ایشته قرق بش ، تمام قرق بش سنه کچمشدی ، حالبوکه او سعادت کلمش ، بکس هر کون اوکا یکی بر عذاب ، یکی بر اضطراب ویره‌رك اونك قوتلرینی قیرمشدی . عجبا بو سعادت هیچمی کلیه‌جکدی ؟ عمری دائما بویله موقوف سفالتمی قاله‌جقدی ؟ و ایشته هر کون بویله سفالت

کانون اول

عریان، صوفوق، بوهاتر حجرهٔ سکونت
مقیل محروم بر تربه‌داریم که آشنالرم
ساده بری برینی ایکنه‌لدین دوکالرله ،
کانون اولك رخاوت ویرن بیاض بهاری ،
اوزاقلره ، وندیکك صولوق صولرینه
قوشوشان ایچه ، بولانق موجه‌لردر ،
فتور ویرن موجه‌لر . . .

بو کیجه‌لرك سیاه قوللری آره‌سنده ،
مجهول ، مبهم بر حشوتك طرناقلری ،
مفترس دیشلرنده او قدر غدا اولدیغم
حالده ابتسه‌یوردم ، حیاتمك بر قودو
مالی دمارنده کولکه وشعرلر ، حلم
وشفقتله پیرایه‌دار یولانطه‌ چیچکلرك مسای
ملولیله بر بولوت اولمیوره‌جکمدن ،
بشریتدن محترز ، مخلوق ، اولیوردم .
وعشق و امل ایله لرزشدار هیجان بر
لحظهٔ سعادتك بوصهٔ وداعنه کومدیکم
شعری ، بو ایلك وصولك شعرمك باکره
مونس روحی اوبه‌جه‌حکم دقیقه‌لرك
قهقههٔ تعادیسی کوروبوره‌مه بر محفهٔ
نومیدی و ممات آلده تعاییم ایکامووم
هو . . . ه تغلاب . . . بر . . .
آوتیه‌ . . . بر یلق تلاهت قبیه‌مه برعصر
عمرن . . . اووح ، بم‌ده بر حیاتم
اولمه‌یدی . .

لوغاروزه — کانون اول ، ٣٢٠

الیاس ماجد

Photo Apollon | فوطو اپولون

درسعادتده انتخابات : بك اوغلی صندوقلرینك جادهٔ کبیردن مروری

Les élections à Péra : Les urnes de Péra

قانون اساسیت محافظهٔ احکامنه صادق قاله‌جقلرینه دائر مسلم وغیر مسلم ارناوود وطنداشلریمزدن

« مالیسیا - طاغ » اهالیسنك [بسا - یمین] ویرمك اوزره اشقودره حکومت قوناغی پیشگاهنده‌کی اجتماعلری

Albanais jurant la fidelité à la constitution à Scutari

یانیه‌ده قانون اساسینك اعلانی
Proclamation de la constitution à Janin

اسكوبده قانون اساسینك اعلانی
Proclamation de la constitution à Uskub

آجیلری ، سعادت امیدلری ایچنده پاشایاراق و دوش بی‌قدرتی کوپروملك قیزغین ، دمیر قورقولغنه دایایاراق بر سعادت موهومه‌یی چاغیره‌یورمش کبی فرسز کوزلرینك نگاه بیرنگنی سمالك بر نقطهٔ غیر معینه‌سنه دیكوب هرکون ، هر کون صباحدن آقشامه قدر :

— پاتورااما ، پاتوراما ، بشسالك اونلق ، پوراما . . .

دیه باغیرر ایدی .

سها وجدی

اسپور

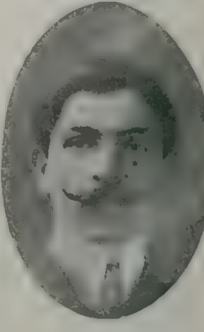

مجتلی زاده احمد موافق بك
Ahmed Mouvaffak Bey

اون دوقوزنجی عصرك تکاملات اخیره‌سی میانـــده اك زیاده نظر دقتی جلب ایدنلردن بری‌ده ادوار سابقه‌نك بر تحفهٔ خسرانی اولان صالون حیاتلرینك قادن ابتلالرینه، قاروعشرت آشنالقلرینه‌مقابل کنجلری — بوکون تحصیل دماغی قدر حائز اهمیت عد اولونان — اسپور مراقنه دوشورمسیدر . تاریخ اجتماعنك صوك اللی سنه‌لك صفحاتی بو فکری تأیید ایده‌جك پك‌چوق و ثائق ارائه ایدییور مثلا اك سفاهت پرست مملکت اوله‌رق طانمش اولان فرانسه‌یی نظر دقته آله‌جق اولورسه‌ق کنجلرك بو کونکی طرز حیـاتلرینی لوی فیلیپ دوری تربیه‌سنه بوتون‌بوتون مباین بر شکلده کورورز. او وقتلر بر کنج ایچـون اك بویوك مزیت ضـیافتلرده ، زیارتلرده پودره‌لرله، لوانطه‌لرله معطرا اوله‌رق قادینلری جذب وتسخیر ایچون کوزل سوزبولمقدن عبارت ایکن یکرمنجی‌عصر دلیقانلیلرینك پك مهم بر قسمی او شرفلری، مزیتلری اسپور تطبیقاتنده تفرد ایتمکله احرازه غیرت ایدییور. بو جریان سـبیله‌درکه اسکی سفاهت قیرینتیلری یاواش یاواش فرانسـه‌دن، حتی پارسدن اوزاقلاشه‌رق اوکا مقابل هرکسده صحی بر کذارش حیات ابتلاسی پیـدا اولمغه باشلامش وبو حال اك زیاده «غالان» یاشـامق احتیاجنده بولونان کبار صنفنه بیله انتقال ایتمشدر.

اسپور مراقنك نسبةً آز برمدت ظرفنده
بو قدر سریع آدیملرله ایلریله‌مسنده‌کی اسبابی
تحلیل ایتمك ایسترسه‌ك كوریرز كه اسپوردیلنجه
موضوعی نظر اعتباره آلدیغی کبی، آلتندن
بر فعالیت باش کوستور. فعالیت
فکری ایسه مطلقا بر مبارزه‌یی تضمن
ایدر، ایستر بر خصم معلومه قارشی اولسون
(کورشده‌اولدیغی کبی) ایستر، بو فعالیت سرعته
مصروف اولدیغی تقدیرده زمان کبی بر خصم
موهومه قارشی اولسون (معین بر مسافه‌یی اك
آز بر مدت ظرفنده قطع ایتمك ایچون یالکز
قوشان دراجه سوارلر کبی). انسانلرده اویله
حب نفس حسی آز چوق شدتلی بر صورتده
جاری اولدیغندن میدانده بر مبارزه تحدث
ایدنجه غالب کلمك ارزوسی بوتون قوتیله حکمران
اولمغه باشلایه‌رق واك ضعیف، اك تنبل اولانلری
بیله متمادی بر سعی و عمله اجبار ایلر. مثلا
ایکی دراجه سواری نظر دقته آلالم، محیطلری
اعتباریله اکثریا برابر بولندقلرینی فرض ایتدیکم
بو ایکی کنجدن هر ایکیسی‌ده علنی و یا ضمنی
عین فکرك اسیری اوله‌رق بیسقلته بیندکلری
دقیقه‌دن اعتباراً غالب کلمك، هیچ اولمازسه کیری
قالمامق حرصندن کندیلرینی وارسته طوتامازلر
اره‌لرنده مطلق صورتده بر رقابت
باشلار، ایتدکلری مسابقه‌لر برینك غالبیتیله
نتیجه‌لندیکی وقت دیکرینك حرصی
تناقص ایده‌جك یرده زیاده‌لشیر وبو
صورتله متمادیاً چالیشمق اوغراشمق
مجبوریتی التنده قالیر.
بومثالی کوزدن غائب ایتمه‌مك شرطیله

اسپور: فوتبال اویونلرندن
Le sport : Foot Bal

یرده سیرجیلری نظر دقته آلیرسه‌ق بو ایکی
رقیب اره‌سنده‌کی مبارزه‌دن اونلرك‌ده بیکانه
قاله‌مدقلرینی، و بوکبی سیرلر تعدد ایتدکجه
مسابقه‌یه اشتراك ایچون کندیلرنده‌ده تحملی
کوچ برارزونك یاواش یاواش حصوله کلدیکنی
کوریرز. دیمك كه مسابقه‌لر نه قدر تزاید
ایدرسه اسپور مراقی‌ده او قدر سهولتله تعمیم
ایده‌جکدر.
اسپور فکرینك فرانسه‌ده نشو و نماسنه

اسپور: فوتبال اویونلرندن
Le sport : Foot-Bal

Photo · Apollon

فوطو : اپولون

اتحادوترقی جمعیتی منفعتنه تپه باشی باغچه‌سنده کشاد اولنان سرکینک منظرهٔ داخلیه‌سی

Vue intérieur, de l'exposition au jardin des Petits-Champ

Photo : Aigle — فوطو : اقل

درسعادتده انتخابات — مكتب سلطانی باغچه‌سنده

Les elections à Constantinople — Dans le jardin de Lycee de Galata-Serai

Photo : Aigle — فوطو : اقل

...ت تفتيشيه

Les élections à Con... ...e — les contrôleurs

اسپور: الافرانقه کولشلر
Le sport: le lutte

اك زياده خدمت ايدن قلوبلردر. وقتيله صرف قاراويناملق ايچون وجوده كتيريلن بو اجتماعكاهلر يكرمی بش سنه‌در ادمان اويونلرينی تأسيس وتعميم و كنجلری بو خصوصه تشويق ايچون احداث ايدلمكده اولدقلرندن آچـدقلری مسابقه‌لر سايه‌سنده بيكلرجه كشی، كنديلرنده ياواش ياواش تمركز ايدر بر هوسك تأثيراتنه تابع اوله‌رق، بر حيات سعی و اشتغاله داخل اولمقده‌در بوقلوبلر اره‌سنده فوق‌العاده مهم بودجه‌لره استناد ايده‌رك، يالكز انسانلرك ترقيات جسمانيه‌لرينه دكل، يوز بيكلرجه عمله‌نك واسطه‌ٔ تعيشی اولان صنايع مهمه‌نك‌ده ايلريله‌مسنه خدمت ايدنلر وار. مثلا «اوتوموبيل قلوب دوفرانس «Automobile Club de France» فرانسه‌نك اك زنكين، اك كبار و اك زياده حائز اهميت بر مؤسسـه‌سيدر، «توريتغ قلوب دوفرانس «Touring Club de France» يوز بيـكی متجاوز اعضادن مركب بر جمعيتدر «اونيون وه‌لوسيپه‌ديك دوفرانس Union Vélocipé-dique de Frrnce» ايسـه بيسيقلته متعلق بالجمله امورك مرجع يكانه‌سيدر. كذا فوت بول كبی، ايق قوشولری كبی، ژيمناستيق كبی اسپورك «آتله‌تيـك» قسمنه داخل اولانلری ايچونده «استاد فرانسه Stade frauçais» و «راسينغ قلوب Racing Club» «سوسيه‌ته آتله‌تيك دومونروز Société Athlétique de Mon Rouge» كبی پك مهم جمعيتلر وجوده كتيرلمشدر. ايشته بو تشويقات نتيجه‌سی اوله‌رق يكرمی بش اوتوز سنه ظرفنده كنجلری بر حيات سفيانه‌نك قارانلق اوچوروملرندن قوتاره‌رق طبك،

حفظ صحتك عادتا امر ایتدیکی بو کبی مشغله‌لره سوق ایتمك قابل اوله‌بیلمشدر .

فرانسه‌ده‌کی بو تمایل اوروپانك جهات سائره‌سنده‌ده کندینی حس ایتدیرمش اولدیغی حالده مملکتمز سائر خصوصاتده اولدیغی کبی اسپور جهتنده‌ده حال ابتدائیسنی ترك ایده‌مه‌مشدر . فی‌الحقیقه کورش ترکلرك پك اسکی بر اعتیادلریدر . فقط شوراسنی نظر دقتدن دور طوتمامق اقتضا ایدرکه کویلرده حائز اعتبار اولان بو سپور بیله شهرلرده عادتا مذموم عد اولونیر وکبارجه بر کنجك کورشه تمایلی همان طولومباجیلقله تأویل ایدیلردی بیسیقلت یکرمی سنه‌در بزجه‌ده قبول ایدلمش اولدیغی حالده یکانه سبب ترقیسی اولان یوللرك تمامیٔ فقدانیسی وعلی‌الخصوص یاریشلرك زمان استبدادده ممنوعیتی اقتضا ایتدیکی قدر ترقی ایده‌بیلمسنه مانع اولمشدر . صوك سنه‌لر ظرفنده استانبولده اك زیاده اعتبار قازانان فوت بول اولدی . بو اویون حد ذاتنده اسپورلرك جمله‌سنه فائقدر . چونکه اشتغال ایدنلرده قوت، سرعت، اصابت نظر کبی بر طاقم خصائل تولید ایتدیکندن صرف نظر، وجودك هر عضوینی آیری آیری حرکته کتیردیکی ایچون غیرمنتظر بر تکاملده اوکنی آلیر بو جهتله کنجلرمزك بو مراقه شدت ابتلالری شایان تقدیردر .

بونلردن باشقه کنجلرمز کولله، آلافرانقه کورش ، ژیمناستیق کبی بعض اسپورلرله‌ده اوغراشیورلرسه‌ده بو خصوصده‌کی فرقلری پك محدود بردائره‌دن خارجه چیقامه‌مش و آیاق قوشولری کبی انکلیزلر آره‌سنده اك زیاده حائز اعتبار اولان بر یاریش بزجه ذره قدر تطبیق ایدیله‌مه‌مشدر .

ایشته هر آی، بویولده مصاحبه‌لرله اسپورك متعدد اقسامی حقنده اقتضا ایدن معلوماتی ویره‌رك رسملی کتابك محترم قارئلرینی بو مراقه سوق‌ایده‌بیلمکه غیرت ایده‌جکم. مملکتمز بو نقطهٔ نظردن پك بویوك همتلره محتاجدر . مع‌مافیه یکی تشکل ایدن قلوبلریمزك سعی‌وغیرتی بر قاچ سنه صوکره مفید نتیجه‌لر ویره‌رك کنجلرمز آره‌سنده بو فکرك سرعت تعممنه خدمت ایده‌جکنده قطعیاً امید وارم. بومناسبتله بویوك بر حکیمك شوسوزلرینی تکرار ایده‌رك مقاله ختام ویره‌جکم :

« صاغلام بر وجود ایچنده سالم بر فکر سعادتك تمثال حقیقیسیدر . »

منشلی زاده

احمد موفق

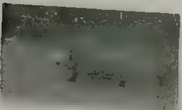

[illegible]
Une Vue de Yeni Bazar

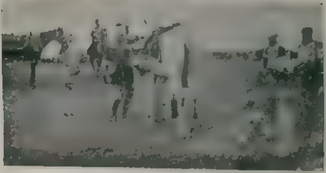

فوطو: آپوللون
مشهور جانباز هندلینك
بارداقلر اوزرنده‌کی هنری
Célèbre équilibriste Indien

[illegible]
Le Ferdinand de Bulgarie aux grandes manœuvres

فلبه‌نك منظرهٔ عمومیه‌سی
Vue génerale de Philippopoli

ییلدیز بوجکاری

— مابعد —

محرری : صفوتی ضیا

مصطفی فاضلك او هفتــه بر مجموعهٔ مصورهده «ســودای کریزان» سرلوحهلی بر «نوووهل»ه‌ی نشر اولنمش ایدی. ذاتاً بر قاچ آیدر منتظماً نشر ایتدیکی «نوووهل»هلرك اکثریسنده قادینلر-مزك، کنج قیزلرمزك احــوال روحــیه‌لرینی تدقیق ایتدیکی، حتی بر ایکیسنــده شهرمزك کبار عالملرنده جریان ایدن بعض وقایع عاشقانه‌یی تلمیح ایلدیکی جهتله اوفق اثرلری بیــوك بر تهالکله تعقیب ایدلمکــده اولمقله مقام تعریض وتبریکده بر چوقده امضاسز قادین مکتوبلری آلمش ایدی. بونلرك میانده ظریف، خفیف رایحــه‌لی آچــیق مائی کاغدلر اوزرینه محرر اوچ مکتوب وار ایدی که بر قاچزماندر کوزل یازلمش بر «نوووهل»ه‌ی نشر ایدیلنجه، ایکی کلمه ایله تقدیری اوفق تنقیدی محتوی اوله‌رق کلیر ایدی؛ بو مکتوبلر مصطفی فاضلك پك زیاده مراقنی موجب اولور، بر درلو کیمدن کلدیکنی کشف ایتمکه موفق اوله‌مز ایدی؛ «ســودای کریزان»دن صــوکره آلمش اولدیغی مکتوبك مندرجاتی شو سطرلردن عبارت ایدی: —

«اوت بنم! ینه بنم! وبنم کیم اولدیغمی آکلا-یه‌مزسکز آکلایه‌میه‌جقسکز، یازدقلریکزی پك سورم سزی هیچ کورمدم وطانیمام و سزی او قدر هر کسدن بشــقه، اوقدر هر کســدن مســتثنا فرض ایدرم که حقیقتك خیالمله توافق ایده‌مامسی قورقوســیله سزی کورمك طانیمق دخی ایستمم. «ســودای کریزان»کز دیکر اثرلریکزدن دها کوزل؛ ترقی ایدییورسکز دها ترقی ایده‌جکــسکز عثمانلیلرك بیوك بر ادیبی اولمغه نامزدسکز چالیشیکز بك افندی، چا-لیشکزده بز ده سزلرله افتخار ایده‌لم» امضا، «وطننی سون بر کنج قیز!» —

احمد رؤفله شــو صوك نووه‌لی حقنده تعاطیٔ افکار ایتدیکی احمد رؤف اسلوبی حقنده بعض اعتراضاتده بولندیغی صره‌ده مصطفی فاضل ظاهراً دیکلیور کبی کورندیکی حالده قلباً بومکتوبی دوشونیور محرره‌سنك مطلقا یاشلیجه چیرکینجه بر قادین اولدیغنی تصور ایدییورایدی. بیلمم نه‌دن بوفکر بر قاچزماندر مصطفی فاضلك ذهننی اشــغال ایدییور. بتون آرزولرینه رغماً بو مجهول قادین خیالنه بر چهرهٔ طراوت وحسن تردیف ایده‌میوردی... صندالری درەنك نهایتنه واصل اولمش ایدی. اوراده اوچ چیفته بر صــندالده متغلبین رجال ماییندن بر ذات قارشوســنده زانوزمین تسجــد صادق بر بنده‌سیله بر هیکل تغلب وتحکم کبی یولی قپاتمش

اوزون تمثالری ، اختلاجلی تبصبصلری بر تبسم تفوق وعظمت ایله قبول ایدییور. کیریدن ینه اوچ چیفته بر قایقده بر کون اولکی ژورنالیله بر قاچ معصومی منفالرده سوروتمکه محکوم ایتمش اولانه مکافاة بر لوا ، غرور وعظمتیله فریق نشانلرینی طولاشدیرییور، اهالی طرفندن دها بیوك احترامله دها اوزون تمثاله مظهر اولیور ، رفیق خیانت وجنایتی طرفندن کورولونجه معنیدار بر تبسم اشنائی ایله سلاملانیور ایدی . . . هپ بو نکته‌لره واقف اولان مصطفی فاضل ایله احمد رؤف عمیق بر غیظ و نفرت درون ایله تأسف خوان اولیورلر . نه یاپه‌لم آه نه یاپه‌لم دییورلر ایدی .

بو آره‌لق صندالری تیاترونك اوکنده‌کی طار وصیغ محله کلنجه قایقجیلره دونمسی امر ایتدیلر . همان او صره‌ده قارشودن کلن بر صندالده اوچ خانم بری بر از کچکین فقط دیکر ایکیسی غایت کنج غایت بشوش ومسعود چهره‌لی ایکی تازه ، ایکی نوسال عصمت وشباب دوز سیاه چارشافلری ، اوزون بیاض پودوسوئد الدیونلری ایله ساده‌لك ایچنده ظرافته کوزللك ایچنده اصالته بر نمونهٔ بدیعه تشکیل ایدییورلردی . پچه‌لری هر اوچنك‌ده صاچلری اوزرینه کلیشی کوزل آتیلیویرمش ایدی . ایچلرندن صول طرفده اوتوران صاری صاچلی آلتون کبی پارلاق صاری صاچلی تازه‌نك آچیق اقفلر مائیلکنده‌کی مائی کوزلری بر تبسم شیطنتله پارلایور ایدی . مصطفی فاضل ایله ، احمد رؤفك صندالنه تقرب ایدوب درونده‌کیلری فرق ایدنجه بربرلرینه ایکیله‌رك بر طاقم سوزلر قصداشدیلر یاشلیجه خانم مصطفی فاضله دقتله باقدی ، « صاغده‌کیمی ؟ صولده‌کیمی ؟ » دیه

ری بر از کچکین فقط دیکر ایکیسی غایت کنج . . . [صحیفه : ۳۹٤]

صوردیغی فرق اولندی صوکره صندالله بر برینه یك زیاده عادتا تماس ایده جك درجه ده یاقلاشنجه تازه لر عادتا کولوشمکه باشلادیلر ، صاری صاچلیسی رفیقه سنه خطاب ایدرك دیدی که «سودای کریزان صندالی !» وکولدی اوزمان بر سرعت برقیه ایله مصطفی فاضلك ذهنندن دوشوندیکی قادین تخیل ایده مدیکی ، چیرکین و یاشلی تصور ایتدیکی مانی مکتوبلرك صاحبهٔ امضاسی کچدی . . . واو چهرهٔ رقیق حسن و آن قارشوسنده بردنبره او درجه زبون حس سودا اولدی که کوزلر ینه طالعنه ، اینانه مامق ایستدی و بو تازه ایله او مکتوبلر آره سنده برمناسبت موجود اولمدیغی حالده بونی صرف متهیج خیال وتصورینك وجدانکیز بر واهمه سی کبی تلقی ایلدی . . . فقط صندال اوزاقلاشدیغی حالده معنیدار بر شفقتله سوزولان اوچشمان آهو نظرلرینی مصطفی فاضلدن حالا آییرمیور ، بیاض قاملیالر ایچنده اونوتلمش آل برغنچه کبی نیم کشاده دوداقلرك اوزرنده بر تبسم شیطنت اوچوشیوردی بر تبسم رقیق ومعنیدار که دره نك او هوای زمین سوداسی اوزرندن پران وجوال تا مصطفی فاضلك عمق روحنه قدر نفوذ ایدرك کیزلی درین اوزمانه قدر موجودیت وشدتندن بیله خبردار اولمدیغی بر سودای حارك پوشیدهٔ غفلت قفلجملرینی آلاولندیریور ایدی.

— مابعدی وار —

برنجی قونفرانسمز

ابونه وقارئلرمز ایچون ترتیب ایده جکمزی ایلك نسخه مزدن بری بیان ایتمکده اولدیغمز قونفرانسلردن برنجیسی کچن هفته جمعه کونی تپه باشی قیشلق تیاتروسنده ویرلمشدر . بویوك بر غبطه مظهر اولان بو قونفرانسه ابونه وقارئلرمزدن برچوغی کلدکاری کبی خارجدن ده بویوك بر غلبه لك کیشه لره اوشوشمشیدی.

اولا سر محررمز فائق صبری بك صحنه یه کلمش وزیرده صورتی محرر افادهٔ تشکریه ایله قونفرانسی آچمشدر :

بو کون نه قدر بختیارم ... حضورنده بولندیغم شو جمعیت محترمه یی تشکیل ایدن ذوات کرامك هپ کندی قارئلرمز ، کندی محترم قارئلرمز اولدیغنی دوشونمك ومملکتك بویله اك یوکسك ، اك امیدبخش ذکالرینی بر آرده کورمك حقیقةً سزای افتخار اولسه کرك ... بو کون بوراده طوپلانان کنجلك ، صمیمی وپرووفاق حسیاتیله آتی ایچون بر چوق کوزل امیدلر ، غبطه بخش محصوللر حاضرلادیغنی کوستره جك اك جلی بر برهان اولیشنه نظراً شو ایلك خطوهٔ مترددانه یی استقبالك دها پارلاق ، دها صمیمی اجتماعلری ایچون پك ناچیز فقط پك اساسلی بر حسن ابتدا کبی تلقی ایتمه مك الدن کلیور ... بوندن بشقه بوتون بو زوار کرامی ، پك مقدس وعلوی برمقصده خدمت ایدن عینی غزته نك قارئلری بناءً علیه عینی خدمت مقدسه نك مروجی اولمق صفتیله هم فکر وهم مسلك اولدقلری قدر بربرلرینه یقین و بر آرده کورمك . . . بوده بشقه بر نقطهٔ شکران وتقدیر

تشکیل ایدییورکه یالکز بو باشلانغج بزی بوتون قارئلرمز آره‌سنده پیدای مناسبت ومخالصته ویرکون اولوب فرانسه‌نك اك مشهور ادبی غزته‌لرندن «له‌زانال» کبی بوتون آبونه وقارئلرمزه دها مکمل دعوتلر ، دها اساسلی اجتماعلر حتی سیاحتلر وجوده کتیرمکه موفق اوله‌بیله‌جکمزی شمدیدن تأمین ایده‌بیله‌جك بر قوتی حائز بولونیور . . .

بو مملکتك غزته‌لره ، باخصوص بزم نشر ایتدیکمز کبی مجموعه‌لره اولان احتیاجی آشکار . . . هله او مملکت بزمکی کبی دها یك یکی دورهٔ ترقی وتمدنه کیرمش ، دها پك آز زماندر چالیشمق ، سعادت ملکه چالشمق مساعد وممکن بولنمش اولورسه . . .

شوراسی شایان تشکرکه خلقمز بو کبی نشریاتك درجهٔ اهمیتنی ولزوم ووجوبنی تقدیر ایدییور ، تقدیر ایتمك استعدادینی ارائه ایدییور . . . ایشته آتی‌ده سعادت مملکت ایچون بزه‌اك زیاده امیدبخش ایدن شی‌ده بو نقطه ، بو نقطهٔ مهمه‌در . . .

دقت ایدییورم ، کوریورم‌که شو جمعیتی تشکیل ایدن ذوات کرامك اکثریتی کنجلردن مرکب . . . او کنجلرکه هر بری استقبالمزك کمال امید واتهماك ایله بکلدیکی دهالری وجوده کتیره‌جك . . . او کنجلك که اك پارلاق اك شعشعه‌دار استعدادلری ماقلایور وایشته مجموعه‌لرمز بوتون بودهالری وطنه تقدیم ایده‌جك بوتون بو استعدادلری مملکته حاضرلایه‌جق و بونی اك برنجی وظیفه ، اك مقدس بر خدمت بیله‌جك ، بونی مسلك مخصوص ایدینه‌جك .

امین اولکزوار ، یوزلرجه‌سی وار . . . بوتون بو کنجلك ایچنده استقبالك توفیق فکرتلری ، خالد ضیالری ، شهابلری وار وایشته یالکز بو امیددرکه بزی هردرلو مشکلاته رغماً کیجه‌لی کوندوزلی بذل مساعی‌یه تشویق ایدییور . . .

غزته‌لرك تکامل وترقیسی قارئلرندن کوره‌جکی رغبته وابسته‌در . . . بو رغبتك وجودی اوغزته‌یی اداره ایدنلرك سعی وهمتیله متناسبدر . کوریورم‌که محترم قارئلرمز حقمزده پك بیوك توجهلر ابراز ایدییورلر .

ایشته بوکون شواجتماع بونك بر دلیل علنیسیدر بوندن صوکره بو رغبته مقابله بزه دوشرکه بونیده غیرتلرمزله کوستره‌جکز .

سزی دها زیاده تصدیع ایده‌جك دکلم . موجود قصورلریله برابر ناچیز مجموعه‌لرمز حقنده کوستردیککز توجه ورغبت و تنزلاً دعوتمزه اجابت ایله بوکون بورایی تشریف بیووردیغکز ایچون صدده‌مه ترتب ایدن وظیفهٔ تشکری ایفا ایده‌مده شو مقامی بندن دها لایق اولانلره ترك ایده‌یم . . .

صوکره سلیم‌سری بك اسپور واسوج ژیمناستیکلری حقنده غایت مهم بر قونفرانس ویرمشلر و رائف مجدت بك «بشرو جانیلر»ی اوقومشلردر . بوآنده قوماندار پاشا حضرتلری طرفندن لطفاً کوندریلن عسکری موزیقه واصل اولمشدر . پاشا حضرتلرینك مجموعه‌لرمز حقنده لطفاً کوستردکلری شو مأثر توجه والتفاته ایفای تشکری وجیبهٔ ذمتمز بیلیرز . بعده عزت ملیح بك بر ایکی مونولوغ سویلمشدر . باخصوص «محیطك تأثیری» پك القشلانمشدر . حسین رفعت بك استحصال حریتده بر تفرك احتساساتنی تعریف ایتمش و موسیو ژان لوبه‌تون کولنجلی شرقیلریله بیوك بر رغبته مظهر اولمشدر . مادموازل رومانیق اوپرا پارچه‌لری تغنی ایتمش وتحسین ناهید بکك اوقودیغی منظومه ومفید راتب بکك حسبحالی پك خوشه کیتمشدر . بالاخره رضا توفیق بك‌افندی مرتبلرك سندیقه‌سی حقنده غایت استفاده‌لی بر قونفرانس ویرمشلردر . اویون آناسنده ایتالیا آفتزدکانی ایچون مجموعه‌لرمز طرفندن اعانه طوپلانمش ومجموعی الی یوز غروشه بالغ اوله‌رق ایتالیا قونسولاتوسنه کوندرلمشدر .

غایت بیوك بر رغبت وتوجهه مظهر اولان قونفرانسلرمزك ایکنجیسی دها پارلاق ودها مکمل پروغرامله احضار ایدلکده‌در . بو قونفرانسه‌ده بوتون ابونه‌لرمز مجاناً داخل اوله‌جقلردر .

برازده کولهلم

نو بسلراره صدده

A Notre premiere Conference

رنجی قونفرانسمز

Dans les coulisses

جليك قوللى ژيمناستيك خواجه‌سى

Le gymnaste aux muscles d'acier

قونفرانسجى فيلوسوف

Le Philosophe conférencier

ملى عثمانلى تياتروسنك ژون پرمیه‌سى

Jeune-premier de la Troupe nationale Ottomanne

مشهور آرتيستلر مقلدى

Imitateur d'artistes Ottomans célèbres

بك اوغلى تەنورى

Ténor de Péra

هيچ يورولمز بيلمز مغنيه

Infatigable cantatrice

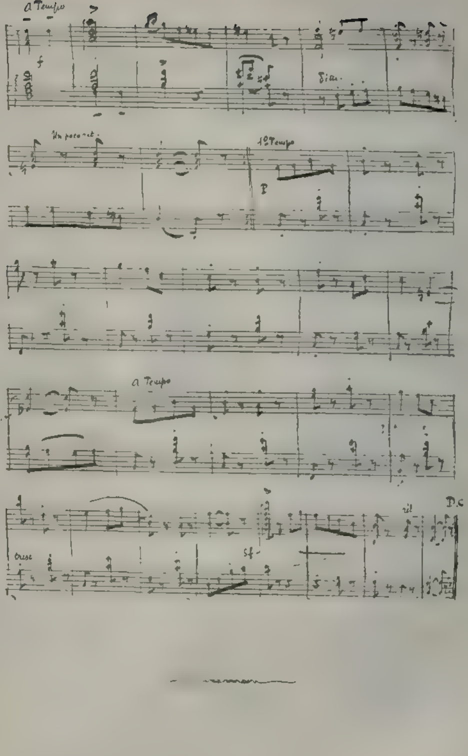
A Tempo
f
dim.
Un poco rit.
1º Tempo
p
A Tempo
cresc
sf
rit
D.C

حریت شرقیسی

بسته‌کاری : موسیو بینه

Chant de liberté – par Mr. Binet

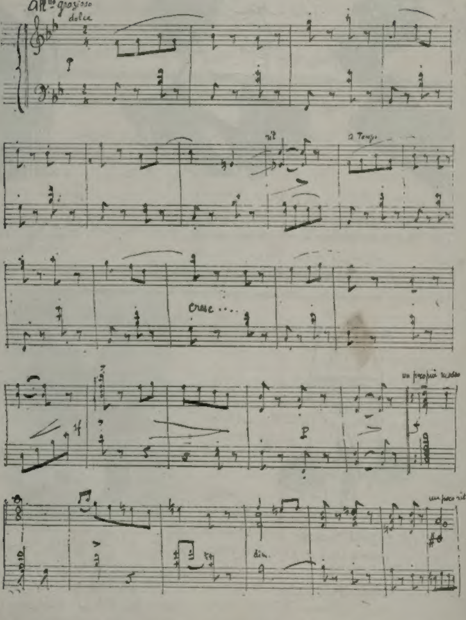

برنجی قونفرانسمزده قولیسلر اورته‌سنده

A notre première conférence — dans les coulisses

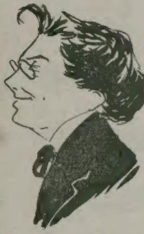

پیانویی اداره ایدن

Pianiste accompagnateur

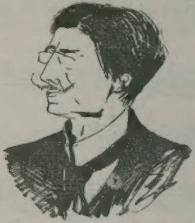

قونفرانسك مرتبی

Organisateur de la fête

کولنجلی شرقیلر بسته‌کاری

L'auteur de l'Imbroglio Balkanique

گیشه‌ده‌کی فوطوغرافجی

Photographe

Guichetier d'occasion

— یانغین‌می وار؟ بر طوپ صداسیدر کلیبور . . .

— تلاش ایتمه [مون‌شر] غلطه‌ده بعض تجارتخانه‌لرك اعلان املاسی...

رسملی کتابك آبونه شرائطی

درسعادت ایچون :	ولایات شاهانه ایچون	ممالك اجنبیه ایچون
سنه‌لکی ٦٠ غروش	سنه‌لکی ٨٠ غروش	سنه‌لکی ١٨ فرانق
آلتی آیلغی ٣٠ »	آلتی آیلغی ٤٥ »	آلتی آیلغی ٩ »

آبونه بدلاتی بروجه پیشین استیفا اولنور

آبونه‌لرمزه هدیه‌لرمزی ٤نجی صحیفه‌ده اوقویکز

[رسملی کتاب] و [مصور محیط]ك اعلان اجرتلری :

رسملی کتاب

	بردفعه‌ایچون	برسنه‌ایچون
بر صحیفه	٢ لیرا	١٥ لیرا
یارم صحیفه	١ـ »	٨ »
دردده بر صحیفه	٦٥ غروش	٥ »
سکزده بر	٤٠ »	٣ـ »

تجارته متعلق اولیان کوچك اعلانلرك بهر سطرندن ١ غروش آلنور.

مصور محیط

بردفعه ایچون سطرندن		٣ غروش
یکرمی دفعه ایچون سطرندن		٢ »
اللی دفعه ایچون	»	١ ٢٠ »

تجارته متعلق اولیان هرنوع کوچك اعلانلرك بهر سطرندن ١ غروش آلنور .

آبونه‌لرمزه هدیه‌لرمز

سنه‌لك آبونه‌لرمزه :

اولا — بر سنه‌لك قوللکسیون خارجنده اوله‌رق خصوصی اوله‌رق چیقاره‌جغمز «نسخهٔ مخصوصه» لر مجانا تقدیم اولنه‌جقدر . بو نسخهٔ مخصوصه‌لرك هر بری آیری بر مسئلهٔ سیاسیه اوزرینه اك مقتدر ونامدار محررلر طرفندن یازیله‌جق وزمان نشرلرینه کوره بر سنه‌لك ویا آلتی ویا اوچ ایلق وقایع سیاسیه‌نك اك مکمل بر زبده‌سی بر تاریخچه‌سی اوله‌جقدر . بو نسخهٔ مخصوصه‌لر میاننده ادبی، فنی اولانلریده بولنه‌بیله‌جکدر . بونلر یالکز ابونه‌لرمزه مجاناً تقدیم ایدیله‌جك وقارئلرمز ده موضوعلریله اشترا ایده‌جکلردر.

ثانیا — رساله‌مز طرفندن ترتیب اولنه‌جق سیاسی و ادبی قونفرانسلرك ایکیسنده ایکی کشیلك دخولیه بیلق مجاناً تقدیم اولنه‌جق و دیکر قونفرانسلرده دخی آبونه‌لرمز ۰۰۱ده ۱۰ تنزیل حقنه مالك اوله‌جقلردر.

ثالثا — آبونه‌لرمز بردفعه‌یه مخصوص اولمق اوزره (آبوللون) فوطوغرافخانه‌سنده مجاناً قابینه رسم چکدیره‌بیله‌جکلردر، بونك ایچون آبونه سندی ایله برلکده وره‌جکمز بیلتك فوطوغرافخانه‌یه ابرازی کافیدر.

رابعا — (رسملی کتاب) اداره‌خانه‌سی طرفندن نشر ایدیله‌جك اولان هردرلو غزته و مجموعه وکلیات آبونه‌لرندن ۱۰۰ده ۱۰ تنزیل حقنه مالك اوله‌جقلردر .

خامسا — مجموعه طرفندن ترتیب اولنه‌جق سیاحته ۱۰۰ده ۱۰ اسقونطو ایله اشتراك ایده‌بیله‌جکلردر.

التی ایلق ابونه‌لرمزه هدیه فطوغراف تقدیم ایدلمك اوزره اداره‌خانه‌مز داخلنده‌کی رسمخانه‌ده رسم چکیله‌جکدر.

طشره آبونه‌لرمز درسعادت آبونه‌لرمز ایچون یوقاریده صایدیغمز هدیه وحقلردن تمامیله استفاده ایده‌جکلردر. یالکز قونفرانسلره اشتراك وآبوللون فوطوغرافخانه‌سندن رسم چکدیرملری — تصادفاً درسعادتده بولنه‌جقلری مستثنا طوتلمق شرطیله دائما — ممکن اوله‌میه‌جقسه‌ده بیوك شهرلری دولاشمق اوزره ترتیب اولنه‌جق قونفرانس تورنه‌لرینك بولندقلری شهرده‌کی قونفرانسلرنده مجاناً ایکی کشی ایچون حق دخوله مالك اوله‌جقلردر .

هايدن

٥٢ سنه‌لك انكليز مغازه‌سی

انكليز مغازه‌سی

يول چانطه‌لری
ال چانطه‌لری
ياقا و كوملك
قراواتلر
فانيله چوراب
منديللر
صوفره اورتولری
حاولولر
يوك وقوش توبی
يورغانلر
بر موشامبه‌لری
وحصيرلر
وسائره

هر موسم ايچون صوك
مودا قازميرلر
البسه‌لك خرقه‌لق
يوكالر
فانيله‌لر صوك موده
چيچكلی
انكليز قاديفه‌لری
پاتيسقه و چارشافلق
بزلر
دانته‌لا قورده‌لا
وسائره

بك اوغلی درت يول اغزی روس قونسولاتوسی قارشيسنده نومرو ٤٧٩
شعبه‌سی غلطه‌ده اسكی ويووده اتصالنده نومرو ٨٧